

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

MOTTO:

„Budúcnosť bude taká, aká je škola dnes“

(Szent-Györgyi Albert)

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania: ISCED 1, ISCED 2

Dĺžka štúdia: deväť rokov (štyri roky, päť rokov)

Vyučovací jazyk: maďarský

Študijná forma: denná

Druh školy: štátna

Predkladateľ:

Názov školy: Základná škola s VJM - Alapiskola

Adresa: Mládežnícka 7, 986 01 Fiľakovo

IČO: 37828878

Riaditeľ školy: Mgr. Agnesa Janušeková

Koordinátor pre tvorbu ŠVP: Mgr. Agnesa Janušeková

Ďalšie kontakty: 047/4381924, 0908023943, skola@zsmfilakovo.edu.sk

Zriaďovateľ:

Názov: Mestský úrad

Adresa: Radničná 25, 986 01 Fiľakovo

Kontakty: 047/4381001, 047/4381011

Platnosť dokumentu do 2012 (ISCED 1), 2013 (ISCED 2)

Podpis riaditeľa

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

PRE 1. STUPEŇ ZŠ – ISCED 1

I. Všeobecná charakteristika školy

Základná škola s VJM na Mládežníckej ulici č. 7 vo Fiľakove je plnoorganizovaná základná škola, to znamená, že má ročníky 0 až 9, má školský klub detí a školskú jedáleň. Areál školy tvorí šesť budov, veľké športové ako aj moderné detské ihrisko, priestranný asfaltový školský dvor a veľká nezastavaná plocha zelene. V dvoch hlavných budovách sú učebne a kabinety. Ďalšie budovy tvoria telocvičňa, školský klub a jedáleň, dielňa a byt školníka.

Škola pôsobí ako právny subjekt. Je samostatnou rozpočtovou organizáciou na úseku základného školstva. Zriaďovateľom školy je Mesto Fiľakovo, Radničná 25, 986 01 Fiľakovo.

Kontaktné možnosti: 047/4381924 – tel/fax

www.zsmfilakovo.edu.sk

e-mail: skola@zsmfilakovo.edu.sk

Počet tried v šk. roku 2010/2011	28
I. stupeň	11
II. stupeň	17

Školský klub detí pracuje v šiestich oddeleniach. Škola má metodické združenie ročníkov 1. – 4. vrátane prípravného ročníka a 8 predmetových komisií na II. stupni, ktoré pracujú v tomto zoskupení predmetov:

- maďarský jazyk
- slovenský jazyk
- cudzie jazyky
- dejepis, občianska výchova, etická výchova, regionálna výchova
- matematika, fyzika,
- zemepis, prírodopis, chémia
- hudobná a výtvarná výchova, pracovné vyučovanie, technická výchova
- telesná výchova, pohybová príprava

Naša škola je vybavená jazykovým laboratóriom na výučbu cudzích jazykov, fitnesscentrum pre učiteľov. Máme učebne na vyučovanie informatiky, chémie, fyziky, hudobnej výchovy, pracovnej výchovy. Veľká knižnica slúži ako čítareň pre žiakov. Na udržiavanie ľudových tradícií máme zariadené múzeum ľudových tradícií. Pre žiakov I. stupňa našej ZŠ sme zriadili tzv. rozprávkovú izbu, na stene ktorej sú namaľované rozprávkové bytosti. Táto miestnosť je vybavená videorekordérom a televíznym prijímačom.

Čo sa týka technického stavu budov, to už je menej vyhovujúce. Za posledných pár rokov sa nám podarilo po etapách zrekonštruovať sociálne zariadenia vo všetkých budovách, obnoviť zariadenie v 80% učebni, obnoviť jednu triedu v ŠKD, vymaľovať priestory školskej kuchyne a skladu zemiakov, zabudovať spojovaciu chodbu medzi budovami A a B.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

Naša škola sa nachádza v Novohradskom regióne, v málopodnetnom prostredí, kde je vysoké percento nezamestnanosti. Je to najväčšia plnoorganizovaná škola s vyučovacím jazykom maďarským v meste aj v jeho okolí. Zároveň je aj spádovou školou pre viaceré obce, z ktorých k nám prichádzajú žiaci s rôznymi záujmami a pripravenosťou na ďalšie štúdium. Z uvedených dôvodov musíme na druhom stupni pokračovať vo vzdelávaní v dvoch smeroch:

- a) Pre deti nadané, zistené na základe prijímacích skúšok do 5. ročníka, ponúkame rozšírené vyučovanie cudzích jazykov a informatiky s využitím nových metód a foriem vyučovania.
- b) Pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a pre slaboprospeievajúcich žiakov naďalej budeme zabezpečovať tradičné vyučovanie s dôrazom na pracovnú výchovu.

Naším cieľom je vyhovieť požiadavkám rodičov, aby každý žiak v škole zažil úspech a radosť z úspechu, aby sa plne rozvíjal podľa svojich schopností. Veľký dôraz budeme hneď od začiatku klásť na vytvorenie dobrého tímu v triede, na rozvíjanie sebapoznania, sebahodnotenia, samostatnosti a tvorivosti žiaka. Chceme si všímať nadanie a talent jednotlivých žiakov v rôznych oblastiach a rozvíjať ich do maximálnej možnej miery.

1. Pedagogický princíp školy

Ciele výchovy a vzdelávania školy:

- premeniť tradičné encyklopedicko - memorovacie a direktívno – neživotné školstvo na tvorivo – humánnu výchovu a vzdelávanie, kde je dôraz na multidisciplinárnych zručnostiach: schopnosť pracovať v tíme, schopnosť komunikovať, schopnosť tvorivo riešiť problémy, rozhodovať sa, robiť závery, kriticky a samostatne myslieť, rozvíjať seba a podnecovať rozvoj iných, možnosť výberu cudzích jazykov, schopnosť používania najnovších (najmä informačných a telekomunikačných) technológií.

Priority školy:

- zabezpečiť kvalitné vzdelávanie a výchovu žiakov;
- skvalitňovať vyučovanie slovenského jazyka a cudzích jazykov (anglického a nemeckého jazyka);
- zvyšovať zručnosť počítačovej gramotnosti;
- organizovať školské projekty zamerané na netradičné formy vyučovania;
- skvalitňovať medziľudské vzťahy projektmi zameranými na sebaopoznávanie a zážitkové učenie;
- ponúknuť kvalitné aktivity na voľný čas pre deti aj dospelých;
- udržiavať dobrý imidž školy;
- sloboda výberu, rozhodovania a voľby.

Ostatné ciele školy:

- aby žiaci získali dobrý učebný štýl, poznali svoje silné a slabé stránky;
- posilniť motiváciu učiteľov;
- skvalitniť spoluprácu s rodičmi, inými školami a organizáciami.

Poslanie školy:

- škola poskytuje základné vzdelanie, zabezpečuje rozumovú výchovu v zmysle vedeckého poznania a v súlade so zásadami vlastenectva, humanity; a demokracie a poskytuje mravnú, estetickú, pracovnú, zdravotnú, telesnú výchovu a ekologickú výchovu žiakov, umožňuje aj náboženskú výchovu;
- škola pripravuje žiakov pre ďalšie štúdium a prax;
- výchova a vzdelávanie žiakov tak, aby sa so svojimi vedomosťami a zručnosťami dobre uplatnili v spoločnej Európe.

Hodnoty školy:

- čestnosť;
- dobrá pracovná morálka;
- úcta;
- cieľavedomosť;
- kultúrne správanie sa;
- vyhovujúce komunikačné kultúry;

- sloboda a zodpovednosť;
- dôvera;
- kreativita;
- rovnosť šancí pre všetkých;
- rešpektovanie vzájomných práv;
- úcta navzájom i k sebe samému;
- schopnosť sebareflexie;
- uvedomenie si vlastnej chyby;
- kooperácia (spolupráca).

Vízia:

- vytvárať čo najlepšie podmienky pre realizáciu edukačného procesu v materinskom jazyku a mimoškolských aktivít s dôrazom na informatiku a rozvoj cudzích jazykov;
- vychovávať zdravé, schopné a úspešné deti.

Silné stránky školy:

- najväčšia plnoorganizovaná základná škola s vyučovacím jazykom maďarským v regióne;
- kvalifikovanosť učiteľov – odborná úroveň;
- školský psychológ;
- tradície, tábory;
- úspešnosť väčšiny našich absolventov školy na stredných školách;
- Občianske združenie PRO IUVENTUS;
- jedáleň, knižnica, telocvičňa, ŠKD;
- bohatá záujmová činnosť;
- úspešné reprezentovanie školy na rôznych súťažiach;
- logo školy;
- 0. ročník;
- školský časopis Káó;
- spolupráca s inými organizáciami, školami, medzinárodné vzťahy;
- ďalšie vzdelávanie pedagógov;
- odborné učebne;
- úspešné projekty: INFOVEK, NADÁCIA PÉTERA PÁZMÁNYA, RODNÁ ZEM, MOBILITÁS;
- možnosť výberu foriem a metód vo vyučovacom procese;
- plavecký výcvik, škola v prírode, lyžiarsky výcvik;
- krásne zelené prostredie.

Slabé stránky školy:

- nedostatok financií;
- hodnotenie pracovníkov;
- zloženie žiakov (50 % zo sociálne znevýhodneného prostredia);
- nedostatočná spolupráca s rodičmi;
- nevhodné rodinné prostredie, málo vyhovujúca rodinná výchova;
- nedostatočne vybavené odborné učebne;
- chýba organizátor podujatí na škole;
- oplotenie plochy školy;
- agresivita žiakov;
- nezáujem zo strany rodičov aj žiakov;
- vzťah so zriaďovateľom;
- slabá starostlivosť o talentovaných žiakov;
- chýba reklama školy („PR-ová činnosť“);
- chýba spolupráca so školami z okolia;
- potreba rekonštrukcie jednotlivých miestností (učebňa hudobnej výchovy, knižnica, dielňa, šatne);
- chýba učebňa výtvarnej výchovy.

Strategický program školy:

- účinné rozvíjanie základných zručností a schopností (vnútorné merania, merania na konci roka, hospitácie);
- príprava žiakov 9. ročníka na prijímacie skúšky na strednú školu;
- účinné vyučovanie informatiky, cudzích jazykov a športu (zabezpečením kvalifikovaných učiteľov, odborných učební, rozširovaním strojového parku, softvéru, ďalším vzdelávaním učiteľov);
- podpora optimálneho telesného aj duševného vývoja (byť príkladom);
- rozvoj samostatnosti žiaka;
- zvyšovanie finančných zdrojov (projekty, sponzorský dar atď.);
- starostlivosť o talentované deti (záujmové krúžky, účasť na súťažiach, projektoch atď.);
- sprostredkovanie identity, národnostného bytia, Európanstva a ľudských hodnôt (byť osobným príkladom, uchovávaním tradícií);
- kvalifikovaní učitelia;
- rekonštrukcia budovy školy a jej okolia (výmena strechy, tabúľ, učebne, osvetlenie, výsadba zelene...);
- zachovanie počtu žiakov (pravidelné udržiavanie kontaktu, rodičovské združenia, otvorené týždne - dni otvorených dverí, konzultačné hodiny, prieskum trhu, hľadanie partnerov);
- účinná reklama školy (zvýšením záujmu o školu);
- nové metódy a formy vo vyučovaní (projektové vyučovanie);
- fórum pre deti.

2. Profil absolventa

Absolvent I. stupňa má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, počítačskej, prírodovedeckej a kultúrnej gramotnosti. Získal základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilosti. Váži si seba a druhých ľudí, je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných. Získal základy používania materinského, štátneho a cudzieho jazyka.

Absolvent I. stupňa ZŠ by mal svojim vystupovaním robiť dobré meno škole, byť schopný vytvárať dobré medziludské vzťahy, byť schopný hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti, vedieť uzatvárať kompromisy, byť schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií.

3. Pedagogické stratégie

Stratégia vyučovania určuje metódy a formy práce, ktoré sú prostriedkom motivácie a usmernenia žiakov na vyučovaní a učení. Okrem informačno-receptívnych metód, ktoré sú charakteristické pre tradičné vyučovanie budeme využívať aj metódy a formy pomocou ktorých sa dosahuje vyššia aktivita, samostatnosť a tvorivá činnosť žiakov ako skupinové vyučovanie, problémové vyučovanie, heuristické metódy, tvorivé vyučovanie (tvorivá dramatika), integrované, programové, individuálne vyučovanie, vyučovacie bloky, projekčné etapy, vyučovanie v rôznom prostredí, exkurzie, športové aktivity, účelové kurzy(plavecký kurz, lyžiarsky kurz), škola v prírode a pod. Budeme sa snažiť dôsledne vychádzať z potrieb žiakov a motivovať ich do učenia pestrými formami výučby. Viac budeme preferovať samostatnú prácu žiakov. Budeme sa viac orientovať na pozitívne hodnotenie žiakov, najmä slaboprospeievajúcich, pre zvýšenie vnútornej motivácie.

Podporujeme vyučovanie pomocou didaktickej techniky, semináre, diskusie, samostatné a tímové projekty, dlhodobé samostatné práce, prezentácie výstupov, praktickú výučbu. Využívame IKT vo vyučovaní, zapojili sme sa do medzinárodného projektu.

4. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

a) Žiaci so zdravotným znevýhodnením:

- spolupráca so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie (centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie), resp. so špeciálnou školou;
- odborné personálne zabezpečenie (servis školského špeciálneho pedagóga, školského psychológa, výchovného poradcu, asistenta učiteľa);
- spolupráca s rodičmi a ďalšími subjektmi podľa potreby;
- špecifiká hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov

b) Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia:

- školský psychológ, asistent učiteľa, školský klub, spolupráca s rodičmi, bezplatné doučovanie.

c) Žiaci s nadaním:

- spolupráca so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie;
- vedomostné súťaže, olympiády (Pytagoriáda), Poznaj slovenskú reč, Prednes poézie a prózy, Pekná maďarská reč, výtvarné, umelecké, športové súťaže;
- spolupráca s rodičmi (vrátane ich informovaného súhlasu so zaradením dieťaťa do programu pre nadaných);
- materiálne zabezpečenie pre vzdelávanie nadaných žiakov (špeciálne učebnice, encyklopédie, alternatívne učebné materiály, učebné pomôcky, výpočtová a rozmnožovacia technika a pod.).

III. Vnútný systém kontroly a hodnotenia

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných.

Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania.

2. Vnútný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú pridelať na základe:

- pozorovania(hospitácie);
- rozhovoru;
- výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje(prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy);
- sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa;
- hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti atď.;
- hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy;
- vzájomného hodnotenia učiteľov;
- hodnotenia učiteľov žiakmi.

3. Hodnotenie školy

Monitorujeme pravidelne:

- podmienky na vzdelanie;
- spokojnosť s vedením školy a učiteľmi;
- prostredie – klímu školy;
- priebeh vzdelávania- vyučovací proces- metódy a formy vyučovania;
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami;
- výsledky vzdelávania;
- riadenie školy;
- úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je:

- spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov;
- kvalita výsledkov.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- dotazníky pre žiakov a rodičov;
- dotazníky pre absolventov školy;
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach;
- SWOT analýza, analýza portfólia P. Kotlera.

IV. Školský učebný plán

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín 1. ročník	Počet hodín 2. ročník	Počet hodín 3. ročník	Počet hodín 4. ročník
Jazyk a komunikácia	Maďarský jazyk a literatúra	8	6,5	6,5	6
	Slovenský jazyk a slovenská literatúra	5	5,5	5,5	5
	Prvý cudzí jazyk	-		3	3
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4,5	4	4
	Informatická výchova		1	1	1
Príroda a spoločnosť	Prírodoveda	0,5	2	1	1
	Vlastiveda	-	1	1	1
	Prvouka	0,5	-	-	-
Človek a hodnoty	Etická výchova	0,5	1	1	1
	Náboženská výchova	0,5	1	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	-	-	-	1
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1
	Výtvarná výchova	1,5	1,5	1	1
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	2	2	2	2
SPOLU		23	26	27	27

V. Učebné osnovy

Obsahujú

1. Charakteristiku predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania
2. Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti, vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí
3. Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi
4. Požiadavky na výstup
5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania
6. Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy, naučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod.
7. Hodnotenie predmetu

VI. Návrh tematických okruhov jednotlivých predmetov

Maďarský jazyk

1. Posilnenie spôsobilostí

1.1 Posilniť čitateľskú gramotnosť

Posilniť čitateľskú gramotnosť v rámci jednotlivých ročníkov a zložiek predmetu. Klásť dôraz nie len na čítanie umeleckých ale aj vecných textov, zamerať sa aj na čítanie s porozumením nesúvislých textov (mapy, grafy a pod.), pričom sa odporúča využívať rôzne techniky, formy a stratégie čítania s porozumením (napr. informatívne čítanie, zážitkové čítanie, dramatizácia textu). Využiť a posilniť medzi predmetové vzťahy v rámci čitateľskej gramotnosti.

V 1. ročníku sa zamerať hlavne na osvojenie si techniky čítania s využitím hlasových, dychových a artikulačných cvičení, nacvičovať, rozvíjať spisovnú výslovnosť.

Zdroj: výber konkrétnych textov je na rozhodnutí učiteľa, pričom je dôležité využívať veku primerané vecné a umelecké texty z rôznych oblastí.

1.2 Posilniť komunikačné spôsobilosti žiakov

Posilniť ústny a písomný prejav žiakov v rámci jednotlivých ročníkov.

- Komunikatívna kompetencia - funkčne používať jazyk v rozličných komunikačných situáciách s oporou o elementárne poznanie jazykového systému. Je dôležité osvojiť si nielen verbálne správanie, ale aj neverbálne výrazové komponenty.
- Jazyková kompetencia - adekvátna interpretácia komunikatívnej situácie, schopnosť porozumenia v súlade s porozumením, aktívna účasť v komunikatívnych procesoch, veku primerane ovládať schopnosť ústnej a písomnej komunikácie.
- V 1. ročníku sa zamerať hlavne na osvojenie si techniky písania.

2. Posilniť medzi predmetové vzťahy

- formou prierezových tém, napr.: čas, priestor, atď. – materinský aj cudzie jazyky, prírodoveda, vlastiveda, matematika, atď.

Pozn.: Ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci základných predmetov ŠVP alebo v rámci prierezových tém, prechádzajúcich oblasťami vzdelávania: dopravná výchova, ochrana života a zdravia, atď.

- formou literárnych vzťahov, napr. hudobná výchova – ľudová pieseň.
- formou využitia prvkov IKT, ktoré sú aplikovateľné v rámci predmetu: práca s CD, e-mail, využívanie programu Word pri tvorbe textov, prezentácie v PowerPoint, vyhľadávanie informácií v elektronických médiách, internet atď.

2.1 Ďalšie možnosti rozšírenia

- formou zabudovania regionálnych prvkov do učiva
- využitím školských, obecných/mestských knižníc
- organizovaním rôznych súťaží
- organizovaním exkurzií – návšteva divadiel, kín, múzeí atď.

Vyučovacie metódy, formy a techniky

V našich podmienkach budeme využívať metódu analýzy, syntézy. Vybrané metódy, formy sú veku primerané a majú podporovať motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov. Vybrané metódy, formy majú byť veku primerané a majú podporovať motiváciu, záujem a tvorivé činnosti žiakov.

1. ročník

1. Jazyková komunikácia

Písanie

- samohlásky
- spoluhlásky
- arabské číslice

Zvuková rovina jazyka a pravopis

- abeceda
- písmená: malé, veľké, písané, tlačené
- hlásky, slabiky, slová
- dĺžeň, dve bodky, dva dĺžne
- bodka, čiarka, otáznik, výkričník,
- melódia vety: oznamovacia, opytovacia

Skladobná rovina jazyka

- jednoduchá veta
- vety podľa obsahu: oznamovacia, opytovacia

2. Komunikácia a sloh

- pozdrav, oslovenie, predstavenie sa
- privítanie, rozlúčenie
- prosba/želanie
- poďakovanie
- ospravedlnenie — ústne
- vyjadriť súhlas/nesúhlas

3. Čítanie a literatúra

Všeobecné pojmy

- ilustrácia
- autor/spisovateľ, básnik
- kniha, noviny

Literárne žánre

- vyčítanka, riekanka
- hádanka
- báseň
- rozprávka
- ľudová pieseň
- detské ľudové hry
-

Štruktúra diela

- nadpis
- postava

2. ročník

1. Jazyková komunikácia

Písanie

- samohlásky
- spoluhlásky
- arabské číslice

Zvuková rovina jazyka a pravopis

- delenie hlások: samohlásky – spoluhlásky
- samohlásky: krátke/dlhé
- spoluhlásky: krátke /dlhé

- hlásky, slabiky, slová
- zátvorka, dvojbodka
- melódia vety: rozkazovacia

Významová rovina jazyka

- slovotvorný základ; prípony

Tvarová rovina jazyka

- podstatné mená
- prídavné mená
- slovesá
- príslovky

Skladobná rovina jazyka

- jednoduchá veta
- vety podľa obsahu: oznamovacia, opytovacia

2. Komunikácia a sloh

- ospravedlnenie s vysvetlením
- blahoželanie - ústne
- adresa
- pohľadnica
- tvorba otázok (žiadosť o informáciu)
- rozhovor
- začiatok a koniec telefonického rozhovoru
- osnova (pomocou otázok)
- nápis, nadpis
- obsah (pomocou otázok)

3. Čítanie a literatúra

Všeobecné pojmy

- čitateľ/divák
- knižnica
- text
- časopis
- bábkové divadlo, bábka

Literárne žánre

- ľudová pieseň

Štylizácia textu

- zdobenina

Štruktúra diela

- dej

Metrika

- rým

Kompetencie- 1. a 2. ročník

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Jednotlivé poznatky z gramatiky sa rozširujú cyklicky v každom ročníku a viažu sa k nim poznatky z jazykovej správnosti a pravopisu. Rozvíjanie vyjadrovania a rečovej kultúry je integrovanou súčasťou všetkých zložiek vyučovacieho predmetu maďarský jazyk a literatúra na 1. stupni základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským.

ZVUKOVÁ A SKLADOBNÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS

Žiak

- odlišuje hlásku od písmena,
- pozná malé a veľké písmená, tlačené aj písané,
- spája hlásky do slabík, slabiky do slov, slová do jednoduchých viet,
- člení jednoduché vety na slová, slová na slabiky a slabiky na hlásky, správne a zreteľne artikuluje hlásky, slabiky, slová,
- napíše dĺžeň, dve bodky, dva dĺžne,
- napíše bodku za oznamovacou vetou, otáznik za opytovacou vetou,
- napíše čiarku za samostatnými slovami, číslicami písanými za sebou v riadku,
- podľa predlohy správne odpíše výkričník,
- podľa predlohy alebo podľa pokynov učiteľa napíše veľké začiatkové písmená na začiatku vlastných mien osôb, miesta bydliska a na začiatku vety.

PÍSANIE

Písanie je súčasťou a zároveň jednou zo zložiek jazykového vyučovania na 1. stupni základnej školy. Pomocou písania sa učia žiaci vyjadrovať myšlienky a pomocou písma ich zaznamenávajú. Písanie tvorí integrálnu súčasť materinského jazyka. V 1. ročníku sa písanie vyučuje súbežne s čítaním a literárnou výchovou. Písanie je zakomponované do vyučovania v súlade s preberaným jazykovým učivom.

Žiak

- prečíta malé a veľké písmená písanej abecedy,
- prečíta arabské číslice,
- podľa požiadaviek na písmo pre 1. ročník a podľa predlohy správne napíše tvary
- malých a veľkých písmen písanej abecedy,
- podľa požiadaviek na písmo pre 1. ročník a podľa predlohy správne napíše tvary
- arabských číslic,
- správne, čitateľne a úhľadne podľa predlohy odpíše jednoduchý písaný text,
- správne, čitateľne a úhľadne podľa predlohy prepíše jednoduchý tlačенý text na písaný,
- správne, čitateľne a úhľadne podľa diktovania napíše známe slová a číslice,
- zvláda základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním.

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Efektívne uplatnenie komunikačného princípu vyučovania podporuje aj integrácia jazykovej, literárnej a slohovej zložky. Podstata integrácie spočíva v zlúčení a prepojení jednotlivých zložiek vyučovacieho predmetu so širším interdisciplinárnym zapojením vedomostí, zručností a návykov žiakov, získaných v ostatných predmetoch a v praktickom živote.

Žiak

- pri ústnom prejave dodržiava správnu artikuláciu a výslovnosť,
- pri ústnom prejave sa vyjadruje zrozumiteľne,
- pri rozhovore rešpektuje základné komunikačné pravidlá,
- vie vyžiadať a podávať informácie (simulovanie situácií - pozdrav, oslovenie,
- predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie, prosba, želanie, poďakovanie, ospravedlnenie),
- vie vyjadriť svoj súhlas, nesúhlas,
- vie poskytnúť základné informácie o sebe,
- porozumie jednoduchým informáciám a podá ich ďalej,
- pomocou otázok tvorí jednoduché vety na základe ilustrácií,
- formuluje krátke otázky a primerane výstižné odpovede na otázky.

III. ČÍTANIE A LITERATÚRA TECHNIKA ČÍTANIA

Žiak

- pozná všetky písmená abecedy (malé, veľké, písané, tlačенé),
- vie správne artikulovať všetky hlásky maďarskej abecedy,
- chápe spojenie písmen s hláskami,
- vie postrehnúť hlásku v slabike, slove,
- vie rozkladať a skladať slabiky,
- vie rozkladať a skladať slová (na slabiky, hlásky),
- vie určiť počet a poradie hlások v slabike,
- vie určiť počet a poradie slabík v krátkych slovách,
- ovláda hlasné čítanie krátkych viet a rozumie im,
- vie odpovedať na otázky, ktoré sa viažu na obsah textu,
- na základe predchádzajúcej prípravy vie správne čítať primerane náročné texty.

LITERÁRNA VÝCHOVA

Žiak

- vníma literárne texty počúvaním, výrazným hlasným čítaním,
- vie rozprávať o prečítanom texte,
- vníma vzťah ilustrácie a obsahu literárnych ukážok,
- zreprodukuje, dramaturizuje Časť rozprávky, poviedky zo života detí (za pomoci učiteľa),
- zahrá bábkové divadlo, aktívne a tvorivo sa zúčastňuje na dramaturizácii detských ľudových hier, rozprávok, básní,
- dokáže dokončiť začatý známy, prečítaný príbeh rozprávaním, dramaturizáciou, prípadne i ilustráciou,
- primerane svojím schopnostiam vie predniesť krátke básne a úryvky z prózy,
- vníma rytmus riekaniek, vyčítaniek, básní,
- vie vymenovať postavy z prečítaných rozprávok, poviedok o deťoch, zvieratách,
- dokáže oocúvať. hovoriť a riešiť jednoduché hádankv.

Odporúčanie:

Žiak

- má vedieť naspamäť aspoň 3- 4 básničky, 5-6 vyčítaniek, riekaniek,
- má poznať aspoň 5 rozprávok,
- má vedieť pomenovať postavy z niekoľkých známych rozprávok.

Tempo osvojovania si čítania a písania sa má prispôbiť k učebným schopnostiam žiakov, vyučovanie Čítania a písania sa má predĺžiť do konca 1. ročníka.

3. ročník

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

1. Jazyková komunikácia

- Zvuková rovina jazyka a pravopis
- bodkočiarka, úvodzovky
- priama reč, uvádzacia veta
- spodobovanie
- hlásky, slabiky, slová
- pravopis hlások j-ly
- melódia vety: rozkazovacia, želacia, zvolacia

Významová rovina jazyka

- slovotvorný základ, prípony, tvarotvorné prípony, tvarové prípony
- synonymá, antonymá

Tvarová rovina jazyka

- podstatné mená – všeobecné/vlastné; číslo – jednotné/množné
- prídavné mená, stupňovanie
- zámená: osobné
- slovesá: osoba 1. 2. 3.; časovanie – prítomný čas; číslo – jednotné/množné
- určitý a neurčitý gramatický člen
- číslovky, základné

Skladobná rovina jazyka

- jednoduchá veta
- vety podľa obsahu: rozkazovacia, želacia, zvolacia

2. Komunikácia a sloh

- výslovnosť
- jednoduché rozprávanie – ústne/písomne
- úvod, jadro, záver
- opis - ústne
- poznámky
- odkaz
- oznam
- blahoželanie - ústne/písomne
- krátke správy – SMS, e-mail
- reprodukcia ústna

3. Čítanie a literatúra

Všeobecné pojmy

- poézia
- próza
- divadelná hra
- televízia
- rozhlas
- film
- hlavná myšlienka

Literárne žánre

- bájka
- rozprávka, ľudová/autorská

Štylizácia textu

- dialóg

Štruktúra diela

- verš
- strofa
- odsek
- kapitola
- literárna postava – hlavná postava/vedľajšia postava

Metrika

- rým, rytmus

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

ZVUKOVÁ, VÝZNAMOVÁ, TVAROVÁ A SKLADOBNÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS

Žiak

- vie vyhľadávať, usporiadať slová podľa abecedného poriadku,
- vie správne rozlíšiť, vyslovovať a písať krátke a dlhé samohlásky a spoluhlásky,
- vie správne rozlíšiť a písať hlásky „j“, „ly“ – v známych slovách,
- vie rozdeliť slová na konci riadka, podľa slabičného princípu,
- vie rozlíšiť priamu reč od uvádzacej vety,
- vie správne používať interpunkčné znamienka – bodku, čiarku, otáznik, výkričník, zátvorku, dvojbodku, bodkočiarku a úvodzovky,
- vie správne písať a intonovať rozkazovacie, želacie a zvolacie vety,
- vie správne vyslovovať a napísať známe slová, v ktorých nastáva spodobovanie,
- vie v texte rozoznať všeobecné a vlastné podstatné mená,
- vie správne písať veľké začiatkové písmená na začiatku vlastných podstatných mien – vlastné mená osôb, zvierat, miest, obcí, štátov, riek, ulíc,
- vie v texte rozoznať prídavné mená,
- vie správne určovať gramatické kategórie podstatných mien a prídavných mien,
- vie v texte vyhľadať osobné a privlastňovacie zámená,
- vie v texte rozoznať základné číslovky, ako slová pomenúvajúce množstvo,
- vie v texte rozoznať slovesá – pomocou otázok,
- vie správne určovať gramatickú kategóriu sloviess: osobu, číslo,
- vie v texte pomocou otázok (kedy?, kde?, ako?) rozoznať príslovky,
- vie v texte rozoznať určitý a neurčitý gramatický člen (a, az, egy),
- pozná základnú charakteristiku sloviess, podstatných mien, prídavných mien, zámen, čísloviek,
- formálne rozozná v slovách slovotvorný základ a prípony,
- vie tvoriť synonymá a antonymá,
- vie tvoriť slová obmieňaním,
- vie vytvoriť holú a rozvitú vetu, dokázať zmeniť holú vetu na rozvitú a naopak,
- vie rozoznávať vety podľa obsahu, vie ich tvoriť a správne použiť v súvislom písomnom prejave,
- vie použiť poznatky o slovných druhoch v písomnom a ústnom prejave.

PÍSANIE

Písanie tvorí integrálnu súčasť materinského jazyka aj v 3. ročníku v oblastiach Jazyková komunikácia, Komunikácia a sloh a Čítanie a literárna výchova. V rámci osvojovania si techniky písania sa zdokonaľujú písomné zručnosti žiakov.

Žiak

- správne prečíta texty napísané písaným písmom,
- podľa požiadaviek na písmo pre 3. ročník a podľa predlohy správne napíše tvary malých a veľkých písmen písanej abecedy a arabských číslíc,
- správne, čitateľne, úhľadne a primerane rýchlo odpíše jednoduchý písaný text,
- správne, čitateľne, úhľadne a primerane rýchlo prepíše jednoduchý tlačенý text na písaný,
- správne, čitateľne, úhľadne podľa diktovania alebo pri písaní spamäti napíše jednoduchý text,
- správne, čitateľne, úhľadne a primerane rýchlo napíše jednoduchý text,
- vie napísať slová v abecednom poradí,
- vie správne napísať dátum,
- vie písať jednoduché vety s použitím správnej interpunkcie,
- vie opraviť vlastný písomný prejav – podľa predlohy,
- zvláda základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním.

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

Žiak

- pri ústnom prejave dodržiava správnu, spisovnú výslovnosť, vyjadruje sa zrozumiteľne a jazykovo správne,
- v ústnom a písomnom prejave používa vhodné jazykové prostriedky,
- vie sa zapojiť do rozhovoru a rešpektuje základné komunikatívne pravidlá,
- vie vyžiadať a podávať informácie, tvoriť otázky, reagovať na ne,
- vie poskytnúť informácie o sebe, o svojich každodenných aktivitách,
- vie porozprávať o svojich zážitkoch, túžbach, prianiach, vie vyjadriť svoje pocity aj neverbálne,
- vie zreprodukovať ústne vypočutý alebo prečítaný text (s pomocou učiteľa, resp. pomocou otázok),
- vie opísať ústne osoby, zvieratá, predmety, ilustrácie,
- vie zostaviť osnovu vypočutého alebo prečítaného príbehu (pomocou otázok),
- vie porozprávať a napísať krátky príbeh podľa osnovy (úvod, jadro záver) s dodržaním časovej postupnosti,
- vie napísať blahoželanie k meninám, narodeninám, sviatkom,
- vie napísať krátke odkazy, oznamy obsahujúce základné informácie,
- vie napísať jednoduchý oznam, krátku správu formou SMS správy, e-mailu.

III. ČÍTANIE A LITERATÚRA

TECHNIKA ČÍTANIA

Žiak

- pri hlasnom čítaní dodržiava správne dýchanie, správnu artikuláciu a spisovnú výslovnosť,
- vie uplatniť prirodzenú intonáciu hlasu a správny prízvuk,
- vie rozkladať a skladať krátke texty (na jednoduché vety, slová, slabiky, hlásky),
- po predošlej príprave, primeraným tempom vie plynulo čítať nahlas primerane náročné texty,
- vie prečítať jednoduché texty a rozumie im,
- pri čítaní s porozumením sleduje vlastné metakognitívne procesy (s pomocou učiteľa),
- vie čítať s porozumením nahlas i potichu rôzne druhy primerane obťažných textov,
- vie zreprodukovať vlastný čitateľský zážitok,
- vie čítať so správnym slovným a vetným prízvukom, vety členiť podľa zmyslu,
- pri čítaní využíva rôzne druhy stratégií (informatívne čítanie, študijné čítanie, zážitkové čítanie atď.) – primerane svojim schopnostiam,
- vie vyhľadať v texte kľúčové slová, s pomocou učiteľa,
- vie zostaviť osnovu z prečítaného textu, s pomocou učiteľa,
- vie odlišovať v texte podstatné a okrajové informácie,
- vie používať priamu reč pri dramatizácii textov,
- sa dokúsi o výrazné (estetické) čítanie umeleckých textov.

LITERÁRNA VÝCHOVA

Žiak

- vníma literárne texty počúvaním, výrazným hlasným čítaním, tichým čítaním,
- vie rozprávať o prečítanom texte,
- vie zreprodukovať, dramatizovať rozprávky, poviedky, aktívne a tvorivo sa zúčastňuje na dramatizácii (pokús o jednoduché divadelné predstavenie),
- vie zreprodukovať dej so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti a s obmenami,
- vie výrazne predniesť báseň a úryvok z prózy (primerane svojim schopnostiam),
- vie sa orientovať v deji rozprávok, poviedok,
- vie dokončiť začatú rozprávku, príbeh rozprávaním, dramatizáciou, ilustráciou,
- vie rozlíšiť hlavnú postavu od vedľajšej postavy,
- sa pokúsi hodnotiť postavy literárneho diela a určiť ich vzájomný vzťah,
- sa pokúsi hodnotiť ilustrácie v literárnych textoch,
- vie rozoznať poéziu od prózy,
- pri praktických činnostiach s literárnym textom vie rozoznať: verš, strofu, odsek, kapitolu,
- pozná a vysvetlí pojmy: televízia, rozhlas, divadelná hra, film,
- vie vysvetliť pojmy: bájka, ľudová rozprávka, autorská rozprávka,
- vie rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej rozprávky,
- vie určiť hlavnú myšlienku prečítaného diela, s pomocou učiteľa,
- sa pokúsi tvoriť jednoduché rýmy.

Odporúčanie:

Žiak

- má vedieť naspamäť 7-8 básničiek,
  - má poznať aspoň 8-10 rozprávok (ľudové a autorské),
  - vie uviesť názov svojej obľúbenej knihy,
  - pravidelne navštevuje školskú knižnicu a dokáže sa v nej orientovať,
  - vie pracovať s mimočítankovou literatúrou, detským časopisom a čitateľským denníkom
- Obsahový štandard zahŕňa záväzné základné učivo, ktoré si má žiak osvojiť v 3. ročníku. Výkonový štandard obsahuje súhrn požiadaviek na vedomosti a zručnosti. Vzdelávacie výstupy na konci 3. ročníka sú uvedené orientačne, pre potreby učiteľa. Učivo predpísané vo vzdelávacom štandarde môže učiteľ v rámci Školského vzdelávacieho programu prispôbiť vedomostnej a jazykovej úrovni danej triedy. 3. a 4. ročník primárneho vzdelávania tvorí jeden obsahovo spojený cyklus. Záväzné vzdelávacie výstupy budú uvedené na konci dvojročného vzdelávacieho cyklu.

4. ročník

Písanie tvorí integrálnu súčasť materinského jazyka vo všetkých oblastiach. V rámci osvojovania si techniky písania sa zdokonaľujú písomné zručnosti žiakov.

Žiak

- vie podľa požiadaviek na písmo (normy) a podľa predlohy správne písať tvary malých a veľkých písmen písanej abecedy a arabských číslíc,
- vie správne, čitateľne, úhľadne a primerane rýchlo odpisovať a prepisovať rôzne texty,
- vie samostatne napísať jednoduchý text s dôrazom na dodržiavanie základných parametrov písma (písané alebo tlačené písmo),
- vie správne, čitateľne, úhľadne podľa diktovania alebo pri písaní spamäti napísať jednoduchý, primerane náročný text,
- vie správne prečítať texty napísané písaným písmom, resp. vlastný písomný prejav,
- vie opraviť vlastný písomný prejav – podľa predlohy,
- zvláda základné hygienické, pracovné a estetické návyky spojené s písaním.

Komunikácia a sloh

Žiak

- v ústnom a písomnom prejave používa vhodné jazykové prostriedky, vie rozlíšiť spisovné a nárečové slová, pozná slová s citovým zafarbením a bez citového zafarbenia a vie ich vhodne použiť,
- pri ústnom prejave dodržiava správnu, spisovnú výslovnosť, vyjadruje sa zrozumiteľne a jazykovo správne,
- disponuje vhodným výberom slovnej zásoby pre 1. stupeň základnej školy,
- vie tvoriť otázky a reagovať na ne, porozumie rôznym informáciám,
- vie poskytnúť informácie o sebe, porozprávať o svojich zážitkoch a vie vyjadriť svoje pocity aj neverbálne,
- vie vyjadriť svoje zážitky z prečítaného textu a z bežných životných situácií v ústnych aj v písomných prejavoch,
- vie opísať ústne aj písomne osoby, zvieratá, predmety, obrázky/ilustrácie,
- vie napísať pohľadnicu, krátky súkromný list,
- vie viesť telefónne rozhovory (aj na mobilnom telefóne),
- vie charakterizovať pojmy: správa, pozvánka, plagát, vizitka, inzerát, reklama,
- vie napísať krátku správu, pozvánku, plagát, vizitku, ktoré obsahujú základné informácie,
- vie vytvoriť krátky inzerát a krátky reklamný text,
- vie zreprodukovať ústne vypočutý alebo prečítaný text (pomocou otázok),
- vie zostaviť osnovu vypočutého alebo prečítaného textu pomocou kľúčových slov,
- vie porozprávať a napísať krátky príbeh podľa osnovy (úvod, jadro záver) s dodržaním časovej postupnosti.

Čítanie a literatúra

Technika čítania

Žiak

- vie čítať s porozumením nahlas i potichu rôzne druhy primerane obťažných textov,
- pri hlasnom čítaní dodržiava správne dýchanie, správnu artikuláciu a spisovnú výslovnosť,
- pri čítaní využíva rôzne druhy stratégií primerane svojim schopnostiam,
- pri čítaní s porozumením sleduje vlastné metakognitívne procesy (s pomocou učiteľa),
- vie zreprodukovať vlastný čitateľský zážitok,
- sa pokúsi o výrazné čítanie umeleckých textov,
- vie rozkladať a skladať krátke texty (na odseky, vety)
- vie vyhľadať v texte kľúčové slová, s pomocou učiteľa,
- vie zostaviť osnovu z prečítaného textu, s pomocou učiteľa,
- vie odlišovať v texte podstatné a okrajové informácie,
- vie používať priamu reč pri dramatizácii textov,
- vie prečítať primerane náročné texty a rozumie im.

Literárna výchova

Žiak

- vníma literárne texty počúvaním, tichým a výrazným hlasným čítaním, o prečítanom texte vie rozprávať,
- aktívne a tvorivo sa zúčastňuje na dramatizácii,
- vie zreprodukovať dej so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti a s obmenami,
- vie výrazne predniesť báseň, krátku prózu, resp. úryvok z prózy (primerane svojim schopnostiam),
- vie sa orientovať v deji rozprávok, poviedok,
- vie dokončiť začatú rozprávku, príbeh rozprávaním, dramatizáciou, ilustráciou,
- sa pokúsi hodnotiť postavy literárneho diela a určiť ich vzájomný vzťah,
- vie hodnotiť ilustrácie v literárnych textoch,
- vie určiť hlavnú myšlienku prečítaného diela, s pomocou učiteľa,
- sa pokúsi tvoriť jednoduché rýmy,
- vie rozlíšiť umeleckú literatúru od náučnej literatúry,
- pri praktických činnostiach s literárnym textom vie rozoznať: prirovnanie personifikáciu,
- pozná a vysvetlí pojmy: príslovie, porekadlo, pranostika,

- vie charakterizovať pojmy: ľudová rozprávka, autorská rozprávka, ľudová povesť, autorská povesť, komiks, umelecká literatúra, náučná literatúra, literatúra pre deti,
- vie rozlíšiť rozprávku od povesti,
- vie vymenovať niekoľko autorov literatúry pre deti - domácich i zahraničných.

Odporúčanie

Žiak

- má vedieť naspamäť 8- 10 básničiek,
- má poznať aspoň 8-10 rozprávok (ľudové, autorské), 2-4 povesti (ľudové, autorské),
- vie uviesť názov a autora svojich obľúbených kníh,
- pravidelne navštevuje školskú knižnicu a dokáže sa v nej orientovať,
- vie pracovať s mimočítankovou literatúrou, detským časopisom a čitateľským denníkom.

Obsahový štandard

Jazyková komunikácia	Čítanie a literatúra	Komunikácia a sloh
Zvuková rovina jazyka a pravopis - melódia vety: oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia - pravopis interpunkčných znamienok - pravopis hlások j-ly - hlásky, slabiky, slová - spodobovanie - rozdeľovanie predpon. slov	Všeobecné pojmy - poézia - próza - divadelná hra - umelecká literatúra - literatúra pre deti - náučná literatúra	Komunikácia a sloh - jednoduché rozprávanie – časová postupnosť v rozprávaní - úvod, jadro, záver - opis – ústne/písomne: predmetu, obrázku/ilustrácie, osoby, zvieratá
Významová rovina jazyka - odvodené slová - slovotvorný základ; predpony, prípony - ustálené slovné spojenia - príslovie, porekadlo, pranostika, - slovníky: pravopisný, synonymický, frazeologický	Literárne žánre - príslovie, porekadlo, pranostika - rozprávka – ľudová /autorská - povesť – ľudová/autorská - komiks	- súkromný list – písomne - umelecký a vecný text - názor, diskusia, argument - blahoželanie - ústne/písomne
Tvarová rovina jazyka - slovesá: časovanie – minulý čas, budúci čas; osoba (1.2.3.), číslo (jednotné, množné), čas (prítomný, minulý, budúci) - slovesná predpona - podstatné mená – konkrétne/abstraktné, číslo – jednotné/množné - prídavné mená, stupňovanie - zámená: osobné - číslovky – základné/radové - gramatický člen – určitý, neurčitý	Štylizácia textu - dialóg - prirovnanie - personifikácia/zosobnenie	- krátke správy – SMS, e-mail - správa, pozvánka, plagát, vizitka - inzerát, reklama
Skladobná rovina jazyka - jednoduchá veta – holá, rozvitá - vety podľa obsahu: rozkazovacia, želacia, zvolacia	Metrika - rým, rytmus	- kľúčové slová, koncept - reprodukcia ústna

Slovenský jazyk na 1. stupni ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským

1. posilnenie spôsobilostí

1.1 Posilnenie kľúčových spôsobilostí

- v cudzom jazyku
- učiť sa učiť
- v oblasti informačnej a komunikačnej technológie
- sociálne a občianske kompetencie
- kultúrne kompetencie
- podnikateľské kompetencie

1.2 Komunikácia v slovenskom jazyku

- vypestovať a posilniť kladný vzťah:
  - k učeníu sa cudzieho jazyka
  - ku štátnemu jazyku
  - k slovenskej kultúre
- vypestovať a posilniť kladný vzťah a toleranciu:
  - k slovenskému národu
  - k ostatným etnikám
- upozorniť žiakov na odlišnosti a rovnosti.
- umelecké používanie jazyka v rámci estetických činností

1.3 Posilniť medzipredmetové vzťahy

- využitím medzipredmetových vzťahov, konkrétnych každodenných situácií, názorným vyučovaním a tvorivou aplikáciou získaných poznatkov z maďarského jazyka a literatúry (ľudová slovesnosť, základy čítania a písania, osobnosti literárneho a kultúrneho života), matematiky (časová a priestorová orientácia), prírodovedy (živočíchy a rastliny), vlastivedy (rodisko, kultúrne pamiatky), hudobnej (ľudové piesne, detské hry, osobnosti hudobného života) a výtvarnej výchovy (farby, osobnosti výtvarného života), IKT (práca s informáciami)

1.4 Ďalšie možnosti rozšírenia

- zabudovanie regionálnych prvkov do učiva
- využitie služieb školských, obecných/mestských knižníc
- organizovanie pobytu, exkurzií, výletu v slovenskom jazykovom prostredí,
- organizovanie detských a jazykových táborov v slovenskom jazykovom prostredí
- organizovanie školy v prírode a plaveckých v slovenskom jazykovom prostredí
- návšteva divadelných predstavení, kín, výstav, múzeí atď.
- čítanie detských časopisov a detskej literatúry v slovenskom jazyku
- sledovanie televíznych a rozhlasových relácií v slovenskom jazyku

Vyučovacie metódy, formy a techniky

Aby si žiaci získali najzákladnejšie jazykové a rečové zručnosti, t. j. plynulo prechádzali od reproduktívnej k produktívnej forme komunikácie, rozvíjali sa ich rečovo – komunikatívne zručnosti, schopnosť dorozumieť sa v rôznych komunikatívnych situáciách s primeranou znalosťou gramatiky, je potrebné prispôsobiť obsah, metódy, formy ale aj tempo vyučovania s dôsledným uplatnením komunikatívneho princípu a podľa možnosti zabezpečiť monolingválny charakter vyučovania. v rámci zložiek učebného predmetu. Žiaci tejto vekovej kategórie sú vnímaví, orientujú sa hlavne na hrové situácie a formy vyučovania. Používanie jazyka pri hrách zohráva dôležitú úlohu v učení sa a rozvoji jazyka.

Dbáme o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka.

V začiatkovej etape použijeme metódu, ktorá modeluje prirodzenú komunikáciu, podnecuje záujem žiakov o ďalšie oblasti spoločenského života. V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia, kedy vyjadrovacia schopnosť žiakov nie je na požadovanej úrovni, ale radi sa zapájajú do rôznych hrových rečových činností, preto v tomto období je prípustné reagovať na povely a pokyny učiteľa pohybom. Túto etapu vhodne využívame na rozvoj neverbálnej komunikácie. Postupne sa integruje počúvanie s porozumením a hovorenie do usmerňovaného rozhovoru. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti. V prvých dvoch ročníkoch sa spája rečová činnosť s pohybom, v úvodnom ústnom kurze sa vyučuje audiovizuálnou štruktúro–globálnou metódou spojenou s lingvomotorickou metódou. V ďalšej etape vyučovania slovenského jazyka vyučujeme lingvomotorickou metódou spojenou s čiastočne redukovanou priamu metódou.

1. ročník

Žiaci prichádzajú do I. ročníka s rôznymi jazykovými a rečovými kompetenciami. Preto je najdôležitejšie vytvorenie priaznivého motivujúceho prostredia, takej hrovej rečovej atmosféry, ktorá vzbudí trvalý záujem detí o osvojenie slovenského jazyka. V tomto veku vhodnou motiváciou môžeme vytvoriť a pestovať pozitívne postoje žiakov k slovenskému jazyku, ako druhému jazyku.

V úvodnom ústnom kurze sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením so zabudovaním tzv. tichého obdobia, kedy vyjadrovacia schopnosť žiakov nie je na požadovanej úrovni, ale radi sa zapájajú do rôznych hrových rečových činností, preto v tomto období je prípustné reagovať na povely a pokyny učiteľa pohybom. Táto etapa sa vhodne využíva na rozvoj neverbálnej komunikácie. Postupne sa integruje počúvanie s porozumením a hovorenie do usmerňovaného rozhovoru. Vyššia úroveň osvojovania slovenského jazyka sa dosiahne aj využitím medzipredmetových vzťahov, konkrétnych každodenných situácií, názorným vyučovaním a tvorivou aplikáciou získaných poznatkov. Od začiatku osvojovania rečových zručností prebieha nácvik správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Obsah komunikácie

Rečové zámery

- nadviazanie kontaktu s osobami,
- pozdravy (Dobrý deň! Dobrý večer! Dobrú noc! Ahoj! Do videnia! Bozkávam!),
- oslovenia (pán učiteľ/pani učiteľka, teta, ujo),
- lúčenie sa (Ahoj! Dovidenia! Bozkávam!),
- blahoželania (Blahoželám!),
- predstavovanie sa (Volám sa...),
- prosba (Prosím ťa/prosím vás...),
- poďakovanie (Ďakujem!),
- ospravedlnenie (Prepáč/prepáčte!),
- získanie informácií (Kde je ...?),
- vyjadrenie, že sa niečo páči alebo nepáči, že komunikujúca osoba niekoho alebo niečo má/nemá rada,
- vyjadrenie vďaky (Ďakujem!),
- slušné vyjadrenie prosby, požiadanie o pomoc (Pomôž/Pomôžte...),
- opis niekoho alebo niečoho na základe pomocných otázok.

Pojmové okruhy

Vyjadrenie

- jestvovania (je, sú),
- vlastníctva (mat' voľačo, čí, čia, čie, kto/čo),
- priestorových vzťahov (smery, polohy, situácie, vzdialenosť, veľkosť),
- časových vzťahov (čas, termín, včera, dnes, zajtra),
- kvantitatívnych vzťahov (počet: 0-10, veľa, málo, vek),
- kvalitatívnych vzťahov (postava, tvar, farba),
- logických vzťahov (priraďovanie),
- verbálnych prostriedkov,
- neverbálnych prostriedkov.

Komunikačné témy

- Ø Osobné údaje a rodina
- Ø Dom a domov
- Ø Každodenný život

- Ø Voľný čas
- Ø Cestovanie
- Ø Starostlivosť o zdravie a telo
- Ø Škola a trieda
- Ø Obchod/nakupovanie
- Ø Počasie, kalendár
- Ø Príroda, ročné obdobia

Ústne prejavy

- Ø ústne formy spoločenského styku,
- Ø zážitkovo-dejové prejavy: dramatizácia.

Kľúčové komunikatívne kompetencie žiakov

Počúvanie s porozumením

Žiak

- ü rozumie bežné povely, pokyny, pozdravy, zdvorilostné prejavy,
- ü vníma a globálne porozumie prejav učiteľa,
- ü rozumie krátky súvislý prejav i dialóg prednesený priamo ale aj z nahrávky,
- ü globálne porozumie východiskový text vo vzorovom prednese učiteľa,
- ü porozumie reč partnera v transakčných rečových situáciách,
- ü globálne porozumie krátku rozprávku, ktorá má obdobu aj v maďarčine,
- ü porozumie otázky učiteľa,
- ü sleduje televízne programy primerané svojmu veku.

Ústny prejav

Žiak

- ü správne vyslovuje hlásky, slová, slovné spojenia a vety,
- ü správne artikuluje hlásky,
- ü jasne, nahlas, zrozumiteľne rozpráva,
- ü používa zámená (osobné: ja, ty, on, ona, my, oni, ukazovacie: ten, tá, to, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké, kde, prívlastňovacie: môj, moja, moje),
- ü primerane situácii používa zdvorilostné frázy (pozdravy, poďakovanie, prosba),
- ü doslovne reprodukuje vety, ktoré žiaci majú poznať spamäti,
- ü ovláda naspamäť piesne, detské hry, hádanky a básne určené na memorovanie.

Samostatný ústny prejav

Žiak

- ü predstaví sa, poďakuje sa za pomoc,
- ü presne a správne opakuje vety po učiteľovi,
- ü samostatne vymenuje členov rodiny, priateľov,
- ü tvorí vety o živote v škole, v rodine na základe otázok,
- ü reprodukuje rozprávku podľa členenej ilustrácie a na základe otázok,
- ü tvorí vety o známom obrázku na základe otázok,
- ü rozpráva o nejakej udalosti alebo činnosti na základe ilustrácie, obrázok, pomocných otázok,
- ü hovorí krátkymi vetami o rodinnej slávnosti na základe otázok.

Usmerňovaný rozhovor

Žiak

- ü ovláda naspamäť veľmi krátke rozhovory,
- ü odpovedá na otázky v rámci precvičenej témy,
- ü spoločne zahrá bábkovú alebo inú scénu,
- ü dramatizuje precvičený text (rozprávku),
- ü rieši štandardné sociálne situácie primerané svojmu veku v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia, súrodenci, starí rodičia, slovenská podoba svojho mena, mená rodičov, súrodencov, vek, narodeniny, sviatky),

Dom a domov (pomenovanie miestností v dome/v byte, kuchyňa, detská izba, pomenovanie zariadení, činností, mesto/dedina),

Cestovanie (dopravné prostriedky, cesta do školy, správanie sa pri cestovaní),

Starostlivosť o zdravie a telo (zdravie, choroba, osobná hygiena, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport),

Škola a trieda (budova, zariadenie triedy, učebné predmety, základné učebné pomôcky, činnosti v triede, v škole, na školskom dvore, na ihrisku).

Obchod/nakupovanie (kultúra nakupovania),

Počasie, kalendár (dni v týždni, sviatky: Mikuláš, Vianoce, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, prázdniny, aktuálne počasie),

Príroda, ročné obdobia (domáce, lesné a poľné zvieratá, rastliny, činnosti v záhrade, premena prírody podľa ročných období, ochrana životného prostredia).

Jazykové prostriedky

Žiak

- ü si osvojí základnú aktívnu (100-150 slov a frazeologických spojení) a pasívnu (50 slov a slovných spojení),
- ü základné vetné modely:

Slovné spojenia typu:

1. Pomenovanie osôb, zvierat a vecí.
Kto je to? Čo je to? To je chlapec. To je mačka. To je auto.
2. Činnosti osôb, zvierat.
Čo robí Katka? Čo robí kohút? Katka kreslí. Kohút kikiríka.
3. Činnosti vzťahujúce sa na 1. a 2. gramatickú osobu.
Čo robím? Čo robíš? Ja sedím. Ty maľuješ.
4. Vlastnosti osôb, zvierat a vecí.
Aký/Aká/Aké je....? Peter (ten) je usilovný. Kohút (ten) je farebný. Zošit (ten) je modrý. Katka (tá) je usilovná. Sliedka (tá) je farebná. Kniha (tá) je modrá. Dievčatko (to) je usilovné. Mačiatko (to) je milé. Auto (to) je nové.

Slovné spojenia:

1. Podmet – slovesný prísudok – príslovkové určenie miesta, času, spôsobu.
Kde číta Evka? Evka číta v škole. Kedy píše Peter? Peter píše večer. Ako kreslí Marika? Marika kreslí pekne.
2. Podmet – prísudok – priamy predmet.
Čo píše Marika? Marika píše list.
3. Podmet – prísudok vyjadrený slovesom „mať“ – predmet.
Čo má Karol? Karol má kocku.
4. Podmet – prísudok – prívlastkom rozvitý priamy predmet.
Mamička kupuje rozprávkovú knihu. Peter má štyri koruny.

2. ročník

Obsah komunikácie

Rečové zámery

- nadviazanie kontaktu s osobami,
- pozdravy (Dobrý deň! Dobrý večer! Dobrú noc! Ahoj! Do videnia! Bozkávam!), oslovenia (pán učiteľ/pani učiteľka, teta, ujo), privítanie (Vitaj!/Vitajte!), lúčenie sa (Ahoj! Dovidenia! Bozkávam!), blahoželania (Blahoželám! Gratulujem!), predstavovanie sa (Volám sa...), prosba (Prosím Ťa/prosím vás...), poďakovanie (Ďakujem!), ospravedlnenie (Prepáč/prepáčte!),
- získanie informácií a informovanie druhých, vyjadrenie, že sa niečo páči alebo nepáči, že komunikujúca osoba niekoho alebo niečo má/nemá rada, vyjadrenie vďaky,
- pýtať sa na niečo, slušné vyjadrenie prosby, želania, upozornenie, požiadanie o pomoc,
- vyjadrenie duševných pocitov a nálady, vyjadrenie radosti, smútku, sympatie, antipatie, obdivu, prekvapenia,
- opis niekoho alebo niečoho.

Pojmové okruhy

Vyjadrenie

- priestorových (smery, polohy, situácie, vzdialenosť, veľkosť) a časových vzťahov (čas, termín, včera, dnes, zajtra),
- kvantitatívnych (počet: 0-20, veľa, málo, vek) a kvalitatívnych vzťahov (postava, tvar, farba),
- logických vzťahov (priradovanie),

Komunikačné témy

- Osobné údaje a rodina
- Dom a domov
- Každodenný život
- Voľný čas, zábava, šport
- Cestovanie, doprava
- Starostlivosť o zdravie a telo
- Škola a trieda, okolie školy
- Obchod/nakupovanie

- Počasie, kalendár
- Príroda, ročné obdobia

Ústne prejavy

- ústne formy spoločenského styku,
- zážitkovo-dejové prejavy: reprodukcia, rozprávanie, dramatizácia,
- jednoduchý opis.

Kľúčové komunikatívne kompetencie žiakov

Počúvanie s porozumením

Žiak

- ü rozumie bežné povely, pokyny, pozdravy, zdvorilostné prejavy,
- ü vníma prejav učiteľa, porozumie jeho hlavné časti,
- ü rozumie krátky súvislý prejav i dialóg prednesený priamo ale aj z nahrávky,
- ü globálne porozumie východiskový text vo vzorovom prednese učiteľa,
- ü porozumie reč partnera v transakčných rečových situáciách,
- ü porozumie krátku rozprávku, ktorá má obdobu aj v maďarčine,
- ü porozumie otázky učiteľa,
- ü sleduje televízne programy primerané svojmu veku a pochopí ich dejovú podstatu.

Ústny prejav

Žiak

- ü správne vyslovuje hlásky, slová, slovné spojenia a vety,
- ü správne artikuluje hlásky,
- ü pozná a používa najfrekvencovanejšie prídavné mená spolu s podstatnými menami,
- ü pozná a používa základné číslovky do 20, radové (prvý, druhý, ..., posledný),
- ü pozná a používa slovesné časy pri najfrekvencovanejších slovesách,
- ü správne používa zámená (osobné: ja, ty, on, ona, my, ukazovacie: ten, tá, to, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké, kde, prívlastňovacie: môj, moja, moje, tvoj, tvoja, tvoje, náš, naša, naše),
- ü primerane situácii používa zdvorilostné frázy (pozdravy, privítanie, poďakovanie, blahoželanie, prosba, ospravedlnenie),
- ü doslovne reprodukuje vety, ktoré žiaci majú poznať spamäti,
- ü ovláda naspamäť piesne, detské hry, hádanky a básne určené na memorovanie.

Samostatný ústny prejav

Žiak

- ü predstaví sa, poďakuje sa za pomoc,
- ü presne a správne opakuje vety po učiteľovi alebo inej dospeléj osobe,
- ü samostatne vymenuje členov rodiny, priateľov,
- ü rozpráva o živote v škole a v rodine na základe pomocných otázok,
- ü reprodukuje rozprávku alebo postupný dej podľa členenej ilustrácie a na základe pomocných otázok,
- ü tvorí vety o známom obrázku, o sérii obrázkov na základe pomocných otázok,
- ü rozpráva o nejakej udalosti alebo činnosti na základe ilustrácie, obrázkov a pomocných otázok,
- ü hovorí krátkymi vetami o rodinnej a pomocných otázok.

Usmerňovaný rozhovor

Žiak

- ü tvorí otázky, pýta sa a odpovedá na otázky v rámci precvičenej témy,
- ü spoločne zahrá bábkovú alebo inú scénu,
- ü dramatizuje precvičený text (rozprávku),
- ü rieši štandardné sociálne situácie primerané svojmu veku v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia, súrodenci, starí rodičia, slovenská podoba svojho mena, mená rodičov, súrodencov, vek, povolanie rodičov, narodeniny, sviatky),

Dom a domov (pomenovanie miestností v dome/v byte, pomenovanie zariadení, činnosti v jednotlivých miestnostiach, záhrada, okolie domu, mesto/dedina),

Cestovanie, doprava (dopravné prostriedky, cesta do školy, správanie sa pri cestovaní, najdôležitejšie dopravné predpisy pre chodcov),

Starostlivosť o zdravie a telo (zdravie, choroba, osobná hygiena, u lekára, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport, vychádzka, zimné športy, opatrnosť pri športe),

Škola a trieda (budova a okolie školy, zariadenie triedy, učebné predmety, rozvrh, učebné pomôcky, činnosti v triede, v škole. na školskom dvore. na ihrisku. režim dňa školáka. domáca príprava).

Obchod/nakupovanie (samoobsluha, tržnica, spôsob nákupu a platenia, kultúra nakupovania, pomenovanie základných potravín, výrobkov, zelenina, ovocie, kvety),

Počasie, kalendár (rok, mesiac, týždeň, dátum, začiatok a koniec školského roka, sviatky: Mikuláš, Štedrý deň, Vianoce, Silvester, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, prázdniny, aktuálne počasie),

Príroda, ročné obdobia (domáce, lesné a poľné zvieratá, sťahovavé vtáky, rastliny, činnosti v záhrade, ročné obdobia, premena prírody podľa ročných období, ochrana životného prostredia, starostlivosť o zvieratá).

Čítanie

Technika čítania

Žiak

- ü číta so správnou výslovnosťou spoluhlásky h, ch, ľ, slabikotvorné spoluhlásky í, ŕ, samohlásky a, e, é, dvojhlásky,
- ü číta známe texty v učebnici s dodržaním interpunkčných znamienok.

Čítanie s porozumením

Žiak

- ü dokáže odpovedať na otázky súvisiace s prečítaným krátkym textom,
- ü dokáže vyhľadať a nájsť v textoch základné informácie.

Písomný prejav

Žiak

- ü pozná písmená slovenskej abecedy,
- ü pozná písanie interpunkčných znamienok známych z materinského jazyka,
- ü

3. ročník

OBSAH KOMUNIKÁCIE

Rečové zámery

- nadviazanie kontaktu s osobami,
- pozdravy, oslovenia, privítanie, lúčenie sa, blahoželanía, predstavovanie sa, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie,
- oznámenie a vyjadrenie stanoviska, vyjadrenie, že sa niečo páči alebo nepáči, že komunikujúca osoba niekoho alebo niečo má/nemá rada,
- získanie informácií a informovanie druhých, vyjadrenie vďaky, vôle,
- pýtať sa na niečo, slušné vyjadrenie prosby, želania, upozornenie, požiadanie o pomoc,
- vyjadrenie duševných pocitov a nálady, vyjadrenie radosti, smútku, sympatie, antipatie, obdivu, prekvapenia,
- opis niekoho alebo niečoho,
- charakteristika ľudí, opis zvierat a predmetov.

Pojmové okruhy

Vyjadrenie

- jestvovania a vlastníctva,
- priestorových a časových vzťahov,
- kvantitatívnych a kvalitatívnych vzťahov,
- logických vzťahov,
- zmýšľania, presvedčenia, vedomosti, znalosti, poznania, prekvapenia,
- verbálnych a neverbálnych prostriedkov.

Komunikačné témy

- § Osobné údaje a rodina, medziľudské vzťahy
- § Dom a domov, prostredie, miesta
- § Každodenný život, zamestnania
- § Voľný čas, zábava, šport
- § Cestovanie, doprava
- § Starostlivosť o zdravie a telo
- § Škola a trieda, okolie školy
- § Obchod/nakupovanie a služby
- § Počasie, kalendár
- § Príroda, ročné obdobia

Ústne a písomné prejavy

- § ústne formy spoločenského styku,
- § zážitkovo-dejové prejavy: reprodukcia, rozprávanie, dramatizácia,
- § jednoduchá charakteristika a opis.

Kľúčové kompetívne kompetencie žiakov

Počúvanie s porozumením

Žiak

- § rozumie bežné povely, pokyny, pozdravy, zdvorilostné prejavy,
- § vníma prejav učiteľa, presne porozumie jeho hlavné časti,
- § rozumie krátky súvislý prejav i dialóg prednesený priamo ale aj z nahrávky,
- § globálne porozumie východiskový text vo vzorovom prednese učiteľa,
- § porozumie reč partnera v transakčných rečových situáciách,
- § porozumie krátku rozprávku, ktorá má obdobu aj v maďarčine,
- § porozumie otázky učiteľa, spolužiakov,
- § porozumie po predbežnej príprave krátky návod k činnosti,
- § sleduje televízne programy primerané svojmu veku a pochopí ich dejovú podstatu.

Ústny prejav

Žiak

- § správne vyslovuje hlásky, slová, slovné spojenia a vety,
- § správne artikuluje hlásky,
- § jasne, nahlas, zrozumiteľne rozpráva,
- § pozná a používa správne gramatické rody, čísla najfrekvencovanejších podstatných a prídavných mien,
- § správne používa najfrekvencovanejšie zvrtné slovesá, slovesné časy,
- § správne používa základné a radové číslovky,
- § správne používa predložkové väzby (nad, za, na, pri) a príslovky miesta (tu, tam, hore, dolu),
- § správne používa zámená (osobné: on, ona, my, vy, oni, ony; zvrtné; prívlastňovacie:
  - náš, naša, naše, jej, jeho),
- § primerane situácii používa zdvorilostné frázy (pozdravy, privítanie, poďakovanie,
  - blahoželenie, prosba, ospravedlnenie),
- § doslovne reprodukuje vety, ktoré žiaci majú poznať spamäti,
- § ovláda naspamäť piesne, príslovia, porekadlá, hádanky a básne určené na memorovanie.

Samostatný ústny prejav

Žiak

- § predstaví sa, poďakuje sa za pomoc,
- § presne a správne opakuje vety po učiteľovi alebo inej dospeléj osobe,
- § samostatne vymenuje a na základe otázok charakterizuje členov rodiny, priateľov,
- § samostatne rozpráva o živote v škole a v rodine na základe pomocných otázok,
- § reprodukuje rozprávku alebo postupný dej podľa členenej ilustrácie a na základe pomocných otázok,
- § tvorí vety o známom obrázku, o sérii obrázkov na základe pomocných otázok,
- § hovorí krátkymi vetami o rodinnej, školskej slávnosti, o divadelnom predstavení, výlete na základe pomocných otázok,
- § rozpráva o nejakej udalosti alebo činnosti na základe ilustrácie, obrázkov a pomocných otázok alebo daných slov,
- § obmieňa komunikačné úlohy (gramatické tvary),
- § rieši hádanky,

Usmerňovaný rozhovor

Žiak

- § ovláda naspamäť rozhovory s tromi replikami,
- § na základe modelových viet a dialógov konkretizuje a aktualizuje riadené rozhovory,
- § zapojí sa do rozhovoru,
- § tvorí otázky, pýta sa a odpovedá na otázky v rámci precvičenej témy,
- § spoločne zahrá bábkovú alebo inú scénu,
- § dramatizuje precvičený text (rozprávku),
- § rieši štandardné sociálne situácie primerané svojmu veku v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny, príbuzní, priatelia, záľuby a zamestnanie členov rodiny, adresa bydliska žiaka, bydlisko starých rodičov, charakteristika rodičov),

Dom a domov (zariadenie a činnosti v jednotlivých miestnostiach, domáce práce, práca okolo domu, v záhrade, pomoc v domácnosti, orientácia v meste/dedine),

Cestovanie, doprava (dopravné prostriedky, kultúra cestovania, najdôležitejšie dopravné značky a predpisy pre chodcov a cyklistov),

Starostlivosť o zdravie a telo (zdravie, choroba, osobná hygiena, u lekára, u zubára, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport, vychádzky, exkurzie, výlety, športy podľa ročných období, hry v prírode, pravidlá obľúbenej hry, bezpečnosť, opatrnosť pri športe),

Škola a trieda, okolie školy (budova a okolie školy, personál školy, zariadenie triedy, vyučovacie predmety, rozvrh hodín, učebné pomôcky, činnosti v triede, v škole, na školskom dvore, na ihrisku, režim dňa školáka, domáca príprava, vysvedčenie),

Obchod/nakupovanie a služby (samoobsluha, tržnica, spôsob nákupu a platenia, tovar, množstvo, kultúra nakupovania, kvety, kupovanie darčiekov a občerstvení),

Počasie, kalendár (dátum, určenie času, časti dňa, začiatok a koniec školského roka, pracovný deň, sviatky: Mikuláš, Štedrý deň, Štedrý večer, Vianoce, Silvester, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, prázdniny, počasie),

Príroda, ročné obdobie (domáce zvieratá a ich mláďatá, premena prírody, činnosti ľudí a zvierat podľa ročných období, ochrana životného prostredia, starostlivosť o zvieratá a o životné prostredie).

Čítanie

Technika čítania

Ziak

- § po príprave číta so správnou výslovnosťou spoluhlásky h, ch, ľ, slabikotvorné spoluhlásky í, f, samohlásky a, e, é, dvojhlásky, hláskové skupiny, slová, v ktorých nastáva spodobovanie hlások,
- § po príprave číta správnym tempom, správnou výslovnosťou a intonáciou známe texty v učebnici,
- § po príprave číta známe texty v učebnici s dodržaním interpunkčných znamienok.

Čítanie s porozumením

Ziak

- § po príprave číta s porozumením jednoduché a krátke texty v slovenskom jazyku,
- § dokáže odpovedať na otázky súvisiace s prečítaným textom,
- § podľa vzoru tvorí otázky k prečítanému textu,
- § dokáže vyhľadať a nájsť v textoch základné informácie na základe pomocných otázok,
- § po príprave reprodukuje stručný obsah prečítaného textu na základe pomocných otázok, osnovy alebo oporných bodov,
- § v detských časopisoch, detských encyklopédiách s pomocou dokáže vyhľadať texty, ktoré sú pre žiaka zaujímavé,
- § pretvára text podľa osoby, času a čísla v 1., 2. alebo v 3. osobe podľa vzoru,
- § je schopný zmeniť v texte priamu reč a dialógy na nepriamu reč podľa vzoru,
- § dokáže samostatne pracovať s obrázkovým slovníkom,
- § dokáže podľa pokynov pracovať s prekladovým slovníkom.

Jazykové prostriedky

Ziak

- § si rozšíri aktívnu základnú slovnú zásobu cca. o 150 slov a frazeologických spojení a pasívnu cca. o 50 - 100 slov a slovných spojení,
- § rozumie významu pojmov a na základe pokynov vykonáva činnosť: abeceda, veta, slovo, slabika, hláska (samohláska, spoluhláska, dvojhláska), písmeno (tlačené, písané), text, článok, (ľudová) rozprávka, báseň, (ľudová) hádanka, (ľudová) riekanka, (ľudová) vyčítanka, (ľudová) pieseň, (ľudová) hra, rozhovor (dialóg), postava, autor,
- § list, pozdrav, pozvánka; čítanie, písanie, slabikovanie, delenie slov na slabiky, tvorba slov (z písmen, zo slov), tvorba viet (zo slov), tvorba otázok, tvorba odpovedí,
- § používa pojmy: abeceda, veta, slovo, písmeno, text, článok, rozprávka, báseň, hádanka, pieseň, hra, rozhovor, otázka, odpoveď,
- § tvorivo používa slovné spojenia a vetné modely osvojené z 1. a 2. ročníka primárneho vzdelávania
- § tvorí okrem jednoduchých rozvitých oznamovacích viet aj jednoduché súvetia na základe vzorových viet,
- § tvorí na základe príkladov alebo za pomoci otázky,
- § aplikuje vetné modely osvojené v prvých dvoch ročníkoch pri tvorbe opytovacích viet,
- § aplikuje vetné modely osvojené v prvých dvoch ročníkoch pri vyjadrovaní negácie,
- § dokáže na základe vzorových viet dávať pokyny (používa rozkazovací spôsob,
- § aplikuje vetné modely osvojené v prvých dvoch ročníkoch pri tvorbe jednoduchého dialógu,
- § pomenuje činnosti vzťahujúce sa na 1., 2. a 3. gramatickú osobu jednotného a množného čísla,
- § používa gramatické kategórie najfrekvencovanejších podstatných a prídavných mien,
- § samostatne používa minulý a budúci čas najfrekvencovanejších sloves,
- § samostatne používa prítomný, minulý a budúci čas slovesa byť,
- § samostatne používa prítomný, minulý a budúci čas slovesa mať,
- § samostatne používa najfrekvencovanejšie predložkové väzby,
- § používa bežné príslovky miesta, času, spôsobu,
- § používa číslovky v spojení s podstatným menom,
- § dokáže určiť vlastníka pomocou zámen.

Písomný prejav

Ziak

- § pozná kontrastívne znaky maďarskej a slovenskej abecedy a základných jazykových javov,
- § ovláda pravopis najznámejších slov so slabikami –de, -te, -ne, -le, -di, -ti, -ni, -li; –hy, chy, -ky, -gy, -dy, -ty, -ny, -ly; –ži, -či, -ši, -dži, -ci, -dzi, -ji.
- § používa interpunkčné znamienka známe z materinského jazyka v rámci štyroch druhov viet,
- § dokáže rozdeľovať najznámejšie slová s dvojhláskami a slabikotvornými spoluhláskami na slabiky,
- § písomne odpovedá na otázky k textom v učebnici podľa vzoru,
- § dokáže rozširovať vety o nové slová, slovné spojenia za pomoci otázok,
- § je schopný napísať pozdrav z výletu, blahoželanie k sviatku podľa vzoru

4. ročník

OBSAH VZDELÁVANIA V PRVOM ROKU POKRAČOVACEJ ETAPY

Obsah komunikácie

Rečové zámery

nadviazanie kontaktu s osobami: pozdravy, oslovenia, lúčenie sa, blahoželania, predstavovanie sa, prosba, poďakovanie, pozvanie, ospravedlnenie,
získanie informácií a informovanie druhých: požiadanie o radu, poskytnutie rady, pýtať sa na niečo, slušné vyjadrenie prosby, želania, upozornenie, požiadanie o pomoc, slušné reagovanie na otázky,
poznávanie a vyjadrenie stanoviska: vyjadrenie, že sa niečo páči alebo nepáči, že komunikujúca osoba niekoho alebo niečo má/nemá rada, vyjadrenie vďaky, zaujatia, vedomosti a informovanosti, zdôvodnenie stanoviska k niečomu,
vyjadrenie vďaky a vôle: vyjadrenie vďaky, návrhu, odporúčanie, nahováranie, odhováranie,
vyjadrenie duševných pocitov a nálady: vyjadrenie radosti, smútku, sympatie, antipatie, obdivu, prekvapenia, sklamania, opísi niekoho alebo niečoho: charakteristika ľudí, opis zvierat a predmetov, opis pracovného postupu.

Pojmové okruhy

Vyjadrenie

jestvovania a vlastníctva v priestore a čase,

priestorových vzťahov: miesto, smerovanie, poloha, vzdialenosť,

časových vzťahov: dĺžka trvania, časové ohraničenie deja, termíny, dátumy, časová následnosť dejov, jednorazové, prebiehajúce a opakované činnosti, deje a udalosti, frekvencia činností, dejov a udalostí,

kvantitatívnych vzťahov: počet, množstvo, dĺžka, hmotnosť, miera, objem, stupňovanie, porovnávanie počtu, množstva a miery,

kvalitatívnych vzťahov: postava, tvar, forma, rozloha, kvalita, farba, vek, hmota/látka/materiál, chute, pachy, vône,

vzťahu hovoriaceho k deju: vyjadrenie zmýšľania, presvedčenia, vedomosti, znalosti, poznania, prekvapenia, verbálnych a neverbálnych prostriedkov.

Komunikačné témy

- § Osobné údaje a rodina, medziľudské vzťahy
- § Dom a domov, prostredie, miesta
- § Každodenný život, zamestnania
- § Voľný čas, zábava, šport
- § Cestovanie, doprava
- § Starostlivosť o zdravie a telo
- § Škola a trieda, okolie školy
- § Obchod/nakupovanie a služby
- § Počasie, kalendár
- § Príroda, ročné obdobia

Ústne a písomné prejavy

- § ústne a písomné formy spoločenského styku: pozdravy, oslovenia, pozvanie, privítanie, lúčenie sa, blahoželanie, predstavovanie sa, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, telefonovanie, krátke pozdravy a správy formou SMS a e-mailu, písanie pohľadníc z výletu, z dovolenky, vianočných a veľkonočných pozdravov, rozhovory v rozličných službách a obchodoch,
- § zážitkovo-dejové prejavy: dramatizácia známej rozprávky, reťazová reprodukcia známej rozprávky, reprodukcia riekaniek, hádaniek, básničiek a textov piesní a detských hier, rozprávanie o živote v škole a v rodine na základe pomocných otázok, rozprávanie krátkymi vetami o rodinnej, školskej slávnosti, o divadelnom predstavení, o výlete na základe pomocných otázok, rozprávanie o známej udalosti alebo činnosti na základe ilustrácie, obrázkov a pomocných otázok alebo kľúčových slov, reprodukcia rozprávky alebo deja podľa členenej ilustrácie alebo pomocných otázok, tematické rozprávanie, ukončenie známeho príbehu, riešenie hádaniek, krížoviek, tajničiek, charakteristika členov rodiny a priateľov na základe pomocných otázok,
- § náučné prejavy: reprodukcia opisov, pracovných postupov a výkladov v učebnici a v detských časopisoch na základe pomocných otázok,
- § administratívne prejavy: vypĺňanie veľmi jednoduchých osobných dotazníkov, podávanie pohľadnice, nástenné noviny,
- § štylizácia a kompozícia: spájanie viet do krátkych súvislých textov, členenie textov na menšie logické celky na základe otázok, časová následnosť pri rozprávaní a pri opise pracovného postupu, štruktúra pozdravu, pozvánky, písanie dátumu, zdvorilostné frázy.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

Počúvanie s porozumením

Žiak

- § rozumie bežné povely, pozdravy, pokyny,
- § vníma prejav učiteľa, presne porozumie jeho hlavné časti,
- § rozumie krátky súvislý prejav i dialóg prednesený priamo ale aj z nahrávky,
- § globálne porozumie text výchovného článku učebnice vo vzorovom prednese učiteľa

- § porozumie reč partnera v transakčných rečových situáciách,
- § porozumie krátku rozprávku, ktorá má obdobu aj v maďarčine,
- § porozumie otázky učiteľa, spolužiakov aj cudzích ľudí,
- § porozumie po predbežnej príprave jednoduchý návod k činnosti,
- § globálne porozumie krátky článok v detských časopisoch,
- § sleduje rozhlasové a televízne programy primerané svojmu veku a pochopí ich dejovú podstatu.

Ústny prejav

Žiak

- § správne hospodári s dychom,
- § správne vyslovuje hlásky, slová, slovné spojenia a vety,
- § správne artikuluje hlásky,
- § jasne, nahlas, zrozumiteľne rozpráva,
- § pozná a správne používa gramatické rody, čísla najfrekvencovanejších podstatných a prídavných mien,
- § správne používa najfrekvencovanejšie prídavné mená spolu s podstatnými menami,
- § správne používa najznámejšie dokonavé a nedokonavé slovesá, slovesné časy,
- § správne používa základné číslovky spolu s podstatnými menami,
- § správne používa neurčité a radové číslovky,
- § správne používa osobné, zvratné, ukazovacie, privlastňovacie (väš, vaša, vaše, ich) a opytovacie zámená,
- § primerane situácii používa zdvorilostné frázy,
- § prakticky aplikuje doteraz získané rečové zručnosti,
- § doslovne reprodukuje vety, ktoré žiaci majú poznať spamäti,
- § po príslušnom usmernení nájde chyby vo vlastnej výpovedi,
- § ovláda naspamäť príslovia, porekadlá, hádanky a básne určené na memorovanie.

Samostatný ústny prejav

Žiak

- § sa predstaví, poďakuje sa za pomoc, podá hlásenie,
- § rozozná zmenu významu známejších slov pri nesprávnej výslovnosti,
- § presne a správne opakuje vety po učiteľovi alebo inej dospeléj osobe,
- § správne a rýchle sa orientuje v informáciách,
- § samostatne charakterizuje členov rodiny, priateľov,
- § samostatne rozpráva o živote v škole a v rodine,
- § podľa osnovy súvislo a samostatne vyrozpráva dej článku,
- § reprodukuje rozprávku alebo postupný dej podľa členenej ilustrácie,
- § ukončí známy príbeh,
- § vyjadrí svoj názor o prečítanom článku,
- § hovorí krátkymi vetami o deji detského filmu, divadelnej scény alebo slávnosti na základe pomocných otázok, osnovy alebo pomocou daných slov,
- § rieši hádanky s dôrazom na správnu štylizáciu odpovedí,
- § pokračuje v reťazovej reprodukcii rozprávky so stereotypným textom,
- § vysvetlí význam veľmi známych slov vlastnými slovami s pomocou učiteľa.

Usmerňovaný rozhovor

Žiak

- § ovláda naspamäť rozhovory,
- § na základe modelových rozhovorov konkretizuje a aktualizuje riadené rozhovory,
- § zapojí sa do rozhovoru, ktorý začala iná osoba,
- § tvorí otázky a pýta sa so správnou štylizáciou, slovosledom, výberom slovnej zásoby v rámci precvičenej témy,
- § spoločne zahrá bábkovú alebo inú scénu,
- § dramaturizuje precvičený text (rozprávku),
- § rieši štandardné sociálne situácie primerané svojmu veku v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina, medziľudské vzťahy (pomoc rodičom, charakteristika členov rodiny, príbuzenstvo, zamestnania členov rodiny),

Dom a domov, prostredie, miesta (opis miestností, stroje v domácnosti, činnosti v byte, v okolí domu, udržiavanie čistoty a poriadku, naša obec, poznatky o Slovenskej republike),

Každodenný život, zamestnania (režim dňa školáka, rodiny, zamestnania – náradia, opis činností najznámejších remeselníkov),

Voľný čas, zábava, šport (karneval, činnosti v rámci voľného času, obľúbená športová disciplína, pravidlá slušného správania počas zábavy a športovania),

Cestovanie, doprava (dopravné prostriedky, školský výlet, kultúra cestovania v cestovných prostriedkoch),

Starostlivosť o zdravie a telo (choroby detí, zdravá životospráva, u praktického a zubného lekára)

Škola a trieda, okolie školy (adresa školy, záujmová činnosť, mimoškolská činnosť, knižnica, centrum voľného času),

Obchod/nakupovanie a služby (nakupovanie, pošta, cukráreň, divadlo, kino),

Počasia, kalendár (určovanie času, časti dňa),

Príroda, ročné obdobia (práce v záhrade, v sade, na poliach, zber úrody, starostlivosť o zvieratá, ochrana životného prostredia, život v lese, na lúčach, poliach).

Čítanie

Technika čítania

Žiak

- § pri čítaní správne vyslovuje spoluhlásky h, ch, ľ, slabikotvorné spoluhlásky í, ř, samohlásky a, e, é, dvojhásky
- § číta v správnom tempe, so správnou výslovnosťou a intonáciou známe texty v učebnici s dodržaním páuz a interpunkčných znamienok

- § číta plynulo nepripravené krátke texty s menším počtom neznámych slov.

Čítanie s porozumením

Žiak

- § číta s porozumením kratšie texty v slovenskom jazyku,
- § dokáže odpovedať na otázky súvisiace s prečítaným textom,
- § tvorí otázky k prečítanému textu,
- § dokáže vyhľadať a nájsť v textoch základné informácie,
- § vyhľadá v texte špecifické informácie súvisiace s istou problematikou,
- § člení text na menšie významové celky,
- § reprodukuje stručný obsah prečítaného textu na základe pomocných otázok alebo osnovy,
- § po príprave podrobne reprodukuje a komentuje obsah prečítaného textu podľa osnovy alebo oporných bodov,
- § v detských časopisoch, detských encyklopédiách dokáže vyhľadať článok, informácie, ktoré sú pre žiaka zaujímavé,
- § dokáže pracovať s rozličnými slovníkmi.

Jazykové prostriedky

Žiak

- § a si rozšíri aktívnu základnú slovnú zásobu cca. o 150 slov a frazeologických spojení a pasívnu cca. o 50 - 100 slov a slovných spojení,
- § rozumie významu pojmov a na základe pokynov vykonáva činnosť: abeceda, veta, slovo, slabika, hláska (samohláska, spoluhláska, dvojhláska), písmeno (tlačené, písané), text, článok, (ľudová) rozprávka, báseň, (ľudová) hádanka, (ľudová) riekanka, (ľudová) vyčítania, (ľudová) pieseň, (ľudová, detská) hra, krížovka, tajnička, dramatizácia, rozhovor (dialóg), nadpis, názov, postava, autor, rozprávač, list, pozdrav, pozvánka; písanie, slabikovanie, delenie slov na slabiky, tvorba slov (z písmen, zo slov), tvorba viet (zo slov), bodka, otáznik, výkričník, tvorba otázok, tvorba odpovedí, preklad, počúvanie (s porozumením), čítanie (s porozumením), učebnica, pracovný zošit, práca v pracovnom zošite, úloha, cvičenie, samostatná práca, doplnenie (písmen, slov), odpisovanie, diktát, kontrolná práca, domáca úloha, práca vo dvojici, skupinová práca,
- § používa pojmy: abeceda, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, bodka, otáznik, výkričník, text, článok, dramatizácia, rozprávka, báseň, hádanka, riekanka, pieseň, hra, krížovka, rozhovor, nadpis, autor, postava, rozprávač, pozdrav, názov, otázka, odpoveď, čítanie, písanie, učebnica, pracovný zošit, domáca úloha,
- § tvorivo používa slovné spojenia a vetné modely osvojené z 1. a 3. ročníka primárneho vzdelávania
- § tvorí okrem jednoduchých rozvitých oznamovacích viet aj jednoduché súvetia na základe vzorových viet alebo za pomoci otázok,
- § tvorí veľmi krátke súvislé texty na základe príkladov alebo za pomoci otázok,
- § aplikuje vetné modely osvojené v prvých troch ročníkoch pri tvorbe opytovacích viet,
- § aplikuje vetné modely osvojené v prvých troch ročníkoch pri vyjadrovaní negácie,
- § dokáže na základe vzorových viet dávať pokyny (používa rozkazovací spôsob,
- § aplikuje vetné modely osvojené v prvých troch ročníkoch pri tvorbe jednoduchého dialógu,
- § pomenuje činnosti vzťahujúce sa na 1., 2. a 3. gramatickú osobu jednotného a množného čísla,
- § používa gramatické kategórie frekventovaných podstatných a prídavných mien,
- § používa minulý a budúci čas frekventovaných slovičiek,
- § používa prítomný, minulý a budúci čas slovesa byť,
- § používa prítomný, minulý a budúci čas slovesa mať,
- § používa frekventované predložkové väzby,
- § používa číslovky v spojení s podstatným menom,

Písomný prejav

Žiak

- § pozná kontrastívne znaky maďarskej a slovenskej abecedy a základných jazykových javov,
- § pozná pravopis známych slov so slabikami -de, -te, -ne, -le, -di, -ti, -ni, -li; -hy, -chy, -ky, -gy, -dy, -ty, -ny, -ly; -ťi, -či, -ši, -dťi, -ci, -dzi, -ji.
- § pozná písanie interpunkčných znamienok známych z materinského jazyka v rámci štyroch druhov viet,
- § pozná delenie slov s dvojhláskami a slabikotvornými spoluhláskami na slabiky,
- § dokáže rozoznať zmenu významu najznámejších slov pri nesprávnom písaní,
- § na základe otázok alebo spoločne zostavenej osnovy napíše krátku slohovú prácu,
- § podľa písomnej inštrukcie pracuje samostatne s daným textom,
- § písomne odpovedá na otázky a tvorí otázky k textom podľa vzoru,
- § dokáže rozširovať vety o nové slová, slovné spojenia,
- § dokáže zhromažďovať slovný materiál, kľúčové slová,
- § je schopný napísať pozdrav z výletu, blahoželanie k sviatku, pozvanie podľa vzoru,
- § po príprave napíše krátky diktát prezentovaný učiteľom.

Poznámka: Obsah vzdelávania a výkonový štandard v prvom roku pokračovanej etapy pripomienkovali vybrané základné školy s vyučovacím jazykom maďarským.

Matematika

Ciele učebného predmetu:

Cieľom učebného predmetu matematika v 1.ročníku ZŠ je, induktívnym poznaním zakladajúcim sa na žiackych skúsenostiach rozvíjanie tých schopností, pomocou ktorých sa pripravujú na samostatné získavanie základných matematických poznatkov a schopností. Na dosiahnutie tohto cieľa, majú získať také skúsenosti, ktoré vyúsťia do poznávacích metód zodpovedajúcich veku žiakov.

Vyučovanie matematiky v 1. ročníku má smerovať k tomu aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

Veku primerané presné použitie materinského a odborného jazyka a správna aplikácia postupne sa rozširujúcej matematickej symboliky, vhodné využívanie tabuliek, grafov a diagramov. Využívanie pochopených a osvojených pojmov, postupov a algoritmov ako prostriedkov pri riešení úloh.

V súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, rozvíjanie numerických zručností žiakov.

Na základe skúseností a činností rozvíjanie orientácie žiakov v rovine a v priestore.

Riešením úloh a problémov postupné budovanie vzťahu medzi matematikou a realitou. Na základe využitia induktívnych metód získavania nových vedomostí, zručností a postojov, rozvíjať matematické nazeranie, logické a kritické myslenie.

– viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa a samostatnému učeniu sa.

Systematickým, premysleným a diferencovaným riadením práce žiakov, podporiť a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je napr. samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, kritickosť.

– Ochrana a zveľaďovanie okolitej prírody, starostlivosť o svoje zdravie, kladný vzťah ku všetkým humánnym a demokratickým hodnotám.

– Vytvorenie a rozvíjanie kladného vzťahu žiakov k spoločným európskym hodnotám, permanentnému poznávaniu kultúrnych a iných hodnôt vytvorených európskymi štátmi, medzi inými aj našim Slovenskom.

Vyučovanie matematiky na 1.stupni ZŠ a teda aj v 1. ročníku, má smerovať k tomu aby sa pri vzdelávaní žiakov v jednotlivých tematických okruhoch realizovali najmä vyššie uvedené ciele vyplývajúce z kľúčovej kompetencie pre matematiku a celkovú výchovu a vzdelávanie žiakov.

Obsah učebného predmetu:

I. Prírodné čísla 1 až 20

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Rozvíjanie pozorovacích schopností prostredníctvom manipulatívnej činnosti. Vytváranie pojmu čísla na skúsenostnom základe. Odhalenie elementárnych súvislostí medzi realitou a matematikou	Prírodné čísla 0 – 5. Čísla 6,0, 7, 8, 9, 10. Prírodné čísla do 20. Počítanie počtu vecí, ..., po jednom, po dvoch, utváranie skupín vecí, ...o danom počte. Porovnávanie čísel. Čítanie a písanie čísel 0 – 20. Rozklad a skladanie čísel. Vzťahy medzi číslami: veľkosť, susedia čísla. Riešenie úloh na porovnávanie (viac, menej rovnako).	Utvoriť, vyznačiť, oddeliť skupinu predmetov 1 – 20. Vedieť vymenovať stúpajúci aj klesajúci číselný rad. Vedieť porovnávať čísla do 20 podľa veľkosti. Riešiť úlohy charakterizované vzťahmi „viac“, „menej“.

II. Sčítanie a odčítanie

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
<p>Odhalenie súvislostí medzi číslami podľa názoru aj na základe textu. Chápanie sčítania a odčítania predmetnou činnosťou a na základe textu. Formovanie zovšeobecňovacej schopnosti a schopnosti riešenia matematických problémov. Rozvíjať pamäť, húževnatosť a vytrvalosť. Práca v dvojici a v tíme.</p>	<p>Sčítanie a odčítanie etapách v obore do 5, v obore do 10 a v obore do 20 bez prechodu cez základ 10. Zameniteľnosť sčítancov. Rozklad sčítancov na súčet dvoch čísel. Doplnenie chýbajúceho čísla do súčtu. Vzťah medzi sčítaním a odčítaním. Slovné úlohy na sčítanie a odčítanie podľa činnosti, na základe obrázku, textu. Oživenie slovnej úlohy kresbou a modelovaním. Tvorba číselnej úlohy na základe textu. Výber počtového výkonu na základe textu. Tvorba matematického textu k numerickým úlohám. Riešenie rozsiahlejších úloh v tíme, aj so zberom vhodných údajov z reality.</p>	<p>Vedieť spamäti všetky spoje sčítania a odčítania bez prechodu cez základ 10. Zručnosť pri praktickom využívaní sčítania, odčítania, rozkladu a doplnenia sčítancov. Objasnenie jednoduchej slovnej úlohy činnosťou, voľbou vhodného modelu. Záznam textovej súvislosti číslami a počtovými výkonmi.</p>

III. Geometria

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
<p>Postupné budovanie priestorovej predstavivosti a orientácie v rovine a v priestore. Spoznanie vnímateľných vlastností telies, rozlíšenie odlišných vlastností ukázaním, výberom usporiadaním, slovne. Získanie prvých zručností v narábaní s rysovacími potrebami.</p>	<p>Zoznámenie sa s niektorými priestorovými a rovinnými geometrickými tvarmi a ich triedenie na základe ich vlastností. Stavba telies z kociek, na základe modelu, rovinných útvarov činnosťou. Pozorovanie niektorých vlastností geometrických útvarov. Orientácia, určovanie polohy; smerov, zmeny smerov. Kreslenie otvorených a uzavretých krivých čiar, rysovanie priamych čiar, triedenie čiar</p>	<p>Vedieť vybudovať z kociek teleso na základe modelu. Identifikovať niektoré rovinné a priestorové útvary na základe niektorých ich pozorovaných vlastností. Určiť polohu na základe preberaných výrazov (napr. nad, pod pri, medzi, atď.).</p>

IV. Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
<p>Vzbudenie záujmu žiakov o matematické činnosti prostredníctvom matematických hier. Ukázať význam použitia tabuliek, diagramov.</p>	<p>Získavanie skúseností s pravdivosťou a nepravdivosťou obrázkových situácií a slovne vyslovenými, napr. matematickými výrokmí. Dichotomické triedenie premetov, podľa jedného znaku (modré, nie sú modré). Tvorenie stúpajúcej (klesajúcej) postupnosti predmetov, čísel a zistenie pravidelnosti v týchto postupnostiach pozorovaním. Zber a usporiadanie údajov z domova a z blízkeho okolia za účelom riešenia úloh.</p>	<p>Vedieť rozlíšiť pravdivosť a nepravdivosť primeraných matematických výrokov.</p>

Odporúčané rozširujúce učivo:

Riešenie hravých a zaujímavých úloh. Tvorba úloh z údajov získaných žiakmi. Neznáma (aj v podobe prázdneho miesta pre určité číslo), rovnice, nerovnice ako otvorené vety. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh. Číselná os.

2. ročník

I. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ 10

Sčítanie a odčítanie s prechodom cez základ 10 s dôrazom na automatizáciu týchto príkladov. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh.

II. Vytváranie prirodzených čísel v obore do 100

Prírodné čísla 20 – 100. Počítanie počtu vecí, ..., po jednom, po dvoch, po desiatich, utváranie skupín vecí, ...o danom počte. Čítanie a písanie čísel 20 – 100. Porovnávanie čísel. Riešenie úloh na porovnávanie (viac, menej rovnako).

III. Geometria

Budovanie telies z kociek podľa vzoru, obrázka. Bod, priamka úsečka. Rysovanie priamok a úsečiek. Vyznačovanie úsečiek na priamke. Meranie dĺžky úsečky. Jednotka centimeter (cm), decimeter (dm), meter (m). Porovnávanie úsečiek podľa ich dĺžky.

IV. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100

Sčítanie a odčítanie v obore do 100. Počítanie spamäti. Písomné počítanie. Riešenie úloh na sčítanie a odčítanie.

V. Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie

Vyslovenie tvrdení o činnostiach, obrázkoch, posúdenie ich pravdivosti. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh. Sformulovanie pravidla tvorenia postupnosti predmetov, čísel. Hľadanie všetkých možností usporiadania dvoch, troch predmetov, farieb, písmen, čísel.

3. ročník

(3 hodiny týždenne, 99 hodín za rok)
Prehľad tematických celkov a ich obsahu

Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20 (orientačný počet hodín 20)

Zavedenie násobenia.

Súvislosť medzi násobením a sčítaním.

Nácvik násobenia v obore do 20.

Počítanie spamäti. Automatizácia spojov.

Riešenie slovných úloh na násobenie.

Propedeutika úloh na násobenie s kombinatorickou motiváciou.

Tvorenie slovnej úlohy k danému numerickému príkladu na násobenie v obore do 20.

Riešenie nepriamo sformulovaných slovných úloh na násobenie v obore do 20.

Slovné úlohy na priamu úmernosť (ako propedeutika) v obore do 20.

Zavedenie delenia.

Propedeutika zlomkov (rozdeľovanie na polovice, tretiny,...)

Delenie, ako postupné odčítanie rovnakého čísla.

Nácvik delenia v obore do 20.

Počítanie spamäti. Automatizácia spojov.

Súvislosť medzi delením a násobením.

Riešenie slovných úloh na delenie.

Tvorenie slovnej úlohy k danému numerickému príkladu na delenie v obore do 20.

Riešenie slovných úloh na násobenie a delenie.

Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000 (orientačný počet hodín 17)

Vytváranie čísel. Rozšírenie prirodzených čísel oboru do 10 000.

Zobrazovanie čísel na číselnej osi, porovnávanie čísel a ich zaokrúhľovanie na desiatky, stovky.

Propedeutika rozvoja prírodného čísla v desiatkovej sústave.

Číselná os.

Nerovnice (propedeutika).

Slovné úlohy na porovnávanie v obore do 10 000.

Tvorenie slovnej úlohy k danému príkladu na porovnávanie v obore do 10 000.

Zavedenie jednotiek dĺžky: mm, km.

Jednotky dĺžky mm, cm, dm, m, km a ich premieňanie.

III. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000

(orientačný počet hodín 23)

Pamäťové a písomné sčítanie a odčítanie prirodzených čísel.

Zoznámenie sa s kalkulačkou a jej displejom.

Sčítanie a odčítanie s využitím kalkulačky.

Riešenie jednoduchých a zložených slovných úloh.

Tvorenie textov k numerickým príkladom.

Riešenie nepriamo sformulovaných slovných úloh.

Riešenie slovných úloh s neprázdny prienikom.

4. ročník

- § Násobenie a delenie v obore násobilky.
- § Zlomky.
- § Rímske čísla.
- § Počítanie spamäti.
- § Komutatívnosť násobenia.
- § Násobenie a delenie ako vzájomné opačné matematické operácie.
- § Riešenie slovných úloh na násobenie, delenie, sčítanie a odčítanie.
- § Tvorenie slovných úloh.
- § Delenie so zvyškom.
- § Písomné sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 10 000.
- § Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000 spamäti.
- § Sčítanie a odčítanie ako vzájomné opačné matematické operácie.
- § Zaokrúhľovanie čísel.
- § Prírodné čísla nad 10 000.
- § Kolmé priamky.
- § Rysovanie.
- § Obvod štvorca.
- § Násobok dĺžky úsečky.
- § Meranie dĺžok strán s presnosťou na centimetre, na milimetre.
- § Vlastnosti kruhu.
- § Premieňanie jednotiek dĺžky.

Prírodoveda

1. ročník

Cieľ, spôsobilosť	Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Pozorovať, porovnávať	Zmeny v prírode	Cyklus stromu	Druhy stromov, listy stromov Na základe listov porovnávanie stromov	Porovnať listy jednotlivých stromov Na základe listov poznať druhy stromov
Riešiť projekt, pracovať so zdrojmi, argumentovať		Projekt Prečo padá list zo stromu Kalendár prírody	Ročné obdobie, mesiace v roku, charakteristiky počasia poľné plodiny, ovocie a zelenina	Vedieť si zaznamenávať počasie podľa znakov: vietor, dážď, slnečno Uviesť ako sa menia ročné obdobia Uviesť ako sa mení počasie v jednotlivých mesiacoch v roku Rozpoznať druhy ovocia a zeleniny
	Osobná hygiena a psychohygiena	Denný poriadok žiaka Projekt Zostavenie jedálneho lístka na týždeň	Pravidelné stravovanie, striedanie práce a odpočinku, správne stolovanie	Poznať pravidlá pravidelného stravovania Vysvetliť dôvody striedania práce a odpočinku Uviesť príklady správneho a nesprávneho stolovania
Staráť sa o svoje zdravie		Čistota tela	Hygiena človeka, zásady	Vedieť správne použiť zubnú kefku Vysvetliť význam osobnej hygieny
Pracovať so zdrojmi, riešiť problém,		Zdravá výživa Projekt Potraviny, ktoré č Projekt Potraviny, ktoré človeku škodia Potraviny dôležité pre zdravie Príprava zeleninového šalátu	Zásady zdravej výživy	Uviesť príklady potravín, ktoré sú zdravé pre človeka a ktoré nie, porovnať ich
	Plynutie času	Čas a jeho trvanie Projekt príprava presýpacích hodín	Objektívny a subjektívny čas	Vysvetliť plynutie času Porovnať objektívny a subjektívny čas Zoradiť obrázky podľa plynutia času (rastlina človek, zvierat)
		Hodiny		Poznať celé hodiny
Pracovať s encyklopédiou	Zvieratá	Voľne žijúce zvieratá		Pracovať s encyklopédiou
Komunikovať, diskutovať		Domáce zvieratá		Diskutovať na tému ako sa pohybujú zvieratá
		Domáce vtáky		Klasifikovať domáce zvieratá podľa znakov
	Rodina	Moja rodina	Členovia rodiny	Vymenovať členov rodiny
	Voda	Voda a rastliny	Rastliny v zime	Porozprávaj ako sa

				treba starať o rastliny v zime
		Voda a človek		Vysvetliť prečo musíme dodržiavať pitný režim Diskutovať, čo sa stane s vodou, ktorú pijeme?
	Rastliny a semená	Semeno Projekt je to semeno Záhľadné semená		Vedieť zasadiť semeno Opísať pri pozorovaní ako kľíči semeno
Vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí	Hmota	Ľudia a veci Projekt Je to hmota Je vzduch hmota?	Ručná a strojová výroba Materiály na výrobu Vlastnosti hmoty	Na základe zmyslových vnemov určiť rôzne druhy hmoty

2. ročník

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Hmota	Jeseň	Vietor a pohyb vzduchu Vzduch je hmota	Vedieť pripraviť experiment, ktorým dokáže, že vzduch je hmota Opísať, čím je zaujímavý vietor na jeseň a porovnať ho s vetrom v iných ročných obdobiach
	Ako dlho trvá stavba domu?	Rozprávkavka o troch prasiatkach z hľadiska technológie stavby Stavba, remeselníci, stavebný materiál, stavebné stroje, stavebné náradie	Vymodelovať domček podľa rozprávky Postaviť múrik alebo domček zo skladačky
Zelenina a ovocie	Ovocie, čo ukrýva plod?	Plod, semeno Kôstkovice, bobule, malvice, konzervácia ovocia	Vedieť roztriediť ovocie podľa semien Schematicky zakresliť zloženie plodu Vytvoriť pojmovú mapu: plody, zelenina, ovocie
	Zelenina	Semená a plody Zelenina koreňová, listová, plodová Uskladňovanie zeleniny	Pozorovať a zapisovať zmenu plodu semena počas štyroch týždňov, urobiť závery z pozorovania Roztriediť zeleninu podľa znakov
U lekára	Úraz a choroba	Úraz, choroba, lekárnička	Rozpoznať rozdiely a súvislosti v pojmoch úraz a choroba Vymenovať úrazy a choroby Poznať základný obsah lekárničky
	U lekára	Teplomer, lekár	Opísať návštevu u lekára Zmerať teplotu teplomerom
	teplomer	Druhy teplomerov	Vedieť odmerať teplotu vody Zostrojiť teplomer
	Lekári – špecialisti	Očný, ušný, krčný, zubný	Diskutovať o lekárskej ambulancii Vyhľadať informácie v odbornej literatúre a na internete

	Chrup	Detský a dospelý chrup, príčina kazov, Ústna dutina	Opísať správne čistenie ústnej dutiny
	Správna životospráva Projekt: navrhnuť detské ihrisko	Správne hygienické návyky, spánok, pohyb na čerstvom vzduchu	Osvojiť si správne hygienické návyky
Práca a odpočinok	Práca a zábava Projekt: zostrojenie kalendára Kam pôjdem na prázdniny Ako využívam svoj voľný čas	Pracovné dni, dni pracovného pokoja, Dovolenka, prázdniny Kalendár, voľný čas	Vedieť sa orientovať v kalendári
Voda	Voda	Farba, chuť a vôňa vody Užitočnosť a škodlivosť vody	Pripraviť experiment akú chuť má voda? Pripraviť experiment čo sa vo vode rozpustí, čo sa nerozpustí
	Voda a jej znečistenie Projekt zdravá voda		Uviesť návrh ako zabrániť znečisteniu vody
Cyklus stromu	V parku	Ihličnaté a listnaté stromy	Navrhnuť riešenie na ochranu parku Rozoznať ihličnaté a listnaté stromy Určovať stromy podľa atlasu rastlín
	V lese	Rastliny a živočíchy v lese, význam lesa pre človeka	Diskutovať, čo nám dáva les, ako sa máme správať v lese
	Rastliny v lese a parku	Podmienky pre rast rastlín	Zdôvodniť či, potrebujú rastliny vodu a vzduch? Vyhľadať informácie z encyklopédie alebo z internetu Pripraviť prezentáciu záverov dlhodobých pozorovaní a experimentov v elektronickej podobe alebo vo forme posteru
Rastliny a semená	Živá a neživá príroda	Prvky živej a neživej prírody Časti rastliny	Zakresliť rastlinu a jej časti Pozorovať a zapísať dlhodobý rast rastliny

3. ročník

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Veci okolo nás, vlastnosti látok, meranie vlastností látok, voda, vzduch	Triedenie a rozpoznávanie látok podľa ich vlastností Zmeny vlastností látok Voda – vlastnosti vody Vzduch- čistota, pohyb vzduchu	Vlastnosti látok podľa zmyslových vnemov	Určiť vlastnosti látok podľa zmyslových vnemov Vedieť zdôvodniť zmeny vlastností látok -topenie, tuhnutie, vyparovanie, kondenzácia
	Porovnávanie a meranie Meranie objemu kvapalín podľa valca Meranie hmotnosti Fyzikálne veličiny. Hmotnosť, čas, objem, teplota, sila Meranie fyzikálnych veličín meradlami, zápis do tabuliek	Meranie kvapalín, odmerný valec, filter na vodu, hmotnosť, fyzikálne veličiny, čas, teplota, sila Medzinárodné jednotky fyzikálnych veličín.	Odmerať objem kvapalín podľa odmerného valca Odmerať hmotnosť Odmerať teplotu vody a vzduchu laboratórnym teplomerom Odmerať teplotu ľudského tela lekárskeym teplomerom Odmerať silu silomerom Zosumarizovať výsledky merania do tabuľky

			<p>zistenie podmienok zmeny látok Porovnávať vlastnosti látok, sily, hmotnosti ťiažok v triede Zostrojiť filter na čistenie vody Poznať jednotky objemu a hmotnosti Poznať meradlo času Poznať jednotku teploty, rozumieť znamienku : + a – pri označovaní teploty Uviesť tri príklady pôsobenia sily v našom</p>
--	--	--	---

			<p>Živote Poznať meradlo sily, jej jednotku a značku.</p>
Technika, technické objavy	Technika okolo nás		Zdôvodniť význam techniky v našom živote
	Jednoduché stroje Projekty: premiestňovanie nákladu Ako Egypťania stavali pyramídy Prevody ozubených kolies v domácnosti Vytvor svetelný pútač pre....	Páka , kladka, naklonená rovina, prevody ozubených kolies	Poznať princíp fungovania jednoduchých strojov Zostrojiť pri modelovaní funkčný model zariadení, ktoré obsahujú jednoduché stroje
	Elektrická energia		Vysvetliť význam elektrickej energie Zostaviť jednoduchý elektrický obvod Vyhľadávať informácie
Živé organizmy	Človek	Hlavné vonkajšie časti ľudského tela Podmienky pre život človeka	Poznať pojmy, hlava, telo, atď...schematicky to znázorniť Vysvetliť vzťah človek, voda, vzduch, pôda
	Živočíchy	Vonkajšie časti živočíchov, pohyb živočíchov podmienky života živočíchov,	Poznať vonkajšie časti živočíchov

4. ročník

- Pôsobenie magnetu na rôzne predmety
- Zem, Guľovitý tvar Zeme
- Gravitačná sila
- Padanie predmetov na Zem
- Zem a jej družice
- Dobývanie vesmírneho priestoru
- Hviezdy vo vesmíre

- Slnko a jej planéty
- Striedanie dní a nocí
- Letný a zimný deň u nás
- Podmienky života na Zemi
- Význam slnečného žiarenia, vzduchu, vody, pre rastliny a živočíchy
- Rozmanitosť životných podmienok
- Živočíchy - Mačka domáca, Krt podzemný, Srnec lesný, Bažant poľný, Lastovička domáca, Kačica divá, Kapor obyčajný
- Mlynárik kapusatný, včela medonosná
- Dážďovka obyčajná
- Lenko biele
- Skalničník
- Lipa veľkolistá
- Hrach siaty
- Človek a jeho životné prostredie
- Význam vzduchu, vody pre človeka
- Vylučovanie tekutého odpadu
- Význam potravy pre človeka
- Trávenie, Rozmnožovanie
- Starostlivosť rodičov o dieťa
- Puberta
- Základné podmienky života
- Technika a my
- Posúvanie predmetov
- Elektrina, elektrické spotrebiče a hračky, elektrický odvod, elektrické vodiče a izolanty
- Rozmanitosť prírody a jej poznávanie
- Triedenie rastlín, živočíchov, stavovcov, bezstavovcov,
- Prírodné spoločenstvá
- Stromy – ihličnaté, listnaté,
- Lesné kríky a bylinky
- Huby
- Lesné živočíchy
- Význam lesov
- Chránenie svoje životné prostredie

Etická výchova

1. ročník

Ciele	Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
	témy		Socio - afektívny	Konatívny
<p>Vytvárať prosociálne spoločenstvo žiakov.</p>	<p>Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch ponúknuť žiakom víziu spolupracujúceho spoločenstva ako základu pre dobré spolužitie (jeho jednoduché a viditeľné komponenty – sedenie v kruhu, formulovanie pravidiel typu mať právo byť vypočutý, právo nevyjadriť sa, mať vzájomnú úctu a dôveru – nevysmievať sa, hovoriť pravdu, chrániť veci svoje i iných...), prvé kontakty v triede a v škole (zoznamovanie, oslovovanie, pozdrav), komunikácia zameraná na sebaaprezentáciu a sociálne vzťahy, pravidlá podporujúce spolužitie v skupine (po istom čase možno pravidlá prehodnocovať, dopĺňať).</p>	<p>-pozná spolužiakov po mene -pozná pravidlá skupiny a vie ich vysvetliť - pozná spôsob ako vyjadriť pozdrav, vďačnosť a prosbu</p>	<p>- chápe význam komunikácie pre dobré spolužitie v spoločenstve. - uvedomuje si potrebu vzájomnej úcty a dôležitosť vďačnosti.</p>	<p>- vie sa predstaviť a učiť sa prezentovať sám seba, hovoriť pravdu</p>
	<p>Prvky prosociálneho správania v žiakom kolektíve vzájomná úcta pri komunikácii (pekne sa oslovovať, pozdraviť sa, počúvať sa navzájom...), úcta k vzájomným požiadavkám, vďačnosť za vykonané dobro (prosím, ďakujem), vzájomná pomoc medzi spolužiakmi i členmi rodiny.</p>	<p>-vie vysvetliť, čo je to úcta k ľuďom -vie aké má prvky úcta k vlastným rodičom, spolužiakom a učiteľom</p>	<p>- prežíva vďačnosť voči tým, čo mu robia dobre - vníma víziu spolupracujúceho spoločenstva, - chápe potrebu vytvárať a dodržiavať pravidlá spolužitia v skupine.</p>	<p>- vie vhodne použiť pozdrav, prosbu a vyjadriť vďačnosť - k spolužiakom je ústretový</p>
	<p>Ľudská dôstojnosť a sebaúcta uvedomovanie si vlastnej hodnoty (rozdiel medzi mnou a ostatným svetom), poznanie a postupné zvnútorňovanie povedomia jedinečnosti a nedotknuteľnosti, vedenie k sebaovládaniu a znášaniu námahy pri prekonávaní prekážok.</p>	<p>-má slovnú zásobu, ktorá vyjadruje základné ľudské vlastnosti (dobrý, zlý, veselý, smutný, nahnevaný, radostný, vďačný, nevšímavý...) -vie pomenovať svoje dobré vlastnosti</p>	<p>- poznáva sám seba, uvedomuje si vlastnú hodnotu - cíti potrebu potvrdzovania vlastnej hodnoty inými</p>	<p>- sebaúcta mu prináša pokoj (nepotrebuje žalovať, vyvyšovať sa nad iných, ponižovať ich...) - badateľná snaha o sebaovládanie a znášanie námahy pri prekonávaní prekážok</p>
<p>Viesť žiakov k sebaúcte, autonómii cítienia a myslenia.</p>				
<p>Naučiť sa hodnotiť, zaujímať stanoviská,</p>			<p>-teší sa z dobra a odmieta zlo vo</p>	

<p>od zla</p> <p>Osvojovať si sociálne zručnosti potrebné v sociálnych kontaktoch s inými ľuďmi.</p>	<p>človek a jeho hodnota - spoznávanie pozitívnych vlastností svojich najbližších v rodine, v triede, v škole, v rovesníckych vzťahoch... (Čo sa mi najviac páči na mojej mamičke, ockovi, starkých...), verbálne vyjadrovanie pozitívneho hodnotenia druhých, prehodnocovanie negatívnych skutočností (dobro – zlo, napr. branie si vecí navzájom, posudzovanie a ponižovanie, urážanie menej zdatných detí v oblasti intelektu a prejavov - spevu, kreslenia, pohybu, oblečenia, rodinnej situácie..., klamanie a žalovanie...), postoj k ľuďom, ktorí sú nám nesympatickí, spôsobujú nám alebo druhým zlo (úmyselne, neúmyselne).</p> <p>Naša rodina uvedomovanie si hodnoty rodiny pre jednotlivca i pre spoločnosť (Čo sa mi na našej rodine najviac páči?) príbuzenské vzťahy (S kým z rodiny si najviac rozumiem...? Čo by som mohol urobiť pre lepšie vzťahy v našej rodine, ktoré z rodinných pravidiel sa mi najťažšie dodržiavajú...), rodičovská láska a jej význam v živote dieťaťa (konkrétne emocionálne prejavy, prejavy starostlivosti, pomoci...), úcta, komunikácia a pomoc medzi členmi rodiny (Koho rád pozorujem pri práci? Čo by som rád vedel ako moji blízki...), význam blízkeho človeka pre život jednotlivca</p>	<p>rozdiel medzi dobrom a zlom na ľuďoch zo svojho okolia</p> <p>-vie identifikovať a slovné vyjadriť rodinné vzťahy (mama, otec, brat, sestra, súrodenec, starí rodičia, teta, strýko, ujo, bratranec, sesternica)</p>	<p>svojich najbližších v rodine, v triede, v škole, v rovesníckych vzťahoch)</p> <p>-reflektuje dobro plynúce z rodiny, vie vyjadriť, čo ho na rodinných vzťahoch teší, čo je v rodine najdôležitejšie, -vie zo svojho pohľadu ohodnotiť dobro ochrany a lásky, ktoré mu rodina poskytuje</p>	<p>- je schopný oceniť dobro na iných, vie aj prijať ocenenie, - rozvíjať postoj k ľuďom, ktorí sú mu nesympatickí - osobná aktivita pri vytváraní pozitívnych vzťahov a klímy v spoločenstve</p> <p>- dobro zažité v rodine prenáša do žiackeho kolektívu - rád hovorí o pekných veciach v rodine - vie členom rodiny opätovať dobro v rôznych situáciách (príprava darčeka, slovné vyjadrenie...)</p>
--	--	---	---	---

Obsah predmetu je plánovaný na 16 vyučovacích hodín ročne, čo znamená realizovať 1 vyučovaciu hodinu každý druhý týždeň počas školského roka, alebo každý týždeň 1 vyučovaciu hodinu jeden školský polrok. Škola si môže posilniť časovú dotáciu predmetu a prehĺbiť tak výchovné pôsobenie etickej výchovy v zmysle jej deklarovaného poslania.

2. ročník

Výchovný cieľ: Rozvíjať a posilňovať komunikačné zručnosti – učiť sa vyjadrovať city. Prežívať radosť z napĺňania potreby byť akceptovaný inými a mať rád iných. Poznávať svoje práva a povinnosti.

1. Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov:

- § pripomenutie si tém a z nich vyplývajúce správanie z prvého ročníka,
- § počúvanie iných ako prvý predpoklad úspešnej spolupráce,
- § sebaovládanie pri prijímaní informácií o sebe od iných,
- § základy spolupráce v skupinách (uvedomovanie si práv a povinností).

2. Tvorivosť

- § objavovanie vlastných daností - talentu - pozitívnych stránok (V čom som výnimočný, čo viem dobre robiť, čo mi ide dobre...),

- § rozvoj fantázie a pozorovacích schopností,
- § tvorivosť, ktorú od nás prijímajú, očakávajú iní (Vymyslieť darček pre súrodencov, rodičov, starých rodičov...),
- § tvorivosť iných, ktorá nás obohacuje (Ako dobre nám padne, keď nás iní prekvapia niečím novým, zaujímavým – napr. mama novým jedlom...),
- § využitie tvorivosti v živote triedy (tvorba pravidiel správania sa v triede, ak si ich pamätáme z minulého ročníka, treba ich však prehodnotiť).

3. Iniciatíva

- § iniciatíva vo vzťahu k iným,
- § hľadanie možností ako vychádzať v ústrety iným ľuďom (v rodine, v triede, v kruhu kamarátov...) a ich realizácia,
- § iniciatíva, ktorá nie je prijatá inými, a iniciatíva iných, ktorá je pre mňa neprijateľná (riešenie problémov – navádzanie na klamstvo, podvádzanie, kradnutie, ohováranie...), iniciatíva, ktorá ohrozuje moje zdravie a osobnú bezpečnosť (fajčenie, alkohol, drogy, sexuálne zneužívanie detí).

4. Vyjadrovanie citov

- § vyjadrenie vďačnosti, ochoty, láskavosti, obdivu verbálne aj neverbálne (Ako si vzájomne vyjadrujeme city v rodine, vo vzťahoch s priateľmi, spolužiakmi?),
- § úcta k žene – matke, sestre, spolužiačke... (Čo sa mi páči a čo sa mi nepáči na ženách a dievčatách?),
- § úcta k mužovi – otcovi, bratovi, spolužiakovi... (Čo sa mi páči, a čo sa mi nepáči na mužoch a chlapcoch?),
- § kultivované vyjadrovanie negatívnych citov (hnev, vzdor, smútok...),
- § akceptovanie citov iných.

5. Naša trieda – spoločenstvo detí

- § správanie sa medzi sebou, vzťahy medzi chlapcami a dievčencami – slušnosť, ohľaduplnosť, čestnosť, pomoc slabším, rešpektovanie inakosti (Čo sa mi v našej triede najviac páči? Som tu spokojný? Sú iní spokojní so mnou?),
- § kamarátstvo a priateľstvo - úprimné a falošné priateľstvo (Čo je dôležité pre priateľstvo? Mám v našej triede priateľov?),
- § dodržiavanie pravidiel správania v triede – podpora vzájomnosti, spokojnosti, tolerancie a spolupráce (Môžem niečo zmeniť na sebe, aby sa so mnou v našej triede lepšie žilo? Mám dajaký návrh na vylepšenie našich vzťahov?).

3. ročník

Ciele	Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
			Socio-afektívny	Konatívny
<p>Učenie sa efektívne komunikovať s rovesníkmi.</p> <p>Nadobúdanie sociálnych zručností – asertivita, empatia.</p>	<p>Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania,</p> <p>kvalita otvorenej komunikácie - pravdivosť, objektivnosť, prijímanie pravdy o sebe aj o iných,</p> <p>asertívne správanie ako súčasť efektívnej komunikácie, nácvik bezpečného správania sa v rizikových situáciách (odmietnutie zla, postavenie sa proti šikanovaniu, vedieť povedať nie na negatívne ponuky).</p> <p>Vcítienie sa do prežívania iných – empatia hľadanie dôvodov na radosť a smútok u seba a u iných,</p> <p>pochopenie situácie iných ľudí prostredníctvom vlastných zážitkov (u spolužiakov, a členov rodiny...),</p> <p>odovzdávanie radosti a zmiernenie smútku najbližších,</p> <p>záujem o zdravotne postihnutých, starých a chorých ľudí.</p>	<p>- vie vysvetliť pojem komunikácia</p> <p>- vie, čo znamená slovo pravda a ako vplyva na kvalitu komunikácie</p> <p>- vie ktoré sú rizikové situácie v živote dieťaťa</p> <p>- rozumie pojmom „súciť, spolucítie, vcítienie sa do iného</p> <p>- vie, čo je to omyl v živote človeka a pozná možnosti reagovania svoj omyl i na omyl iných</p> <p>- vie vysvetliť pojem „odpúšťanie“</p>	<p>- chápe zmysel a podstatu otvorenej komunikácie</p> <p>- rozumie dôvodom ako sa správať v rizikových situáciách</p> <p>- uvedomuje si význam vlastných zážitkov ako prostriedku pre pochopenie situácií druhých</p> <p>- učí sa vnímať situáciu chorých, starých a zdravotne postihnutých</p> <p>-chápe súvislosti medzi súťaživosťou a kooperáciou - chápe skutočnosť viny a odpustenia - rozumie významu odpúšťania a práva na omyl</p>	<p>- v komunikácii badať snahu o objektivnosť a pravdivosť</p> <p>- vie sa postaviť voči negatívnym javom (šikanovanie..)</p> <p>- odoláva príjemným zvodom na zlé, badať snahu povedať nie</p> <p>-prejavuje pochopenie voči spolužiakom a chorým, zdravotne postihnutým a ľuďom v núdzi</p> <p>-pri konflikte je ochotný diskutovať, vnímať dôvody druhej strany</p> <p>- vie požiadať o odpustenie a vie</p>
<p>Napomáhanie zvnútorňovania prosociálnych hodnôt a postojov.</p>	<p>Riešenie konfliktov - výchova k zmierlivosti:</p> <p>právo na omyl a možnosť nápravy,</p> <p>význam odpúšťania v medziľudských vzťahoch,</p> <p>rozvíjanie sebaovládania a jeho upevňovanie – prehlbovanie vzájomnosti i sebaúcty,</p> <p>súťaživosť a kooperácia.</p> <p>Pomoc, darovanie, delenie sa</p> <p>vnímanie a prežívanie prosociálnosti (základy starostlivosti o prírodu, ochrana zvierat),</p> <p>zámerné robenie dobra iným, rozdiel medzi psychickou a materiálnou</p>	<p>- vie vysvetliť slovo „pomoc“ a pozná rozdiel medzi psychickou a materiálnou pomocou, vie uviesť ich príklady</p> <p>- pozná možné reakcie na pomoc (prijatie, odmietnutie)</p> <p>-vie hovoriť o kvalitách svojej školy</p>	<p>-vie ohodnotiť situácie, kedy prijal rôzne druhy pomoci a je ochotný pomáhať</p> <p>-poznáva kvality a prednosti školy a teší sa z nich</p>	<p>odpustiť</p> <p>- badať jasnú snahu k spolupráci,</p> <p>- vidí problémy druhých, vie pomáhať a podeliť sa o dobro</p> <p>- je pripravený reagovať na neprijatie pomoci</p> <p>- vie prispieť k prezentácii školy</p>

	<p>pomocou,</p> <p>podelenie sa a darovanie v rámci rodiny a žiackeho kolektívu,</p> <p>príprava žiakov na možné neprijatie dobra inými.</p> <p>Naša škola poznávanie kvalít a predností školy (Čo by som porozprával o našej škole priateľovi zo zahraničia?),</p> <p>rozvíjanie povedomia a príslušnosti k svojej škole – osobnosti, prostredie, atmosféra, učebné predmety (Čo sa mi na našej škole najviac páči?),</p> <p>účasť žiakov na živote a úspechoch školy (Podieľam sa na vytváraní dobrej atmosféry na našej škole? Ktoré problémy na našej škole ma znepokojujú? Čo môžem urobiť ja pre vylepšenie života na našej škole?).</p>			<p>- má záujem o aktívnu účasť na živote školy</p>
--	--	--	--	--

4. ročník

Tematický celok	Téma
SOCIÁLNE POSTOJE A ZRUČNOSTI V MEDZIĽUDSKÝCH VZŤAHOV	Základné komunikačné zručnosti /čarovné slovíčka/ Tolerancia Vnútorný svet druhého pohlavia Kultivované správanie
REÁLNE A ZOBRAZENÉ VZORY	Porozumenie /Uhádnem kto som?/ Môj vzor Pozitívne a negatívne vplyvy TV, filmu, počítačových hier, reklamy, prezentácia prosociálnych vzorov v bezprostrednom okolí dieťaťa- rodič, učiteľ.... Sloboda a zodpovednosť Môj kamarát, môj vzor Čitateľský návyk ako možný vzor objavovania prosociálnych vzorov Ľudské hodnoty Zmeny a detaily
ROZVOJ TVORIVOSTI A INICIATÍVY	Tvorivosť Pravidlá Komunikácia a medziľudské vzťahy Riešenie každodenných problémov Čím sa líšime
NAPŔNANIE OBSAHU DOHOVORU O PRÁVACH DIEŤAŤA	Želania a potreby Dohovor o právach dieťaťa Individuálne a skupinové práva Povinnosti Ochrana práv Spoločenstvo
NÁŠ REGIÓN - VLAST'	Slovensko, moje rodisko Tradície nášho regiónu Čo chýba nášmu regiónu Vlast' Čo mi dala etická výchova Hry pre radosť a uvoľnenie

Náboženská výchova

1. ročník

Ročníková téma: CESTA LÁSKY

Dieťa charakterizuje túžba po prijatí, ktorá je umocnená vstupom do nového prostredia školy. Základná potreba byť prijímaný a milovaný ho stimuluje k spoznávaniu okolitého sveta, nad ktorým dieťa dokáže žasnúť. Dieťa v úžase objavuje krásu a jedinečnosť seba a sveta. Úžas vedie dieťa k vnútornej radosi. Vychovávať k úžasu, k schopnosti čudovať sa nad vecami, prebúda v dieťati schopnosť transcendentovať viditeľný svet do duchovnej sféry.

Ročníková téma zameraná na cestu lásky umožňuje dieťaťu spoznávať starostlivého Boha, ktorý miluje ľudí. Pre jeho správnu predstavu Boha ako aj vzťah k nemu sú dôležité všetky

ľudské vzťahy. Práve cez ne sa dieťa učí prijímať Božiu lásku a odpovedať na ňu.

1. téma: SOM NA SVETE Z LÁSKY

dotácia hodín: 4 hod. pre školy s jednogodinovou dotáciou / 8 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: jedinečnosť, schopnosti, rodina, svet, dobro, zlo

2. téma: RODINA – OHNISKO LÁSKY

dotácia hodín: 2 hod. pre školy s jednogodinovou dotáciou / 4 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: rodina, komunikácia, modlitba, Otče náš

3 téma: DAR LÁSKY

dotácia hodín: 3 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou / 6 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: srdce, dar, zvestovanie, narodenie Ježiša

4. téma: MOC ŽIVOTA A LÁSKY

dotácia hodín: 4 hod. pre školy s jednogodinovou dotáciou / 8 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: život, smrť, spánok, prebudenie, vzkriesenie, zmŕtvychvstanie, nedeľa

5. téma: SPOLOČENSTVO LÁSKY

dotácia hodín: 3 hod. pre školy s jednogodinovou dotáciou / 6 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: pomoc, dobro, zlo, odvaha, Duch Svätý, Cirkev

2. ročník

Ročníková téma: CESTA DŮVERY

Dieťa si v škole vytvára zázemie v spoločnosti rovesníkov, čo mu dodáva pocit istoty. Istota v seba, v milujúcich ľudí je potrebná na jeho ďalšie rozvíjanie.

Schopnosť otvárať sa Bohu a ľuďom sa prejavuje pozitívnym vnímaním seba. Naučiť sa dôverovať je predpoklad viery. Schopnosť prejavovať dôveru Bohu, ktorý ho miluje sa zakladá na osobnej skúsenosti dôvery v človeka, ktorý stelesňuje pocit bezpečia. Jadrom vývoja viery sú príbehy, pomocou nich dieťa Boha spoznáva a zažíva. Nachádza bezpečnosť v koncepte Boha, ktorému možno úplne dôverovať a ktorý je ochotný odpustiť.

1. téma: BOH MI DŮVERUJE

Hodinová dotácia témy: 3 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou / 6 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: krása, príroda, svet, Božie dielo, záhrada, úcta k životu, zodpovednosť človeka za prírodu

2. téma: DŮVERUJEM BOHU (1., 2. a 3. BP)

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou / 8 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: ticho, rozhovor, Abrahám, viera, modlitba, meno, oslava, sviatočný deň

3. téma: DŮVERA V RODINE (4., 5. BP)

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou / 10 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: ľudská rodina, Božia rodina, pozvanie do spoločenstva, krst, dôvera

4. téma: DŮVERUJEME SI NAVZÁJOM (6., 7., 8., 9. a 10 BP)

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou / 8 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: vyslovené slovo, čisté srdce, majetok, osobný majetok, bohatstvo,

5. téma: DESATORO – POZVANIE K SLOBODE A K DŮVERE

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou / 8 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: zmluva, uzatvorenie zmluvy, hora Sinaj, pravidiel, desatoro, cesta k šťastiu a dôvere

6. téma: POZVANIE NA HOSTINU - OBNOVENIE DŮVERY

Hodinová dotácia témy: 3 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou / 6 hod. pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

3.ročník

Ročníková téma : Cesta viery.

Cieľ roka:

Spoznať cestu viery Božieho ľudu v trojjediného Boha. Rozvíjať vieru v Boha formovanou svedomia. Budovať postoj viery v trojjediného Boha.

1.téma: V škole sa stretávame

V škole sa stretávame
Ako vzniklo náboženstvo
Viera v jediného Boha

2.téma: Boh hľadá človeka

Povolanie Abraháma
Boh, ktorý oslobodzuje a zachraňuje
Boh je milosrdný k hriešnikovi

3.téma: Boh miluje všetkých

Boh miluje všetkých
Dejiny očakávania
Panna Mária ide v ústrety Ježišovi

4.téma: Boh našiel v Betleheme dom

Ježiš nás volá, aby sme ho nasledovali
Ježiš uzdravuje a oslobodzuje od zla
Ježiš odpúšťa hriešnikovi

5.téma: Podobenstvo o otcovi, ktorý odpúšťa

Ježiš miluje všetkých
Zmŕtvychvstalý Ježiš
Nový život, ktorý neumiera

6.téma: Veľký znak stretnutia

Rodina, v ktorej sa stretávajú všetci ľudia
Hlavné kresťanské znaky: sviatosti
Sviatosť krstu
Sviatosť oltárna
Liturgia svätej omše

4.ročník

Téma roka: Láska a život

Ciel' roka: Prehlbovať vedomosti o sociálnej náuke cirkvi a o živote v spoločnosti. Objavovať dar lásky v človeku. Interiorizovať hodnotu nezištnej lásky konaním dobra druhým.

1.téma: Dobré a zlé skutky

Hlas svedomia

Príkaz zákona /

Desať Božích prikázaní

2.téma: Hlavné prikázanie

Ježišovo učenie /

Príklad svätých

Čítanie zo života svätých

3.téma: Boh, nebeský Otec

Dať Bohu prvé miesto v živote

Modlitba náboženstiev

Modlitba náboženstiev

4.téma: Kresťanská modlitba

Ranná a večerná modlitba

Zjavenie Pána

Celý deň pre Pána

5.téma: Kto miluje Boha, má milovať aj blížneho

Chránime život /

Milovať toho, kto to najviac potrebuje

Milovať znamená veľkodušne odpustiť

6.téma: Milovať znamená dať seba samého iným/

Milovať svojich rodičov

Žiť v spravodlivosti

Liturgia svätej omše

CHARAKTERISTIKA

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov.

Koncepcia vzdelávacej oblasti Človek a svet práce vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce sa zameriava na praktické pracovné návyky a doplňuje celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti. Tým sa odlišuje od ostatných vzdelávacích oblastí a je ich určitou protiváhou. Je založená na tvorivej spolupráci žiakov

Pri vymedzení cieľov primárneho vzdelávania pre vzdelávaciu oblasť Človek a technika vychádzame zo všeobecných požiadaviek vedecko-technickej gramotnosti i zo všeobecných cieľov primárneho vzdelávania. V tejto vzdelávacej oblasti môžeme uvažovať z hľadiska troch navzájom prepojených komponentov:

- 1. výchova vzťahu k technike (hodnoty, postoje),**
- 2. výchova o technike (vedomosti),**
- 3. výchova prostredníctvom techniky (skúsenosti, pracovné činnosti, zručnosti) .**

Základný vzťahový rámec pre určenie cieľov elementárneho vzdelávania oblasti Človek a svet práce vychádza z uvedených komponentov:

V rovine hodnôt a postojov smeruje k:

- poňatiu úlohy techniky v spoločnosti,
- uvedomenia si toho, ako technika ovplyvňuje náš život v rôznych životných situáciách (doma, v škole, pri cestovaní, pri hre, športe atd.),
- bipolárnemu vnímaniu techniky (technika môže pomáhať, ale aj ohrozovať zdravie život), - - rozvíjaniu mravného vedomia a konania v súvislosti s využitím techniky,
- rozvíjaniu osobnostných vlastností,
- uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov,
- vytváraniu postojov k hodnotám vo vzťahu k práci človeka,
- zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- rozvoju morálnych a vôľových vlastností (vytrvalosť a sústavnosť pri plnení zadaných úloh, vynakladanie úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku),
- rozvoju asertivity pri presadzovaní vlastných názorov, postojov a citov,
- rozvoju autonómnej pozície človeka (sebarealizácie, sebadôvery, sebazvdelávania atd.).

V rovine vedomostí smeruje k:

- porozumeniu základným technickým problémom v kľúčových oblastiach techniky (materiály a technológie, komunikačné systémy, doprava a konštruovanie) na veku pri meranej úrovni,
- poznaniu základných životných potrieb rastlín v rámci pestovateľských prác, - - poznaniu základnej techniky v domácnosti a bezpečnej manipulácii s ňou,

V rovine pracovných činností a zručností smeruje k:

- získavaniu pracovných skúseností a zručností v kľúčových oblastiach techniky, - - spôsobilosti kriticky používať informačné a komunikačné technické prostriedky, -
- získaniu pracovných zručností pri opracovaní technických materiálov,
- spôsobilosti v oblasti konštruovania počnúc plánovaním až po prezentáciu produktu,
- osvojenia si bezpečného využívania techniky v domácnosti,
- pestovaniu a ošetrovaní základných druhov rastlín,
- získavaniu všeobecne využiteľných pracovných skúseností,
- využívaniu vhodných pracovných prostriedkov v bežnom živote,
- naučeniu sa pracovať v tíme,
- poznaniu pravidiel bezpečnosti práce a k schopnosti poskytnúť pomoc pri úraze.

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vedie žiakov k:

- pozitívneho vzťahu k práci a k zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- osvojeniu základných pracovných zručností a návykov z rôznych pracovných oblastí, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote,
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej

- činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku,
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postoju a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu,
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebazvedelávania a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia,
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce .a osvojeníu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenie, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu,
- k schopnosti bezpečne sa správať v doprave a na komunikáciách,
- k rešpektovaniu environmentálnych hodnôt a chápaniu recyklácie materiálov a produktov.

OBSAH PREDMETU

Vzdelávací obsah je rozdelený do 5 tematických celkov:

1. Tvorivé využitie technických materiálov
2. Základy konštruovania
3. Starostlivosť o životné prostredie
4. Stravovanie a príprava jedál
5. Ľudové tradície a remeslá

1. Tvorivé využitie technických materiálov

Hodnoty a postoje žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Vedieť hodnotiť výsledok svojej práce.</p> <p>Interpersonálne spôsobilosti prostredníctvom technických činnosti realizovaných samostatne i v kolektíve (efektívnosť činnosti, plánovanie, organizovanie, kontrolovanie a hodnotenie výstupov činnosti, empatia, riešenie konfliktných situácií, rešpektovanie tolerovania odlišností, zodpovednosť, úcta, zodpovednosť za výsledky práce vo vzťahu k rozvoj u spoločnosti a životnému prostrediu).</p> <p>Schopnosť chápať význam technickej záujmovej činnosti a do tejto sa zapájať.</p>	<p>Poznávanie vlastnosti materiálov</p> <p>Pomocou porovnávacieho pozorovania, bádania a experimentovania nadobudnúť poznatky o technických materiáloch s ktorými sa bežne žiaci stretávajú. Poznať, rozlíšiť a popísať štruktúru a vlastnosti technických materiálov. Získať odbornú - špecifické poznatky o materiáloch (papier, textil, drevo) a procesoch tvorby produktov.</p> <p>1. Papier a kartón Praktické činnosti: strihanie, lepenie, skladanie, obľepovanie. Námety na skúmanie: skúmať vlastnosti papiera podľa toho, ako sa strihá, trhá, skladá, ktorý papier je najvhodnejší na skladanie (balenie), z akého papiera sú listy učebníc, detských kníh ...). Pracovné námety: priestorové a kruhové vystrihovačky, skladanie origami podľa náčrtu, balenie kníh a darčiekov, koláč z kartónu.</p> <p>2. Textil Praktické činnosti: navliekanie nite do ihly, robenie uzlíka, osvojenie základných stehov, zhotovenie výrobku podľa strihu. Námety na skúmanie: skúmať vlastnosti textílií podľa toho, ako udržiavajú teplo, podľa krčivosti, podľa väzby, nasiakavosti. Pracovné námety: výrobok s prvými stehmi, námety na vyšívanie s detskými prvkami, resp. gombíkový panáčik, tvorba výrobku podľa strihu.</p> <p>3. Drevo Praktické činnosti: skúmanie vlastností drevín, kombinovanie drevín, oddeľovanie, spájanie, maľovanie. Námety na skúmanie: skúmať drevené predmety v triede (byte), skúmať dreveniny v okolí, skúmať, kde sú poškodené dreveniny a akým spôsobom. Pracovné námety: zvieratká, postavy, príbytky.</p>	<p>Poznávať vlastností materiálov porovnávaním, triedením, experimentovaním. Získať pracovné zručnosti s nimi .</p> <p>Vedieť vytvoriť jednoduchý predmet riešením problémovej úlohy s uplatnením vlastnej predstavivosti a fantázie.</p> <p>Dodržiavať zásady bezpečnej práce s materiálom a pracovnými nástrojmi.</p> <p>Vytvárať pracovné prostredie s akcentom na estetiku prostredia.</p> <p>Vrátiť si hodnoty vytvorené človekom a prírodou.</p>

2. Základy konštruovania

Hodnoty a po stoje žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Efektívne tíť a pracovať s inými ľuďmi, učiť sa s nimi a od nich. Plánovať, organizovať, kontrolovať a hodnotiť aktivity tímu ľudí, preberať spoluzodpovednosť za prácu tímu. Vrátiť si, rešpektovať, akceptovať, tolerovať odlišnosti iných ľudí, pomáhať im v prípade potreby, dobre s nimi vychádzať, udržiavať harmonické medzilidské vzťahy.</p> <p>Motivácia a odhodlanie k tvorbe osobne a spoločensky prospešných technických produktov. Rozvíjanie poznania, že produktívna práca (aj v oblasti je základnou podmienkou rozvoj a človeka a spoločnosti. Ovládanie techniky – záruka efektívneho využívania techniky vo svoj prospech i prospech iných. Orientácia v rôznych odboroch ľudskej činnosti, osvojenie potrebných poznatkov a zručnosti významných možností spoločenského uplatnenia sa, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu profesijnú orientáciu, možnosti uplatnenia sa na trhu práce (aj napr. v medzinárodnom kontexte)</p>	<p>Obsah tematického celku tvoria 4 tematické okruhy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konštrukcie okolo nás 2. Elektrický obvod, zdroje elektrickej energie 3. Technické komunikačné prostriedky 4. Technika v doprave <p>1. Konštrukcie okolo nás</p> <p>Skúmanie konštrukcií okolo nás a ich spoločenský význam (mosty, budovy, zariadenia) pre človeka. Všímanie si celku i detailov. Pokus o návrh technického objektu na zhotovenie. Technické objekty zhotovujeme zo stavebníc alebo z rôznych technických materiálov (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtičky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí. Odporúča sa použiť stavebnice s väčšími prvkami a škatule rôznych veľkostí a tvarov. Úlohy majú mať charakter hry.</p> <p>Námety: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov (vrtuľka), šarkan.</p> <p>2. Elektrický obvod, zdroje elektrickej energie</p> <p>Uvedený tematický okruh odporúčame zaradiť ať po prebratí učiva z prírodovedy o elektrickom obvode a elektrickej vodivosti. Na zostavovanie jednoduchých elektrických obvodov pri nedostatku pomôcok, modulov alebo stavebníc chceme upozorniť na vytváranie jednoduchých spojení (očko - skrutka) na objímkach žiaroviek E 10 za pomoci tenkého vodiča a batérie 4,5. Možné je paralelné a sériové zapojenie spotrebičov.</p> <p>Zdroje elektrickej energie (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie. Význam šetrenia elektrickou energiou.</p> <p>3. Technické komunikačné prostriedky</p> <p>Žiaci sa oboznamujú s historickými i modernými komunikačnými prostriedkami (telefón, fax, PC). Skúmajú, ako technické prostriedky umožňujú komunikáciu medzi ľuďmi. Skúmajú, kde sa tieto komunikačné prostriedky využívajú, sami sa učia sa využívať komunikačné prostriedky simulovaním rôznych situácií.</p> <p>4. Technika v doprave</p> <p>Oboznámenie sa s dopravou, dopravnými prostriedkami, rozvíjanie cestovateľskej mobility. Rozvíjanie konštruktérskych schopností, konštrukcia bicykla, jeho technické vybavenie a bezpečnosť jazdy na bicykli</p>	<p>Poznať základné symboly pri technickom náčrte (čo znamená plná a prerušovaná čiara, ...).</p> <p>Vedieť urobiť technický náčrt.</p> <p>Poznať základné druhy a hlavné znaky ľudských obydlí.</p> <p>Poznať význam mostov a vedieť konštruovať mosty podľa určitých požiadaviek (členitosť terénu, veľkosť rieky, zaťaženie mosta a pod.).</p> <p>Vedieť vybrať vhodný materiál na konštrukciu určeného modelu.</p> <p>Vedieť navrhovať optimálne modely z hľadiska konštrukčného, technologického, ekonomického a estetického.</p> <p>Poznať pojmy: elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič.</p> <p>Rozlišovať vodivé a nevodivé materiály.</p> <p>Poznať spôsob ochrany pred zásahom silného elektrického prúdu.</p> <p>Vedieť zostaviť vybrané funkčné elektrické obvody podľa návodu.</p> <p>Poznať zásady bezpečnej mobility.</p> <p>Poznať pravidlá bezpečnej jazdy na bicykli.</p> <p>Vedieť zistiť technický stav vlastného bicykla.</p> <p>Vedieť urobiť jednoduchú údržbu bicykla.</p>

3. Starostlivosť o životné prostredie

Ho dno ty a po sto je o žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Význam črepníkových rastlín pre skrášľovanie a zlepšovanie životného prostredia. Cieľavedome pristupovať k tvorbe krajšieho životného prostredia.</p> <p>Význam zeleniny pre zdravú výživu (zelenina – zdroj vitamínov, minerálnych látok, ochranných a liečivých látok, vlákniny). Pestrosť a rovnomernosť spotreby zeleniny počas roka. Hygienické zásady konzumácie čerstvej zeleni ny. Význam pokusy a pozorovaní z hľadiska a pochopenia nových poznatkov, z hľadiska objavovania súvislostí, z hľadiska využívania nových informačných zdrojov pre ďalšiu bádateľskú činnosť. Význam pestovania vonkajších okrasných rastlín pre Skrášľovanie širšieho okolia (škola, bydlisko). Oceňovať hodnoty vytvorené vlastnou pestovateľskou činnosťou. Využívanie okrasných rastlín k estetickému Skrášľovaniu prostredia. Zvýšenie hodnoty okrasných rastlín aranžovaním. Dosiahnutými výsledkami prejavit' pozornosť a úctu svojim najbližším.</p>	<p>1. Črepníkové rastliny a životné prostredie Poznávanie a odborné pomenovanie črepníkových rastlín, poznávanie ich nárokov na životné podmienky a ich význam pre tvorbu životného prostredia. Ošetrovanie črepníkových rastlín (umiestnenie podľa nárokov na svetlo a teplo, polievanie, ošišťovanie rastlín, kypanie, rosenie, prihnojovanie, presadzovanie). Rozmnožovanie rastlín (semenami, vegetatívne – odrezkami, delením trsu, cibulami, hluzami ...). Hydroponické pestovanie rastlín (postup celoročného ošetrovania rastlín).</p> <p>2. Poznávanie úžitkových rastlín Poznávanie úžitkových rastlín – ich konzumných častí, plodov, semien (hlavne zeleni ňu). Robit' výstavy poznávaných druhov priebežne (semená, rastliny, konzumné časti, plody), aby žiaci poznali úžitkové rastliny v rôznych vývinových fázach. Zatriedenie poznávaných druhov zelenín do pestovateľských skupín. Poznať význam zeleniny pre zdravie a výživu.</p> <p>3. Pokusy a pozorovania Podmienky klíčenia semien (vhodné napr. hrach, fazuľa). Význam vody, tepla a svetla pre rastliny (napr. fazuľa kričková, hrach). Rýchlenie rastu rastlín teplotou. Význam pestovateľských podmienok na zakorenenie stonkových a koreňových odrezkov (teplo, vlhkosť substrátu a vzduchu v množiarničke). Vplyv ošetrovania rezaných kvetov na dobu ich kvitnutia (úprava stonky, výmena vody, výživno – dezinfekčné prípravky).</p> <p>4. Pestovanie vonkajších okrasných rastlín Poznávanie vonkajších okrasných rastlín (letničky, dvojročné okrasné rastliny, trvalky). Pestovanie letničiek z predpestovaných priesad (napr. aksamietnica), ich vysadzovanie do črepníkov, na záhony, ošetrovanie.</p> <p>5. Rez a úprava kvetín do váz Poznávanie okrasných rastlín vhodných na aranžovanie (pestované druhy, lúčne druhy). Výstavy okrasných rastlín. Zásady zberu, rezu, prenášania, úpravy, sušenia a uskladnenia rastlinného materiálu. Základné pravidlá výberu a aranžovania okrasných rastlín. Aranžovanie kvetov a doplnkovej zelene do váz a plochých misiek. Viazanie kytíc, vencov. Zásady ošetrovania rezaných kvetov. Výstavy výsledkov aranžovania.</p>	<p>Založit' kútik živej prírody a využívať ho na pestovateľské činnosti, výstavy a pokusy.</p> <p>Poznať a pomenovať viac druhov črepníkových rastlín (10 druhov).</p> <p>Poznať ich nároky na základné životné podmienky a pestované druhy správne ošetrovať.</p> <p>Vedieť založit' jednoduchú množiarničku, poznať jej význam a využitie.</p> <p>Vedieť regulovať podmienky pre zakorenenie odrezkov.</p> <p>Poznať spôsoby vegetatívneho rozmnožovania rastlín pestovaných v KĽP.</p> <p>Vedieť odoberať a upravovať stonkové odrezky a listové odrezky.</p> <p>Vedieť zasadiť do črepníkov (črepníkovat') rozmnožené rastliny.</p> <p>Osvojit' si základy hydroponického pestovania rastlín.</p> <p>Poznať 10 druhov úžitkových rastlín, rozlišovať ich konzumné časti a plody.</p> <p>Spracovať vzorkovnicu semien a poznať ich na základe vonkajších vlastností.</p> <p>Poznať pestovanie zeleniny z priamej sejby (mrkva, redkovka, hrach).</p> <p>Poznať význam predpestovania rastlín.</p> <p>Vedieť založit' jednoduché pokusy na overenie základných životných podmienok rastlín.</p> <p>V pravidelných intervaloch sledovať pokusné a kontrolné</p>

		<p>rastliny, zaznamenávať objektívne výsledky pozorovania. Výsledky pozorovaní a pokusov vyhodnotiť.</p> <p>Poznať 5 druhov nových vonkajších okrasných rastlín.</p> <p>Vedieť ich zatriediť do pestovateľských skupín (letničky, dvojročné okrasné rastliny, trvalky).</p> <p>Dopestovanie okrasných rastlín. Vedieť pomenovať a využívať náradie a pomôcky, osvojovať si postupy bezpečnej práce.</p> <p>Poznať vybrané druhy rastlín vhodných na aranžovanie. Poznať zásady rezu, prenášania a úpravy rastlinného materiálu.</p> <p>Osvojiť základné pravidlá aranžovania a použitia pomocného materiálu.</p> <p>Aranžovanie kvetín a okrasných rastlín pri významných príležitostiach (vianočné, veľkonočné, rodinné a spoločenské udalosti).</p>
--	--	---

4. Stravovanie a príprava jedál

Hodnoty a postoje žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Vie sa vhodne správať počas stolovania.</p> <p>Dodržiava pravidlá stolovania a spoločenského správania.</p> <p>Vie poskytnúť (zabezpečiť) pomoc pri úraze.</p>	<p>1. Technika v kuchyni – význam.</p> <p>2. Základné bezpečnostné pravidlá v kuchyni pre detí.</p> <p>3. Výber, nákup a skladovanie potravín.</p> <p>Z hľadiska zdravej výživy akcent v tematickom celku je na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potraviny rastlinného pôvodu, - potraviny živočíšneho pôvodu, - typické potraviny v iných krajinách, - potraviny v supermarketoch, obalové materiály a identifikačné údaje na nich pre spotrebiteľa, - príprava jednoduchého jedla, - príprava narodeninovej torty, - stolovanie. 	<p>Žiak vie pripraviť stôl pre jednoduché stolovanie.</p> <p>Vie samostatne pripraviť jednoduchý pokrm.</p> <p>Vie udržiavať poriadok a čistotu pracovných plôch, dodržiava základy hygieny a bezpečnosti práce.</p> <p>Vie poskytnúť pomoc pri úrazoch v kuchyni.</p>

5. Ľudové tradície a remeslá.

Hodnoty a postoje žiaka	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Poznanie vlastných kultúrnych zvykov a tradícií.</p> <p>Poznanie a úcta ku kultúram iných národov resp. národnostných skupín.</p> <p>Rozvoj kreativity pri zhotovovaní produktov.</p> <p>Tvorivá práca v rozličných sociálnych formách (samostatná práca, práca vo dvojiciach, tímová práca).</p>	<p>1. Skúmanie vlastnej kultúry Skúmať a objavovať vlastnú kultúru a spoznávať iné kultúry v oblasti 1, ľudových tradícií</p> <p>2. Tradície spojené s vianočnými a veľkonočnými sviatkami Skúmanie vlastných tradícií spojenými s vianočnými a veľkonočnými sviatkami.</p> <p>Navrhnutie, ... (veľkonočných) ... doplnkov.</p> <p>Uvažovanie (premýšľanie) o nich význame a využití.</p> <p>3. Spoznávanie ľudových remesiel Žiaci poznávajú základné ľudové remeslá, ktoré sa v minulosti vyskytovali v ich regióne (napr. drotárstvo, hrnčiarstvo, tkáčstvo ...)</p> <p>Žiak už v mladšom školskom veku by mal poznať zvyky a tradície svojej rodiny, okolia a krajiny, v ktorej žije. Pri poznávaní ľudových tradícií žiak používa rôzne druhy technických a prírodných materiálov. Patrí k nim drevo, drôt, plech, šišky ihličnatých drevín, šúpolie, slama, rôzne druhy papiera.</p>	<p>Žiak pozná význam hlavných sviatkov vlastnej kultúry (Vianoc a Veľkej noci a ďalších zvykov)</p> <p>Vie zhotoviť produkt symbolizujúci túto tradíciu.</p> <p>Pozná minimálne jedno remeslo v regióne s bohatou históriou.</p>

4. ročník

- Poznávanie vlastností materiálov.
- Práca s papierom.
- Práca s textilom.
- Práca so stavebnicou.
- Príprava ozdôb na sviatky (Vianoce, Veľká noc).
- Elektrické spotrebiče používané v domácnosti.
- Dopravné prostriedky.
- Časti bicykla.
- Pravidlá jazdy na bicykli.
- Poznávanie a ošetrovanie črepníkových rastlín.
- Presádzanie kvetov.
- Ošetrovanie, rozmnožovanie rastlín.
- Pestovateľské práce.
- Dopestovanie presad' zeleniny, sledovanie ich rast.
- Sušenie rastlín.
- Skladovanie potravín.
- Poznávanie základných ľudových remesiel.
- Jednoduchá bižutéria z drôtu.

Hudobná výchova

Charakteristika predmetu

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia (napr. ZUŠ).

Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na posilňovanie vrodenných a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti, spontánosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta. Spoločná úloha vzdelávacieho okruhu Umenie a kultúra je sprostredkovať národné a svetové kultúrne dedičstvo a prispieť k položeniu základov všeobecnej vzdelanosti národa. Východiskom tohto poznávania má byť vždy samotná hudba a hudobné aktivity žiakov. Hudba má byť pre žiakov *súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov* k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-výchovného procesu.

Dobre známa *sústava hudobných činností* je rozšírená o hudobno-dramatické činnosti, ktoré majú integrujúci charakter, spájajú v sebe hudobné činnosti, ako aj skúsenosti, zručnosti a vedomosti z literárnej, dramatickej, etickej, výtvarnej a telesnej výchovy na báze zážitkového učenia. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy styku žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, pohybom, hrou na detských hudobných nástrojoch. Tvoria základný prostriedok na rozvíjanie všeobecných a hudobných schopností žiakov. Hudobné činnosti nemôžu byť izolované, ale sa majú vzájomne dopĺňať a podporovať.

V prvých ročníkoch primárneho vzdelávania majú prevahu hudobné prejavy: vokálno-intonačné, hudobno-pohybové, inštrumentálne (interpretačné a tvorivé), podporené perцепčnými a hudobno-dramatickými činnosťami. Hudobné činnosti učiteľ usmerňuje tak, aby prinášali radosť, aby sa každý žiak prejavil v jemu blízkych hudobných prejavoch tak, aby sa zvyšovalo jeho sebavedomie a sebaúcta. Prostredníctvom individuálneho prístupu pri vedení hudobno-výchovného procesu by sa mali zapájať do jednotlivých hudobných činností všetky skupiny žiakov bez strachu z osobného zlyhania. Každá hudobná činnosť musí byť zmysluplná, zameraná na splniteľnosť, stimuláciu najschopnejších žiakov, povzbudzovanie menej nadaných a podporovanie najslabších žiakov. V primárnom vzdelávaní je potrebné dodržiavať postup: od hudobných zážitkov k vedomostiam a cez ne k transferu pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel. Hudobná výchova pomáha rozvíjať citový svet žiakov v otvorenej atmosfére radosti a lásky, formou partnerského dialógu učiteľa so žiakmi – bez mentorovania, autoritárstva a tlaku na

hromadené vedomosti. Výsledok hudobno-výchovnej práce významne ovplyvňuje erudovaný a zaniatený učiteľ, ktorý je schopný naplniť požiadavky školského vzdelávacieho programu flexibilne a optimálne tak, aby aj prostredníctvom hudby formoval celistvú osobnosť žiakov.

Ciele predmetu

Cieľom je prostredníctvom:

- § poznania a precítenej interpretácie maďarských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti *si osvojiť hudobný materinský jazyk* a takto prispieť rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- § poznania maďarského a slovenského zvykoslovia, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní získať základy národnej identity a vlastenectva,
- § postupného poznávania umeleckých artefaktov ich chápať ako prirodzenú súčasť svojho života.

Kognitívne ciele

- § poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem
- § (senzomotorická, napodobňujúca, námetová, funkčná, fantastická a pod.),
- § prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a seba vyjadrovací bez nároku na definíciu pojmov,
- § prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti (hudobných schopností) prostredníctvom komplexných, navzájom prepojených a nadväzujúcich hudobných činností,

- § zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom,
- § poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel, vybrané umelecké diela tak, aby vzhľadom na mieru svojich skúseností žiaci chápali, rozpoznávali a interpretovali výpovede predložených veku primeraných umeleckých diel,
- § získať základy hudobného myslenia, elementárne základy hudobno-estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a vkusových postojoch.

Socioafektívne ciele

- § uvedomovanie si a rozlišovanie mravných a estetických hodnôt, otvorenosť a tvorivosť,
- § empaticky pristupovať k precíteniu a pochopeniu umeleckých diel a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje,
- § bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- § získať schopnosti spolupracovať v tíme,
- § chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrenia svojho života.

Psychomotorické ciele

- § na základe získaných zručností žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch,
- § dokázať zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky.

Základným zámerom hudobnej výchovy je rozvíjať **klúčové kompetencie** tak, aby sa:

- § rozvíjal citový svet žiakov,
- § formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- § vychovali žiaci hrdí na vlastné maď. a kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- § vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom,
- § vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre.

Obsah predmetu

- § hudobný materiál (detské, umelé a ľudové piesne z folklórnych oblastí Slovenska,
- § inonárodné piesne s rozmanitou deťom primeranou tematikou, hudobné rozprávky,
- § príbehy, ľudové a umelé detské hudobno-pohybové (tanečné) hry, hudobný materiál zameraný na jednotlivé ročné obdobia, zvykoslovie a rôzne sviatky, na ilustráciu didaktických problémov), sústava hudobných činností vokálnych, inštrumentálnych, percepčných, hudobno-pohybových, hudobno-dramatických.

Rozdelenie do ročníkov

V **1. – 3. ročníku** primárneho stupňa vzdelávania učivo nie je rozdelené do tematických celkov.

Ľudová pieseň v živote človeka a spoločnosti

Poslanie hudby v našom živote

Odporúčané organizačné formy a metódy hudobno-výchovnej práce

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov, preto odporúčame:

- § skupinové, projektové, diferencované vyučovanie; návštevu hudobných podujatí, besedy,
- § zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusiu, metódy hrania rol; špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia.

Vokálne činnosti

Obsah

- § základy speváckeho dýchania, držanie tela, nasadenie tónu, tvorba tónu, artikulácia, dynamické odlišenie, hlasová hygiena, rozširovanie hlasového rozsahu, jednohlas,
- § práca s hlasom, kultivácia speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov,
- § jednohlas, kánon, jednoduchý dvojhlas,
- § intonácia diatonických postupov v durových a molových tóninách, melodická ozvena, melodická otázka, melodizácia textu, mien, riekaniek, tvorivé hudobné hry,
- § hudobný rytmus a metrum – spev v 2/4, 3/4,
- § používanie taktovacích gest,
- § orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie – čítanie nôt, určovanie rytmu, tempa, dynamiky,

Inštrumentálne činnosti

Obsah

- § hra na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie,
- § hra na detských hudobných nástrojoch, štylizácia charakteristických zvukov a javov z prírody a okolitého prostredia, sveta rozprávok,
- § hra jednoduchých ostinátnych sprievodov k piesňam, tvorba jednoduchých sprievodov v 2/4, 3/4, 4/4 takte k piesňam a hudobným hrám,

Hudobno-pohybové činnosti

Obsah

- § reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta,
- § pohybové vyjadrenie rytmu a charakteru piesne, hudobnej skladby (krok, chôdza, dopredu, dozadu, na mieste, poklus, beh),
- § vytváranie jednoduchých ostinátnych sprievodov hrou na tele (tlieskanie, plieskanie, podupy podľa hudby),
- § pohybové vyjadrenie vzťahov vysoko, nízko, stúpanie, klesanie melódie, silno, slabo, pomaly, rýchlo,
- § používanie taktovacích gest v 2/4, 3/4, 4/4 takte,
- § pohybové stvárnenie a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady.

Percepčné činnosti

Obsah

- § aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, učí sa hudbu analyzovať a interpretovať,
- § rozlíšenie zvukov okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev),
- § rozlíšenie tónov podľa výšky, sily, druhu tempa,
- § pozorné počúvanie piesní a hudobných skladieb, rozlišovanie známych piesní ľudových, umelých, jednohlasných, dvojhlasných (kánon), melódie, sprievodu,
- § využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom; vizualizácia, verbalizácia zážitku, sformulovanie názoru o hudobnej ukážke.

Hudobno-dramatické činnosti

Obsah

- využitie všetkých činností pri predvedení dramatického príbehu.

Kompetencie vedomosti, zručnosti	Výkon
<i>Vokálo-intonačné činnosti</i> Získať základne spevácke zručnosti a návyky. Detské a ľudové piesne spievať čisto a rytmicky presne, adekvátne nálade. Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon a jednoduchý dvoj hlas. Poznať delenie slovenských Ľudových piesni podľa tematiky a folklórnych oblasti, slovenské zvykoslovie. Chápať poslanie ľudovej hudobnej kultúry v živote človeka. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt (štvrtová, osminová), mena nôt h-d2, husľový kľuč, 2/4,	Vedieť správne zaspievať 20 detských a ľudových piesni, hier so spevom. Hymna SR. Chápať poslanie ľudovej hudobnej kultúry v živote človeka. Podľa fonogestiky vedieť zaspievať jednoduché durové melódie.

<p>Podľa fonogestiky vedieť zaspievať jednoduché durové melódie. Vedieť vytvoriť melodickej otázke odpoveď, k predvetiu závetie.</p> <p>Sluchom rozoznať durové a mollove melódie a súzvučky.</p>	
<p><i>Inštrumentálne činnosti</i></p> <p>Poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na ne, sluchom ich rozoznať. Vedieť tvoriť a realizovať jednoduché sprievody k piesňam, rytmické motívy. Pomocou detských hudobných nástrojov (DHN) realizovať zvukovú podobu javov, nálad, podporiť náladu piesne a skladby.</p>	<p>Vedieť hrať rytmické motívy pozostávajúce z hodnôt štvrtových, osminových, polových nôt a pomlčiek, použiť ich pri tvorbe sprievodu k piesňam.</p>
<p><i>Hudobno-pohybové činnosti</i></p> <p>Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky. Taktovať v 2/4. Ovládať kroky čardáša, valčíka.. Pohybom vyjadriť náladu hudby.</p>	<p>Pohybom správne reagovať na hudbu. Ovládať základne kroky čardáša, valčíka, mazúrky.</p>
<p><i>Percepčné činnosti</i></p> <p>Poznať krátke veku primerane hudobne skladby a vedieť verbalizovať hudobný zážitok, vedieť ho vizualizovať a vyjadriť pohybom. Sluchom rozoznať kontrast v hudbe, totožne, podobne a odlišne motívy a hudobne myšlienky a časti skladby, druhy ľudského hlasu, základne sláčikové, dychové, bicie hudobne nástroje, klavír, druhy speváckych zborov, melódiu a sprievod. Poznať najkrajšie klenoty ľudovej hudby. Spoznať hudbu rôzneho typu, domácu, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického, poznávať a vážiť si hudobnú kultúru svojho národa a iných národov. Verbalizovať svoj názor aj na lne formy tvorivých prejavov, napr. na literatúru, výtvarné umenie.</p>	<p>Po viacnásobnom vypočutí poznať min. 4 hudobne skladby a ich autorov. Dokázať vystihnúť náladu piesni a počúvanej hudby.</p>
<p><i>Hudobno-dramatické činnosti</i></p> <p>Vytvárať vlastnú hudobnú krajinu v danom tonovom priestore. Hudobne nástroje ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postav a nálad. Hudobne vyjadrenie kontrastu v príbehu. Vytvorenie jednoduchého príbehu s integráciou vokálnej a nástrojovej improvizácie. Integrácia dramatického textu, piesne a pohybu. Hudobná dramatisácia jednoduchej ľudovej rozprávky. Využitie slovenských ľudových tonálnych a modálnych piesni v dramatickom význame.</p>	<p>Pripraviť si jednoduché hudobnodramatické vystúpenie.</p>

<p>Postoje</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • si vytvára vzťah k speváckemu prejavu, k slovenskej ľudovej hudbe, vie hodnotiť svoj hudobný prejav a výkon spolužiakov, • postupne si vytvára kladný vzťah k hudbe: radosť z elementárneho kolektívneho muzicírovania a spontánneho tvorenia, vnútornú potrebu počúvať hudbu a vedieť ju charakterizovať. <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoznáva hudbu rôzneho typu, domácu, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického, rešpektuje špecifika, pozná a váži si kultúru svojho národa a iných • národov, • pochopí morálne poslanstvo hudobných rozprávok a príbehov- sociologička funkcia, • získané vedomosti prepája s vlastnou skúsenosťou, analógiou zo života (metafora), využitím (kognitívnych) vedomosti z iných predmetov.
--

3. ročník

Charakteristika a obsah predmetu

- § Rozmanité aktivizujúce hudobné činnosti a v rámci nich spev ako najprirodzenejší hudobný prejav detí mladšieho školského veku sú relevantnými prostriedkami na rozvíjanie kľúčových spôsobilostí vymedzených v prvej časti učebných osnov HV na primárnom stupni vzdelávania. Centrálné postavenie v hudobných činnostiach majú vokálno-intonačné a sluchové činnosti, ktoré sa realizujú
- § - v esteticko-výchovnej práci s piesňou. Metódy osvojovania piesní položia základy uvedomenia si vlastnej kultúrnej identity a kultúrno-historického povedomia. Výber piesní a zvolené metodické postupy majú viesť žiakov k tomu, aby svoje estetické zážitky z vnímania umeleckých diel (kam patria aj piesne) vedeli verbalizovať a pri elementárnom rozbere, osvojení a precítenej interpretácii piesní si veku primerane vytvárali vlastné názory a postoje v rámci systematicky premyslenej vokálno-intonačnej a sluchovej výchovy, ktorá uprednostňuje hravý spôsob získavania intonačných a sluchových zručností – čo predstavuje základ rozvíjania hudobných schopností – predpokladu úspešnej realizácie všetkých hudobných činností. Nebojte sa intonovať! Vzhľadom na znížený počet hodín HV v sekundárnom vzdelávaní je intonačná a sluchová výchova veľmi dôležitá, lebo na primárnom stupni vzdelávania získané hudobné schopnosti (najmä hudobná predstavivosť, hudobná pamäť, hudobné myslenie) predurčujú úspešnosť uvedomeného vnímania hudby vo vyšších ročníkoch. Treba však poznamenať, že zámerom vokálno-intonačných činností v 3. ročníku nie je spev z nôt, ale efektívne rozvíjanie hudobných schopností každého žiaka, čo zároveň zefektívni aj rozvoj ich všeobecných schopností a formuje celistvú osobnosť,
- § - v rámci hlasovej výchovy, kde žiaci získavajú základné spevácke zručnosti
- § V 3. ročníku sú na dôležitom mieste hudobno-pohybové a inštrumentálne činnosti, ktoré vhodne aktivizujú žiakov a zároveň by mali plniť aj relaxačnú a regeneračnú funkciu pri uvoľňovaní napätia, ktoré vzniká u žiakov počas náročného a pomerne dlhého pobytu v škole, kde musia často nepohnute sedieť. Veľkým pozitívom týchto hudobných činností je, že umožňujú deťom experimentovanie s hudbou. Hudobno-pohybová výchova v 3. ročníku popri tanečno-pohybových hrách a jednoduchých ľudových tancoch počíta aj s pohybovou reakciou na počúvanú hudbu, čo „odľahčuje“ a zefektívňuje rozvíjanie hudobného myslenia. Detské hudobné nástroje poskytujú deťom radosť zo sebarealizácie, z individuálneho a kolektívneho elementárneho muzicírovania. Utvárajú atmosféru pesničky, sú vhodné využité na elementárnu tvorivosť aj ako prostriedok výchovy k uvedenému počúvaniu hudby.
- §
- § V 3. ročníku sú na dôležitom mieste hudobno-pohybové a inštrumentálne činnosti, ktoré vhodne aktivizujú žiakov a zároveň by mali plniť aj relaxačnú a regeneračnú funkciu pri uvoľňovaní napätia, ktoré vzniká u žiakov počas náročného a pomerne dlhého pobytu v škole, kde musia často nepohnute sedieť. Veľkým pozitívom týchto hudobných činností je, že umožňujú deťom experimentovanie s hudbou. Hudobno-pohybová výchova v 3. ročníku popri tanečno-pohybových hrách a jednoduchých ľudových tancoch počíta aj s pohybovou reakciou na počúvanú hudbu, čo „odľahčuje“ a zefektívňuje rozvíjanie hudobného myslenia. Detské hudobné nástroje poskytujú deťom radosť zo sebarealizácie, z individuálneho a kolektívneho elementárneho muzicírovania. Utvárajú atmosféru pesničky, sú vhodné využité na elementárnu tvorivosť aj ako prostriedok výchovy k uvedenému počúvaniu hudby.
- § Prostredníctvom percepčných činností žiaci 3. ročníka pri tvorivo zameranom počúvaní hlbšie prenikajú do štruktúry veku primeraných hudobných diel. Toto práve optimalizuje zapojenie pohybu a detských hudobných nástrojov do počúvania (napr. „podporenie“ dôležitej hudobnej myšlienky prostredníctvom detského hudobného nástroja).

Obsah	Kompetencie	Výstup
Slovenské a maďarské ľudové piesne (najmä detské, tanečné, ťartovné), piesne susedných národov, detské tanečné piesne súčasných autorov v rozsahu c ¹ – d ² . Krátke hlasové, intonačno-rytmické a sluchové cvičenia, hudobné hry (hra na ozvenu, otázka – odpoveď, reťazová hra, rytmické a melodické dopĺňovačky).	Vokálno-intonačné činnosti Zvládnuť základy speváckeho dýchania, správne nasadenie tónu, artikuláciu spoluhlások a koncoviek. Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon a jednoduchý ostinátny dvojhlas. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt vyskytujúcich sa v piesňach, realizovať rytmické tvorenie. Dokázať určiť náladu a hlavnú myšlienku piesní, vyvodiť charakteristické výrazové prostriedky. Intonácia v priestore 1. – 8.	Vedieť čisto a so správnym výrazom zaspievať minimálne 15 piesní, ktoré sú základom ovládania hudobného materinského jazyka. Intonovať podľa ruky diatonické durové postupy.

a ich dnešná podoba v rozsahu h - d ² . Krátke hlasové, intonačno-rytmické a sluchové cvičenia, rytmické a melodické dopĺňovačky.	činnosti Ovládať základné hlasové zručnosti: správne držanie tela, spevácke dýchanie, otváranie úst, mäkké nasadenie tónu, artikulácia, spev hlavovým tónom. Piesne spievať intonačno-rytmicky správne a precítene. Podľa fonogestiky a písmenkových nôt intonovať v durovej diatonike + molový 5-akord, tvoriť v tomto tónovom priestore. Rozlišovať durové a molové tóniny (trojzvuky, stupnice, piesne). Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon a jednoduchý dvojhlas. Poznať a vedieť správne zaspievať piesne aspoň z 3 oblastí Slovenska. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt vyskytujúcich sa v notových zápisoch. Bezpečne ovládať čítanie nôt od h po d ² . Inštrumentálne činnosti Vedieť tvoriť ostinátne sprievody zodpovedajúce charakteru piesní. Zdokonaľovať sa v technike hry na detských hudobných nástrojoch. Tvorba vlastných hudobných nástrojov a ich tvorivé využívanie.	intonovať v durovej diatonike. Vedieť zahrat jednoduché sprievody k piesňam správne zvoleným detským hudobným nástrojom, zdôrazniť dôležité hudobné myšlienky v počúvanej skladbe.
Jednoduché ľudové tance, hudobno-pohybové tanečné hry.	Hudobno-pohybové činnosti Vedieť zatancovať valašský krok, čardáš, mazúrku, valčík, polku, zostaviť z krokov jednoduchý tanec, rešpektujúci formu piesne a kultivované telesné pohyby. Dokázať vyjadriť obsah piesní a skladieb pohybom. Elementárna pohybová improvizácia na hudbu. Taktovať 2- a 3- doby takt. Percepčné činnosti Poznať kontrast, návrat, totožnosť, podobnosť (variácie) a odlišnosť hudobných myšlienok v hudobnej skladbe.	Vedieť zatancovať jednoduchý čardáš, pomalý valčík. Pohybom správne reagovať na hudbu. Podľa sluchu poznať minimálne 6 hudobných skladieb, dokázať vystihnúť zámer skladateľa a odhaliť výrazové prostriedky, ktorými ich realizoval.

<p>Expresívnu reakciu na hudbu umocňovať pohybom, vizualizáciou a verbalizáciou. Podľa sluchu rozoznať sláčikové, dychové nástroje, fujaru, gajdy. Vedieť sa orientovať v rôznych typoch nástrojového obsadenia.</p>		
<p>Hudobno-dramatické etudy, hry, jeden hudobno-dramatický celok.</p>	<p>Hudobno-dramatické činnosti. Prežívaním modelových situácií pociťovať spojenie hudobno-dramatického prejavu s reálnymi životnými situáciami. Rešpektovať názory iných a stáť si za svojimi riešeniami. Vedieť transformovať v hudobných činnostiach získané vedomosti a skúsenosti pri realizácii improvizácie v hudobno-dramatických etudách a celkoch.</p>	<p>Realizovať minimálne 1 hudobno-dramatickú etudu (celok).</p>

Hudobno-výchovný proces

Naďalej platí, že celý hudobno-výchovný proces musí vychádzať z hudby a smerovať späť k nej. Zámerom je, aby žiaci vo vzájomnej tvorivej interakcii s učiteľom prijímali hudbu, spoznávali ju a snažili sa odokrývať, objavovať jej obsah. Hudobno-výchovný proces aj naďalej pomáha rozvíjať citový svet žiakov, ich hudobnosť v atmosfére radosti, porozumenia, zážitkov, úspešnej seberealizácie v rámci elementárnych hudobných prejavov. Žiaci v tomto veku esteticky prežívajú, chápu a hodnotia menej rozsiahle hudobné skladby na základe uvedomeného vnímania a prežívania primeranej hudby určenej na hudobné prejavy, ako aj na percepciu hudby. V rámci posilnenia mediálnej výchovy na podporu v kusovej orientácie sa dá napr. využiť porovnanie a hodnotenie televízneho programu Senzisensus a umelecký výkon špičkových folklórnych súborov a folkových skupín. Je potrebné viesť žiakov k tomu, aby si uvedomovali a rozlišovali mravné a estetické hodnoty, otvorenosť a tvorivosť, aby postupne chápali umenie v jeho mnohorakých podobách a v súvislostiach, nielen ako ušľachtilý spôsob využitia voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrenia svojho života.

4. ročník

Obsah 4	Kompetencie 4	Výstup 4
<p>Slovenské, maďarské ľudové piesne a ich dnešná podoba v rozsahu h - d². Krátke hlasové, intonačno-rytmické a sluchové cvičenia, rytmické a melodické dopĺňovačky.</p>	<p>Vokálno-intonačné činnosti Ovládať základné hlasové zručnosti: správne držanie tela, spevácke dýchanie, otváranie úst, mäkké nasadenie tónu, artikulácia, spev hlavovým tónom. Piesne spievať intonačno-rytmicky správne a precítene. Vedieť zaspievať dvojhlasný kánon a jednoduchý dvojhlas. Poznať a vedieť správne zaspievať piesne aspoň z 3 oblastí Slovenska, z Maďarska. Poznať a správne realizovať hodnoty nôt vyskytujúcich sa v notových zápisoch.</p>	<p>Správne zaspievať 15 piesní, intonovať v durovej diatonike.</p>
<p>Sprievody k piesňam, jednoduché rytmické hry a jedno- a viachlasné rytmické cvičenia.</p>	<p>Inštrumentálne činnosti Vedieť tvoriť ostinátne sprievody zodpovedajúce charakteru piesní. Zdokonaľovať sa v technike hry na detských hudobných nástrojoch. Tvorba vlastných hudobných nástrojov a ich tvorivé využívanie.</p>	<p>Vedieť zahrať jednoduché sprievody k piesňam správne zvoleným detským hudobným nástrojom, zdôrazniť dôležité hudobné myšlienky v počúvanej skladbe.</p>
<p>Jednoduché ľudové tance, hudobno-pohybové tanečné hry.</p>	<p>Hudobno-pohybové činnosti Vedieť zatancovať valašský krok, čardáš, mazúrku, valčík, polku, zostaviť z krokov jednoduchý tanec, rešpektujúci formu piesne a kultivované telesné pohyby. Dokázať vyjadriť obsah piesní a skladieb pohybom. Elementárna pohybová improvizácia na hudbu. Taktovať 2- a 3- dobý takt</p>	<p>Vedieť zatancovať jednoduchý čardáš, pomalý valčík. Pohybom správne reagovať na hudbu.</p>

Telesná výchova

1. Charakteristika učebného predmetu:

Zameranie telesnej výchovy v primárnej edukácii je dominantne na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie.

Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu – pohybových

2. Ciele učebného predmetu:

cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu týchto všeobecných cieľov.

Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti sú:

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti,
- podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrne gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti.

Ďalšie ciele sú:

Cieľ zameraný na osobnostný rozvoj:

Vytvoríme elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispievame k optimálnemu stupňu rozvoja osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej.

Cieľ zameraný na zdravie:

Vnímať zdravie a pohybovú aktivitu ako jeho nevyhnutnú súčasť pri formovaní vlastného zdravého životného štýlu a jeho uplatňovaní v každodennom živote. Formovať osobnú zodpovednosť za vlastné zdravie.

Cieľ zameraný na motoriku:

Mať osvojené elementárne pohybové zručnosti a vytvorené pohybové návyky súvisiace so základnými lokomóciami, mať optimálne primerane veku rozvinuté pohybové schopnosti, preukazovať elementárne vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu pri realizácii pohybových činností.

Cieľ zameraný na postoje:

Prejavovať záujem o pohybové činnosti, prezentovať pozitívny vzťah k ich pravidelnej realizácii, aplikovať ich v každodennom živote.

Kompetencie absolventa primárneho vzdelávania z telesnej výchovy sú:

- má vytvorený základný pojmový aparát na veku primeranej úrovni prostredníctvom poznatkov z realizovaných pohybových aktivít, aktuálnych skúseností a športových záujmov,
- dokáže v pohybových činnostiach uplatňovať princípy fair - play, je tolerantný k súperom pri súťažiach, vie kooperovať v skupine, akceptuje práva a povinnosti účastníkov hry, súťaže a svojim správaním prispieva k nerušenému priebehu športovej akcie,

- má osvojené elementárne vedomosti a zručnosti z telesnej výchovy, vie ich aplikovať a tvorivo rozpracovať v pohybových aktivitách v škole i vo voľnom čase,
- má na veku primeranej úrovni rozvinuté pohybové schopnosti, ktoré vytvárajú predpoklad pre optimálnu zdravotne orientovanú zdatnosť,
- dokáže v každodennom živote uplatňovať zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany vlastného zdravia,
- pozná a uvedomuje si význam pohybu pre zdravie a dokáže svoje zdravie upevňovať prostredníctvom každodenného pohybu.

Špecifikácia kompetencií, ktoré si má žiak rozvíjať v kontexte s kľúčovými kompetenciami a ich prepojenie so vzdelávacou oblasťou a učebným predmetom:

Komunikácia v materinskom jazyku a v cudzích jazykoch:

- vyjadrovať sa veku primeranou športovou terminológiou,
- vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity súvisiace s realizovanými pohybovými aktivitami,

Matematická kompetencia a základné, kompetencie v oblasti vedy a techniky:

- pri rozvoji matematických modelov myslenia využívať vyjadrovanie telom a pohybom,
- rozvíjať priestorové myslenie prostredníctvom pohybových aktivít,
- rozvíjať logické myslenie prostredníctvom taktických úloh v pohybových činnostiach,

Naučiť sa učiť:

- aktívne využívať informácie zo školskej telesnej výchovy vo voľnom čase
- mať záujem (byť motivovaný) o ďalšie vzdelávanie sa v oblasti športu.

Spoločenské a občianske kompetencie:

- vytvoriť si vlastnú identitu (nájsť si svoje miesto) pri aktívnej športovej činnosti – svojej účasti na nej v rámci skupiny, tímu ap.,
- vedieť rešpektovať práva i povinnosti (svoje i iných) pri realizovaných športových aktivitách,
- vedieť kooperovať pri športových aktivitách,
- byť tolerantný pri iných názoroch na riešenie aktuálneho problému súvisiaceho so športovou aktivitou a zároveň asertívny pri nastoľovaní svojich požiadaviek a formulovaní svojich názorov.

Iniciatívnosť a podnikavosť:

- vedieť s kamarátmi realizovať aj vo voľnom čase naučené pohybové hry a športové aktivity v rôznom prostredí
- byť iniciatívny pri aplikácii pohybových činností do svojho vlastného denného režimu

Kultúrne povedomie a vyjadrovanie:

- mať motorickú gramotnosť (ako výsledok pohybového vzdelávania), ktorá je súčasťou kultúrnej gramotnosti človeka.

3. Obsah

Prehľad tematických celkov (TC)

1. Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti
2. Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry
3. Kreatívne a estetické pohybové činnosti
4. Psychomotorické cvičenia a hry
5. Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

Časová dotácia

Tematický celok (TC)	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4. ročník
Základné lokomócie a nelokomočné pohyb.zručnosti	30%	30%	30 %	30 %
Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	30%	30%	30 %	30 %
Kreatívne a estetické pohybové činnosti	15%	15%	15%	15%
Psychomotorické cvičenia a hry	15%	15%	15%	15%
Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	10%	10%	10%	10%

Tematické celky (obsah formulovaný v celku pre celý stupeň vzdelávania)

TC: Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti

Kompetencia:

Mať primerane veku a svojim schopnostiam osvojené základné lokomócie (ako elementárne predpoklady pre zvládnutie základných atletických disciplín), poradové cvičenia (ako predpoklady účelnej organizácie pohybových činností v priestore) a elementárne zručnosti z akrobacie (ako predpoklady pre zvládnutie základných gymnastických zručností), poznať ich možnosti aplikácie a vnímať ich význam pre život a šport.

Vedomosti:

- základné lokomócie – poznať, vedieť pomenovať,
- poradové cvičenia – poznať základné a vedieť ich pomenovať,
- elementárna terminológia (názvoslovie) gymnastických polôh, pohybov a cvičení,
- význam základných lokomócií, poradových a gymnastických cvičení,
- zásady bezpečnosti a hygieny pri týchto cvičeniach.

Schopnosti a zručnosti:

- proporcionálny rozvoj pohybových schopností prostredníctvom základných lokomócií a nelokomočných zručností (s akcentom na senzitivne obdobia),
- osvojovanie si základných lokomócií v rôznych obmenách, v rôznom priestore,
- osvojovanie si základov techniky behov, skokov, hodov,
- na podnet vykonávať základné polohy a pohyby tela a jeho častí,
- vykonávať pohyby okolo rôznych osí tela (obraty, prevaly, kotúle ap.),
- osvojovanie si základov techniky kotúľov, skokov.

Postoje :

- pozitívne vnímať základné lokomócie a nelokomočné zručnosti ako potrebnú a nevyhnutnú súčasť pohybového prejavu človeka a prostriedku na upevňovanie si zdravia,
- správne vnímať význam poradových cvičení pre účelnú organizáciu, bezpečnosť, efektívnejšiu komunikáciu využitie času na cvičenie a športovanie,
- prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie v týchto aktivitách.

TC: Manipulačné (MH), pohybové (PH) a prípravné športové hry (PŠH)

(Tradičné aj netradičné hry)

Kompetencia:

Byť aktívny pri úlohách vyplývajúcich z pravidiel hry, prejavovať schopnosť spolupracovať, dodržiavať dohodnuté pravidlá, technicky správne manipulovať s náčiním a pohybovať sa s ním, odhadovať pohyb náčinia a prispôbiť mu vlastný pohyb v rôznych situáciách a obmenách, prejavovať pozitívny postoj k herným činnostiam, uplatňovať zásady kultúrneho správania sa na športových podujatiach.

Vedomosti:

- základné herné činnosti jednotlivca v MH, PH, PŠH- poznať a vedieť pomenovať,
- základné informácie o hrách a súťažiach, význame súťaživosti v športe,
- správna technika základných herných činností jednotlivca,
- poznatky o správnej manipulácii s herným náčiním,
- poznatky o základných pravidlách realizovaných hier,
- poznatky o zásadách kultúrneho správania sa na športových podujatiach,
- zásady bezpečnosti a hygieny pri hrách.
-

Schopnosti a zručnosti:

- proporcionálny rozvoj všetkých pohybových schopností prostredníctvom hier,
- osvojovanie si základných herných činností jednotlivca v rôznych obmenách,
- osvojovanie si rôznych spôsobov manipulácie s náčiním,
- realizácia hier v rôznom prostredí, v rôznych obmenách a situáciách,
- osvojovanie si pravidiel vybraných hier a schopnosť podľa nich konať a rozhodovať.

Postoje:

- pozitívne vnímať rôzne hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
- dodržiavať zásady fair-play pri realizovaných hrách,
- adekvátne povzbudzovať pri hrách ako ich aktér i ako divák,
- adekvátne reagovať pri víťazstve i prijať prehru s uznaním kvalít súpera.

TC: Kreatívne a estetické pohybové činnosti

(Pohybové prvky z tvorivej dramatiky, pohybové aktivity s hudbou, rytmika, tanec)

Kompetencia:

Mať primerane veku rozvinuté základné sensorické, motorické (pohybové), intelektuálne, kultúrno-umelecké a tvorivé schopnosti, vedieť ich primerane aplikovať v živote i športe prostredníctvom kultivovaného prirodzeného pohybu.

Vedomosti:

- poznať a vedieť pomenovať jednotlivé druhy cvičení a hier, pohybových výrazových prostriedkov tvorivej dramatiky, rytmiky, tanca,
- poznať správnu techniku jednoduchých cvičení, pohybov i nadväzovaných pohybových motívov tanca, rytmiky a tvorivej dramatiky,
- poznať správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí v kontexte so slovným alebo hudobným podnetom.

Schopnosti a zručnosti:

- proporcionálny a veku primeraný rozvoj koordinačných pohybových schopností s akcentom na priestorovo – orientačné a rytmické schopnosti,
- veku primeraný rozvoj dramatických schopností a zručností,
- osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznych obmenách,
- osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznom prostredí, v rôznych obmenách
- rozvoj tvorivej improvizácie, kreativity, imaginácie, vizualizácie.

Postoje:

- pozitívne vnímať spojenie slova, hudby a pohybu ako potrebnú súčasť pohybových činností človeka,
- pozitívne reagovať na partnerov v tanci i hre a upevňovať sociálne vzťahy v skupine,
- prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie a dokázať vnímať a precítiť pohyb.

TC: Psychomotorické cvičenia a hry

(relaxačné, dýchacie, strečingové cvičenia)

Kompetencia:

Mať primerane veku osvojené správne držanie a vnímanie svojho tela pri pohybových činnostiach, vedieť aplikovať širokú škálu cvičení zameraných na vnímanie vzájomného pôsobenia psychiky a pohybu, relaxáciu, dýchanie, flexibilitu ako základ sebaopoznania, sebaakceptácie, dôvery vo vlastné sily.

Vedomosti:

- elementárne poznatky o ľudskom tele (časti tela) pri pohybovej činnosti,
- správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí - poznať a vedieť pomenovať,
- zásady bezpečnosti, hygieny a psychohygieny pre zdravie.

Schopnosti a zručnosti:

- osvojovanie si základných psychomotorických cvičení v rôznych obmenách (spojenie zmyslového vnímania s kinestetickým v časovo – priestorových vzťahoch),
- proporcionálny rozvoj koordinačných pohybových schopností a flexibility,
- vytváranie návyku správneho držania tela v rôznych polohách,
- vytváranie návyku vedomého parciálneho dýchania, fyziologicky správneho dýchania,
- osvojovanie si pohybových cvičení so zameraním na koncentráciu a pozornosť,
- osvojovanie si pohybových aktivít zameraných na čiastočnú i celkovú relaxáciu.

Postoje:

- pozitívne vnímať prejavy svojho tela pri pohybe, ako potrebnú súčasť pohybu človeka,
- formovať pozitívne vzťahy v skupinách, empatiu.

Obsahový štandard (kľúčové pojmy, minimálny obsah)

TC: Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam správne technicky vykonávať základné lokomócie (ako elementárne predpoklady pre zvládnutie základných atletických disciplín), poradové cvičenia (ako predpoklady účelnej organizácie) a elementárne zručnosti z akrobacie (ako predpoklady pre zvládnutie základných gymnastických zručností), poznať ich možnosti aplikácie a vníma ich význam v živote i športe.

Základné pojmy: chôdza, beh, hod, skok, lezenie, plazenie, šplhanie, rad, zástup, družstvo, skupina, čiara, priestor, základné povely poradovej prípravy, štart, cieľ, súťaž, gymnastické náradie (žinenka, mostík, trampolínka, lavička, rebriny ap. – čo sa v objekte školy nachádza).

Základné poznatky:

- zásady bezpečného a účelného pohybu v telovýchovných objektoch,
- základy správnej techniky behov, skokov, hodu loptičkou,
- základy správnej techniky gymnastických cvičení,
- o význame základných lokomočných a nelokomočných pohybov.
-

Základné pohybové aktivity:

- bežecká abeceda, beh – rýchly, vytrvalostný, skok do diaľky, hod loptičkou,
- kotúle – vpred, vzad, stojka na lopatkách,

TC: Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam správne technicky manipulovať s herným náčiním, poznať a aplikovať v hre dohodnuté pravidlá, byť v hre aktívny a prejavovať k nej pozitívny postoj.

Základné pojmy: pohybová hra, hráč, spoluhráč, súper (protihráč), kapitán, rozhodca, pravidlá hry, ihrisko (hrací priestor, hracia plocha), bránka, kôš, hracie náčinie (lopta, pálka, hokejka ap.), gól, bod, prihrávka, strelba, vedenie lopty, držanie lopty,

Základné poznatky:

- o pravidlách realizovaných hier,
- o správnej technike základných herných činností jednotlivca realizovaných hier,
- o význame jednotlivých hier na rozvoj určitých pohybových schopností alebo osvojovaných pohybových zručností,
- o význame hier pre zábavu i zdravie.

Základné pohybové aktivity:

- hry so zameraním na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním,
- pohybové hry zamerané na rozvoj pohybových schopností (kondičných, koordinačných),
- pohybové hry zamerané na precvičovanie osvojovaných si elementárnych pohybových zručností rôzneho charakteru (gymnastických, atletických,
- Prípravné športové hry – zamerané na futbal, basketbal, hádzanú, volejbal, tenis.

TC: Kreatívne a estetické pohybové činnosti

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam správne technicky vykonávať cvičenia s dôrazom na presnú lokalizáciu pohybov v čase a priestore, poznať ich možnosti aplikácie, dokázať vyjadriť pohybom slovný, názorný i hudobný motív a vnímať ich, poznať význam kultivovaného a estetického prejavu v živote i športe.

Základné pojmy: rytmika, tanec – jeho druhy, tanečný krok, tanečný motív, pohybová tvorivosť, fantázia pri pohybovej činnosti, tanečná improvizácia.

Základné poznatky:

- o význame pohybovej kultúry (správneho pohybového prejavu) pri realizácii pohybových činností – akcent na správne a estetické držanie tela, kultúrnosť (kultivovaný pohybový prejav).

Základné pohybové aktivity:

- tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách,
- rytmizované pohyby s využitím hudby alebo rôznych jednoduchých hudobných nástrojov,
- pohyby so slovným navádzaním, napodobňovacie pohyby (napr. zvierat, športovcov, činností človeka),
- pohybová improvizácia na hudobné motívy, alebo zadané témy,
- tanečná improvizácia na základne naučených tanečných krokov, motívov, väzieb.

TC: Psychomotorické cvičenia a hry

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam vykonávať základné psychomotorické cvičenia poznať ich význam, možnosti aplikácie, dokázať vyjadriť pohybom navodený motív, vnímať význam cieľného pohybu pre zdravie (antistresové cvičenia).

Základné pojmy: názvy častí tela, polôh tela i jeho častí, správne držanie tela

Základné poznatky:

- o význame pohybu i jednotlivých druhoch cvičení pre zdravý vývin,
- o prejavoch a reakciách organizmu na pohybovú aktivitu,
- o správnom dýchaní pri cvičení i každodenných aktivitách.

Základné pohybové aktivity:

- koordinačné cvičenia a hry,
- relaxačné (uvoľňovacie) cvičenia a hry,
- aktivity zamerané na rozvoj dýchania,
- natáhovacie (strečingové) cvičenia,
- cvičenia na rozvoj flexibility.

TC: Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

Vedieť základy elementárnych pohybových zručností súvisiace s realizovanými sezónnymi pohybovými činnosťami (turistikou, korčuľovaním, bicyklovaním a i.), poznať ich možnosti aplikácie a vnímať ich význam v živote i športe

Základné pojmy: turistika – jej druhy a formy, turistický výstroj, turistický chodník, turistická značka, korčuľovanie

Základné poznatky:

- o význame otužovania sa, plávania, pobytu a pohybu v prírode v každom ročnom období pre zdravie s akcentom na špecifiká jednotlivých období,
- o hygiene, pravidlách pohybu a bezpečnosti pri realizácii plávania a aktivít v prírode,
- o technike základných pohybových zručností realizovaných aktivít v prírode.

Základné pohybové aktivity:

- hry zamerané na oboznámenie sa s vodným prostredím, splývanie, dýchanie a orientáciu vo vode,
- chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom k povrchu a terénu,
- jazda, hry a súťaže na kolobežke, bicykli,
- korčuľovanie – jazda vpred, vzad, zastavenie, obrat, hry a súťaže na korčuliach

Výkonový štandard (požiadavky na spôsobilosti – vychádzajú z kompetencií)

TC: Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti

- Správne pomenovať základné lokomócie, základné nelokomočné pohyby, základné atletické disciplíny, základné cvičenia z akrobacie a poradové cvičenia realizované vo výučbe.
- Ukázať správne technické predvedenie základných lokomócií i základných akrobatických cvičení v rôznych obmenách.
- Uplatniť základné lokomócie, poradové cvičenia i gymnastické zručnosti v hrách, súťažiach a iných pohybových činnostiach.

TC: Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry

- Pomenovať a poznať základné herné činnosti jednotlivca, poznať názvy hier realizovaných vo výučbe.
- Aplikovať v hre dohodnuté pravidlá a rešpektovať ich.

- Ukázať a uplatniť správnu techniku manipulácie s náčiním.

§ Ukázať a uplatniť správnu techniku herných činností jednotlivca v hrách realizovaných vo výučbe.

- Využiť naučené zručnosti z hier v rôznom prostredí (telocvičňa, príroda, voda) a aplikovať ich aj v bežnom živote (vo voľnom čase).

TC: Kreatívne a estetické pohybové činnosti

- Správne pomenovať základné gymnastické cvičenia, tanečné kroky a činnosti realizované vo výučbe.
- Ukázať správne technické predvedenie rytmických cvičení, tanečných krokov, motívov v rôznych obmenách realizovaných vo výučbe.
- Zladiť pohyby, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.
- Uplatniť prvky rytmiky a tanca v hudobno – pohybových, tanečných a dramatických hrách, no i pri iných pohybových činnostiach.

TC: Psychomotorické cvičenia a hry

- Správne pomenovať základné polohy tela, druhy realizovaných cvičení z oblasti psychomotoriky.
- Ukázať správne základné polohy tela a primerane svojim schopnostiam vykonávať psychomotorické cvičenia v rôznych obmenách.
- Uplatniť prvky psychomotoriky a psychomotorických hier a prežívať pocity radosti z pohybu a hry.
- Poznať jednoduché testy na posudzovanie svojej flexibility, držania tela, dýchania.

TC: Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

- Správne pomenovať základné pohybové činnosti vo výučbe realizovaných druhov sezónnych pohybových aktivít.
- Ukázať správne technické predvedenie elementárnych pohybových zručností vo výučbe realizovaných sezónnych pohybových činností v rôznych obmenách.
- Uplatniť prvky sezónnych pohybových činností v hrách, súťažiach ap. v škole i vo voľnom čase.

Proces:

K organizačným formám:

V primárnej edukácii je úlohou školy zabezpečiť komplexný pohybový režim žiakov danej školy. Pre splnenie všetkých cieľov telesnej výchovy je potrebné realizovať tieto organizačné formy:

- telovýchovné chvíľky počas vyučovacích hodín (denne niekoľkokrát na všetkých predmetoch, keď učiteľ pozoruje u žiakov únavu resp. nekoncentrovanosť),
- rekreačné využívanie prestávok (denne predovšetkým cez veľkú prestávku využívať možnosti školského dvora, telocviční, voľných priestorov ap.). V prípade nepriaznivého počasia (nedá sa ísť von, v triedach a na chodbách je vydýchaný vzduch) zabezpečiť potrebu okysličovania organizmu 2 – 3 minútovými aktivizačnými cvičeniami na začiatku vyučovacích hodín,
- vyučovacia hodina telesnej výchovy (hlavná organizačná forma),
- vyučovacia hodina integrovanej telesnej výchovy (so spoluúčasťou žiakov zdravých a zdravotne oslabených v tom istom rozsahu ako riadna telesná výchova),
- pohybové aktivity v školskom klube (ako dôležitá súčasť popoludňajšie činnosti),
- záujmové krúžky na škole s pohybovým zameraním (výberová forma aktivít),
- školské športové súťaže – pravidelné i jednorazové,
- škola v prírode (v rôznom ročnom období s aktívnym využitím sezónnych športových aktivít v prírode),
- cvičenia v prírode (2 x ročne v rozsahu po 4 hodiny v každom ročníku).

Obsah tematických celkov v jednotlivých ročníkoch

Obsahové zameranie v prvom ročníku

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- naša obec – všeobecná charakteristika;
- evakuácia školy v prípade ohrozenia – postup opustenia školy, miesto zhromaždenia, presun do bezpečného priestoru;
- signály civilnej ochrany a činnosť žiakov po ich vyhlásení;
- horľaviny a ich následky;

b) Zdravotná príprava

- vybavenie domácej lekárničky a jej využitie pri poskytnutí prvej pomoci; nebezpečenstvo svojvoľného použitia liekov;
- ošetrovanie odrenín ruky, nohy, prstov a hlavy;

- privolanie pomoci k zranenému;
- význam symbolu „červený kríž“;

c) Pohyb a pobyt v prírode

- orientácia v mieste školy a jej okolí;
- určenie svetových strán podľa slnka;
- významné budovy a ich účel – zdravotné stredisko, lekáreň, pošta, telefón; predajne, železničná a autobusová stanica, miestny úrad;
- historické objekty našej obce – pamätné domy, zručaniny, pamätníky, múzeá, galérie;
- poznávanie zelene v okolí obce;
- správanie sa k osamelým zvieratám;

Obsahové zameranie v druhom ročníku

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- možnosti vzniku mimoriadnych udalostí v prírode a na objektoch;
- zoznámenie sa s detskou ochrannou maskou (DM-1, CM3-3/h), určenie veľkosti;
- druhy signálov civilnej ochrany a činnosť žiakov na vyhlásenie varovného signálu „Všeobecné ohrozenie“;

- evakuácia školy v prípade ohrozenia požiarom;
- protipožiarne stanovište, kde sa nachádza zbor požiarnej ochrany a spôsob jeho privolania;
- nebezpečenstvá pri zaobchádzaní s elektrickým a plynovým zariadením;
- zápalky, zapalovače a horľaviny;

b) Zdravotná príprava

- kedy a kadiaľ do zdravotného strediska;
- správanie sa v čakárni, u lekára a pri školských lekárskech prehliadkach;
- pomoc lekárov chorým a zraneným;
- ochrana pred chorobami, účelné obliekanie;
- ochrana a prvá pomoc pri zistení kliešťa, uštipnutí zmijou, osou a včelou;

c) Pohyb a pobyt v prírode

- význam vody v prírode, pitie povrchovej vody;
- jedovaté rastliny, jedovaté huby;
- zásady správneho a bezpečného správania sa v prírode;
- zvieratá vo voľnej prírode, nebezpečenstvo besnoty;
- značenie turistických chodníkov;

4. ročník

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

TC: Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam správne technicky vykonávať základné lokomócie (ako elementárne predpoklady pre zvládnutie základných atletických disciplín), poradové cvičenia (ako predpoklady účelnej organizácie) a elementárne zručnosti z akrobacie (ako predpoklady pre zvládnutie základných gymnastických zručností), poznať ich možnosti aplikácie a vnímať ich význam v živote i športe.

Základné pojmy: chôdza, beh, hod, skok, lezenie, plazenie, šplhanie, rad, zástup, družstvo, skupina, čiara, priestor, základné povely poradovej prípravy, štart, cieľ, súťaž, gymnastické náradie (žinenka, mostík, trampolína, lavička, rebriny ap. – čo sa v objekte školy nachádza).

Základné poznatky:

- zásady bezpečného a účelného pohybu v telovýchovných objektoch,
- základy správnej techniky behov, skokov, hodu loptičkou,
- základy správnej techniky gymnastických cvičení,
- o význame základných lokomočných a nelokomočných pohybov.

Základné pohybové aktivity:

- bežecká abeceda, beh – rýchly, vytrvalostný, skok do diaľky, hod loptičkou,
- kotúle – vpred, vzad, stojka na lopatkách, rovnovážne výdrže, obraty, poskoky, skoky na pružnom mostíku a trampolíne, výskoky a zoskoky z gymnastického náradia.

TC: Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam správne technicky manipulovať s herným náčiním, poznať a aplikovať v hre dohodnuté pravidlá, byť v hre aktívny a prejavovať k nej pozitívny postoj.

Základné pojmy: pohybová hra, hráč, spoluhráč, súper (protihráč), kapitán, rozhodca, pravidlá hry, ihrisko (hrací priestor, hracia plocha), bránka, kôš, hracie náčinie (lopta, páłka, hokejka ap.), gól, bod, prihrávka, strelba, vedenie lopty, držanie lopty, útok – útočník, útočná činnosť, obrana – obranca, obranná činnosť.

Základné poznatky:

- o pravidlách realizovaných hier,
- o správnej technike základných herných činností jednotlivca realizovaných hier,
- o význame jednotlivých hier na rozvoj určitých pohybových schopností alebo osvojovaných pohybových zručností,
- o význame hier pre zábavu i zdravie.

Základné pohybové aktivity:

- hry so zameraním na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním,
- pohybové hry zamerané na rozvoj pohybových schopností (kondičných, koordinačných),
- pohybové hry zamerané na precvičovanie osvojovaných si elementárnych pohybových zručností rôzneho charakteru (gymnastických, atletických, plaveckých ap.),
- prípravné športové hry – zamerané na futbal, basketbal, hádzanú, volejbal, tenis.

TC: Kreatívne a estetické pohybové činnosti

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam správne technicky vykonávať cvičenia s dôrazom na presnú lokalizáciu pohybov v čase a priestore, poznať ich možnosti aplikácie, dokázať vyjadriť pohybom slovný, názorný i hudobný motív a vnímať ich, poznať význam kultivovaného a estetického prejavu v živote i športe.

Základné pojmy: rytmika, tanec – jeho druhy, tanečný krok, tanečný motív, pohybová tvorivosť, fantázia pri pohybovej činnosti, tanečná improvizácia.

Základné poznatky:

- o význame pohybovej kultúry (správneho pohybového prejavu) pri realizácii pohybových činností – akcent na správne a estetické držanie tela, kultúrnosť (kultivovaný pohybový prejav).

Základné pohybové aktivity:

- tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách,
- rytmizované pohyby s využitím hudby alebo rôznych jednoduchých hudobných nástrojov,
- pohyby so slovným navádzaním, napodobňovanie pohyby (napr. zvierat, športovcov, činností človeka),

- pohybová improvizácia na hudobné motívy, alebo zadané témy,
- tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov, motívov, väzieb.

TC: Psychomotorické cvičenia a hry

Vedieť primerane veku a svojim schopnostiam vykonávať základné psychomotorické cvičenia, poznať ich význam, možnosti aplikácie, dokázať vyjadriť pohybom navodený motív, vnímať význam cieleného pohybu pre zdravie (antistresové cvičenia).

Základné pojmy: názvy častí tela, polôh tela i jeho častí, správne držanie tela.

Základné poznatky:

- o význame pohybu i jednotlivých druhoch cvičení pre zdravý vývin,
- o prejavocho a reakciách organizmu na pohybovú aktivitu,
- o správnom dýchaní pri cvičení i každodenných aktivitách.

Základné pohybové aktivity:

- koordinačné cvičenia a hry,
- relaxačné (uvoľňovacie) cvičenia a hry,
- aktivity zamerané na rozvoj dýchania,

TC: Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

Vedieť základy elementárnych pohybových zručností súvisiacich s realizovanými sezónnymi pohybovými činnosťami (plávaním, turistikou, korčuľovaním, lyžovaním, bicyklovaním ai.), poznať ich možnosti aplikácie a vnímať ich význam v živote i športe.

Základné pojmy: plavecký spôsob (kraul, znak, prsia), splývanie, štartový skok, obrátka, turistika – jej druhy a formy, turistický výstroj, turistický chodník, turistická značka, korčuľovanie – kolieskové korčule, korčule, sánkovanie, lyžovanie, lyže – zjazdové, bežecké, skokanské, zjazd, slalom, beh na lyžiach. ŠVP, telesná výchova

Základné poznatky:

- o význame otužovania sa, plávania, pobytu a pohybu v prírode v každom ročnom období pre zdravie s akcentom na špecifiká jednotlivých období,
- o hygiene, pravidlách pohybu a bezpečnosti pri realizácii plávania a aktivít v prírode,
- o technike základných pohybových zručností realizovaných aktivít v prírode.

Základné pohybové aktivity:

- cvičenia a hry zamerané na oboznámenie sa s vodným prostredím, splývanie, dýchanie a orientáciu vo vode,
- skoky do vody z rôznych polôh,
- nácvik techniky jedného plaveckého spôsobu,
- chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom k povrchu a terénu,

Výkonový štandard (požiadavky na spôsobilosti – vychádzajú z kompetencií)

TC: Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti

- Správne pomenovať základné lokomócie, základné nelokomočné pohyby, základné atletické disciplíny, **základné cvičenia z akrobacie a poradové cvičenia realizované vo výučbe.**
- Ukázať správne technické predvedenie základných lokomócií i základných akrobatických cvičení v rôznych obmenách.
- Uplatniť základné lokomócie, poradové cvičenia i gymnastické zručnosti v hrách, súťažiach a iných pohybových činnostiach.

TC: Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry

- Pomenovať a poznať základné herné činnosti jednotlivca, poznať názvy hier realizovaných vo výučbe.
- Aplikovať v hre dohodnuté pravidlá a rešpektovať ich.
- Ukázať a uplatniť správnu techniku manipulácie s náčiním.
- Ukázať a uplatniť správnu techniku herných činností jednotlivca v hrách realizovaných vo výučbe.
- Využiť naučené zručnosti z hier v rôznom prostredí (telocvičňa, príroda, voda) a aplikovať ich aj v bežnom živote (vo voľnom čase).

TC: Kreatívne a estetické pohybové činnosti

- Správne pomenovať základné gymnastické cvičenia, tanečné kroky a činnosti realizované vo výučbe.
- Ukázať správne technické predvedenie rytmických cvičení, tanečných krokov, motívov v rôznych obmenách realizovaných vo výučbe.

- Zladiť pohyby, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.
- Uplatniť prvky rytmiky a tanca v hudobno-pohybových, tanečných a dramatických hrách, no i pri iných pohybových činnostiach.

TC: Psychomotorické cvičenia a hry ŠVP

- Správne pomenovať základné polohy tela, druhy realizovaných cvičení z oblasti psychomotoriky.
- Ukázať správne základné polohy tela a primerane svojim schopnostiam vykonávať psychomotorické cvičenia v rôznych obmenách.
- Uplatniť prvky psychomotoriky a psychomotorických hier a prežívať pocity radosti z pohybu a hry.
- Poznať jednoduché testy na posudzovanie svojej flexibility, držania tela, dýchania.

TC: Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

- Správne pomenovať základné pohybové činnosti vo výučbe realizovaných druhov sezónnych pohybových aktivít.
- Ukázať správne technické predvedenie elementárnych pohybových zručností vo výučbe realizovaných sezónnych pohybových činností v rôznych obmenách.
- Uplatniť prvky sezónnych pohybových činností v hrách, súťažiach ap. v škole

Výtvarná výchova

Cieľom predmetu je prostredníctvom autentických skúseností získaných z výtvarných činností, nadväzujúcich na detský spontánny výtvarný prejav, rozvíjať manuálne zručnosti (nástroj, technika, materiál, proces), duševné spôsobilosti (predstavivosť, fantázia, tvorivosť), vedomosti (poznávanie javov, predmetov a vzťahov prostredníctvom ich výtvarného vyjadrovania) a postoje (formovanie si vlastného názoru, prístupu a vkusu).

Tematické okruhy a edukačné témy:

Rozširujúce edukačné témy pre školský plán rozvíjajú a dopĺňajú témy štátneho plánu. Čísla v zátvorke sú poradím tematických okruhov vo vzťahu k Štátnemu plánu predmetu Výtvarná výchova.

Tematický okruh	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4.ročník
	edukačné témy / výtvarné problémy			
1. (2.) kompozičné princípy a možnosti kompozície	1.5. vytváranie kompozície z tvarov písmen - námet vzniká asociatívnym spôsobom kombináciou tvarov písmen; technika: obkresľovanie, striekanie (fixírka, sprej, sitko), frotážovanie ...	2.1. línia hravé pokusy s rôznymi typmi liniek, ich vzťahmi a charakterom	3.1. plošné geometrické tvary /figúra, vecné zobrazenie, zobrazenie z geometrických tvarov	4.1. bod /hravé činnosti s bodmi
		2.3. farba, výraz, farby	3.2. priestorové geometrické tvary /3D objekt z geometrických tvarov	4.2. šrafúra, tieň /budovanie tvaru a priestoru linkou. Šrafovaním, textúrami/predmetná kresba
			3.3. farba /zosvetľovanie a stmavovanie, svetlostná škála jednotlivých farieb, /tóny sivej farby	4.3 farba /farebné kontrasty: teplá-studená, tmavá-svetlá, doplnkové farby
2. (3.) podnety výtvarného umenia /médiá, štýly, procesy, techniky, techniky, témy	1.9. dotvorenie nájdeneho objektu - námet: postava, zvierat, stroj ... technika: asambláž, spájanie (lepenie, zväzovanie, zdrôtovanie ...) príp. domodelovanie; možnosť kolorovať	2.6, rytmus a pohyb arytmiá a nehybnosť	3.4. tvar /komponovanie novotvaru na základe prienikov rôznych obrysov /kumulácie tvarov	4.5 výstavba proporcií a tvarov v plošnom vyjadrení/ Základy proporčnosti v kresbe
		2.7. symetria a asymetria tvarov farieb, plôch (objektov)	3.6. mierka /zoskupovanie predmetných tvar v rôznych variáciách	4.6 výstavba proporcií a tvarov v priestorovom vyjadrení/ Základy proporčnosti v modelovaní
	1.10. ilustrácia rozprávky - námet: rozprávka podľa výberu učiteľa technika: kolorovaná kresba (tempera, akvarel, pastel), kresba fixkami			

3. (5.) podnety fotografie	1.12. kreslenie a vyfarbovanie do čiernobielej fotografie - námet: fotografia z časopisu a jej premena; technika: kresba fixkami, akvarel (tempera)		3.8. paketáž /tvar ako obal 3.9. materiálový reliéf /otláčanie do hlíny, odlievanie do sádry	4.8 impresionizmus /krajinomalba /krajina ako žáner /variácie krajiny v rôznych atmosférach
4. (7.) podnety architektúry	1.14. príbehová rozprávková a fantastická architektúra - námet: stavby z rozprávok, oboznamovanie sa s rozmanitosťou príbytkov technika: kresba, maľba (alt. modelovanie)	2.11. inšpirácia archaickými písmenami (hieroglyfy, piktogramy, transformácie zobrazujúceho znaku na symbol, tajná abeceda...)	3.11. inšpirácia gréckym umením / témami, procesmi, technikami a materiálmi	4.11 inšpirácia umením ďalekého východu (Čína, Japonsko) /papierový objekt, kaligrafia
5. (9.) podnety tradičných remesiel	1.17. farbenie a vykrývavie - námet: vzor na látku, kraslica; technika: rezerváž, jednoduché farbenie	2.12. koláž montáž z fotografií	3.12. dopĺňanie častí fotografie /kresbou, maľbou, reliéfom, kolážou	
6. (10.) elektronické médiá	1.18. základné operácie s počítačom - námet: písmená a znaky; technika: operácie s textovým editorom	2.13. filmová postava, filmový kostým, filmové herectvo	3.13. priestor filmu,	4.13 filmový trik, kulisa
7. (11.) porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia	1.19. poznávanie a porovnávanie rôznych médií - námet: jednoduchý figuratívny (vecný) motív; technika: kresba (maľba) - modelovanie (materiálový objekt)	2.14. architektúra ako skladačka, stavebnica, stavba konštrukcia; zodpovednosť a hra	3.14. výraz architektúry /architektonický výraz a prostredie / mimikry, historické a pamiatk.prostredie	4.14 antro- (zoo-, fyto-)morfná architektúra
	1.20. vzorkovníček, múzeum - námet: zbierka prírodnín (kameňov, rastlín, nájdených predmetov, častí nefunkčných alebo starých predmetov, hračiek ...); technika: zbierka - objekty			

	v krabičkách, na ploche, rastliny v „herbári“; kombinácia techník			
8. (16.) škola v galérii / galéria v škole	1.25. obraz - portrét v galérii - námet: výraz tváre; technika: rozhovor a výtvarný posun (kresba, asambláž, fotokoláž ...)		3.15. grafický dizajn /symbol, znak	4.15 dizajn inšpirovaný organickými tvarmi a telesnými funkciami 4.16 dizajn inšpirovaný slovom (názvom)
9. (17.) výtvarné hry	1.26. vytváranie limitované pravidlami hry technika: stigmografické kreslenie		3.17. bábkarstvo /tvorba bábok	
10. elektronické médiá			3.18. kreslenie prostredníctvom počítača	4.18 maľovanie prostredníctvom počítača
				4.19 syntéza rôznych typov obrazu a zámena prvkov kompozície (krajiny a zátišia, prípadne portrétu)
				4.20 možnosti zobrazovania motívu/odklon od schému
				4.21 hudba ako obraz tónov, farebné tóny, farebné stupnice
14. podnety rôznych oblastí poznávania sveta			3.23. a) podnety prírodovedy: zmeny látok a ich výtvarné využitie	4.23 a. podnety vlastivedy: mapa ako výtvarný prejav
				4.24 výtvarná reakcia na pamiatku (monument) obce
16. škola v galérii /galéria v škole			3.25. atribúty ikonografie / čo znamená moje meno	

Poznámky

- Vyučovanie výtvarnej výchovy vyžaduje, vzhľadom na jej pracovný charakter, jedno až dvojhodinové celky, podľa náročnosti edukačnej úlohy.
- Realizácia rozširujúcich úloh predpokladá navýšenie hodinovej dotácie v školskom pláne.
- Na hodinách, na ktorých sa pracuje s elektronickými médiami vyžadujú delenie triedy na skupiny podľa platných predpisov.
- K jednotlivým témam sú v rámci metodickéj príručky vydané metodické rady a edukačné DVD s vizuálnymi materiálmi.
- Predmet je klasifikovaný obdobne ako v ostatných predmetoch v 1. a 2. ročníku.

Vlastiveda

Charakteristika predmetu

Vlastiveda je predmet, ktorý zahŕňa oblasť vzdelania venovanú poznávaniu svojej vlasti, svojho kraja, regiónu a samotnej obci.

Vlastivedné - motivačné poznávanie začína už v detstve, priestor okolo dieťaťa je plný zaujímavých vecí a potrebujú na ne odpoveď. Vlastiveda na 1. stupni ZŠ je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmov z rodnej krajiny (okolie školy a bydliska). Stým súvisí aj poznanie seba samého, svojho miesta v rodine a v komunite, či už školy alebo partie kamarátov. Poznanie svojej krajiny v časových premenách jednotlivých ročných období s dôrazom na starostlivosť o bezpečnosť a zdravie vytvára predpoklady pre vnímanie vzájomného vzťahu človeka a prírody. Človek aj príroda sa mení v čase a práve preto vnímanie svojej obce, regiónu ale aj celej republiky musí byť spojené s poznaním histórie. Vlastiveda by ma la byť činnostným obsahom. Odporúčame aj vychádzky s vlastivedným námetom (ktorá má motivačný charakter pre vyučovanie vlastivedy ale tieto vychádzky alebo výlety sú náročné z hľadiska bezpečnosti. Ideálne je prepojenie vychádzok s prírodovedným, kultúrnym, historickým prepojením Vlastiveda (Objavujeme Slovensko) je rozdelená na dve veľké časti, a to Príroda Slovenska a Slovensko v minulosti a dnes. V časti Príroda Slovenska je základom spoznanie vybraných prírodných krás (napr. pohoria, jaskyne) najmä prostredníctvom povestí, rozprávání na základe obrázkov a i. Slovensko v minulosti a dnes sú príbehy historického rázu. Zakladá sa na spoznaní významných udalostí v histórii Slovákov, o ich zaradení v správnom časovom slede. (Cestujeme po Slovensku) žiaci spoznajú najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov. Realizácia je prostredníctvom „výletov“, jeden výlet po Slovensku je zameraný na jeden vybraný región. Dôraz je na práci s príbehmi a obrázkami, každý z nich znázorňuje jeden významný prvok regiónu a na čítaní zjednodušenej mapy

Ciele predmetu

Prostredníctvom príbehov, rozprávok, piesní, rozprávání, pozorování, skúmaní, žiaci získavajú vzťah k rodnému kraju - kraju, v ktorom žijú. Vo vyučovaní vlastivedy v 2. ročníku je cieľom, aby žiaci vedeli rozprávať o svojom rodnom kraji (krajine svojho okolia). Pomenovať jeho jednotlivé prvky - časti. Primerane veku odlišiť vzťahy, väzby (prírodného a spoločenského rázu) v krajine svojho okolia, vo svojej obci, doma i v škole. Pri každej vhodnej téme majú žiaci použiť poznatky zo svojich pozorování a skúseností. Žiaci majú dokázať pomenovať a odlišiť, čo vytvorila príroda a čo človek. Rozprávať o premenách prírody počas roka. Vyhľadať v kalendári významné dni. Orientovať sa v rodnom kraji pomocou svetových strán a významných objektov. Veku primerane charakterizovať svoju obec. Po objavnom spoznaní rodného kraja sa žiaci púťavou formou oboznámia so zaujímavými časťami Slovenska. Žiaci majú pomocou obrázkov opísať pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia. Ukázať na „obrázkovej mape“ (prispôbenej obsahu vlastivedy v 3. ročníku) vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a i. Opísať ich pomocou obrázkov - pokúsiť sa odlišiť ich už na pohľad významné znaky. Stručne povedať obsah povesti na vybranú tému. Porozprávať o významných historických udalostiach.

Výučba vlastivedy v 4. ročníku sa zameriava na zážitkové spoznávanie častí Slovenska. Pre žiakov je pri tom dôležité vedieť čítať mapu a rozprávať o obrázkoch, fotkách. Dozvedieť sa púťavé skutočnosti o rôznych častiach Slovenska. Porovnávať jednotlivé oblasti s rodným krajom.

Kompetencie

Učebný predmet vedie žiakov k rozvíjaniu:

komunikatívnej kompetencie tým, že umožňuje prezentáciu slovnú alebo písomnú navštívenej oblasti na Slovensku alebo interpretácii prečítanej alebo vypočutej povesti, piesne, básne viažucej sa k regiónu alebo ku Slovensku, Učivo o Slovensku rozvíja aj čitateľskú gramotnosť tým, že jednak žiaci majú možnosť interpretovať umelecké texty z literatúry alebo odborného textu ale taktiež majú možnosť rozvíjať si schopnosť opisu obrázkov, diagramov, kresieb apod.

Ďalšou dôležitou kompetenciou rozvíjanie kultúrnej kompetencie, pretože personálnej a interpersonálnej, pretože učebný predmet dáva predpoklad pre tvorbu projektov a tímovej práce

Obsah vzdelávania vlastivedy

Hlavné témy:

Môj rodný kraj - kraj, kde žijem

Škola a jej okolie. Moja trieda. Obec, v ktorej žijem. Spoznávanie, opis, charakteristika a rozprávanie o rodnom kraji, o kraji v ktorom žiaci žijú. Premeny prírody rodného kraja počas roka. Príroda, ľudia, kultúra, doprava, pamätihodnosti a zaujímavosti z okolia. Hodnota práce a peňazí. Starostlivosť o svoje prostredie Náčrt cesty do školy.

Objavujeme Slovensko

Objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska. Naše starobylé a svetoznáme pamiatky a ich krása. Krátka cesta do minulosti, spoznávanie sveta našich predkov.

Cestujeme po Slovensku

Oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu. Vyzdvihnú a odlišia sa vlastivedné osobitosti každého územia. Spoznávanie našej vlasti prostredníctvom povestí, rozprávok a hier (aj s využitím mapy).

2. ročník

Môj rodný kraj - kraj, kde žijem

Škola a jej okolie. Moja trieda. Začíname s vlastivedou . Prvá vlastivedná vychádzka

Objavujeme premeny okolo nás

Čo vytvorila príroda a čo človek. Čím je zaujímavý kalendárny rok a čím školský rok

Cesta do školy a domov

Poznávanie cesty do školy Môj tieň smeruje na sever (svetové strany). Okolie školy a bydliska (orientácia v okolí).

Nakreslím si cestu do školy povrch, lesy, lúky, poľa, záhrady a parky okolia .Čo rastie v našom okolí). rieka, potok. Pozorujeme oblohu (pranostiky, počasie a predpoveď počasia). Pozorujeme oblohu (slnko, Mesiac a hviezdy sú na oblohe). Ako sa staráme o naše okolie (a o životné prostredie)..

Čo a ako sa deje v našom okolí

Kalendár - jeseň, zima, jar, leto

Moje mesto alebo moja dedinka (miesto, kde žijem). Ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom). Pripomíname si našich predkov. Čím sa pýši naša obec (príbehy o rodákoch, pamätné miesta, sochy a i.) história, povesti, piesne, šport a kultúra) Kam volať o pomoc a kto nám pomáha (tiesňové linky).

Zvyky a tradície

Vianočný čas (Aké sú tajomstvá Vianoc, Silvestra, Nového roka a Troch kráľov). Tešíme sa na prázdniny.

Čo sa mi v našom kraji najviac páči

3. ročník

Objavujeme Slovensko - Slovensko moja vlasť

Príbehy Slovenska na obrázkoch

Slovensko na mape a obrázkoch, internete, knihách, rozprávkach, CD, DVD

Za tajomstvami prírody Slovenska

Kde sa nachádza Slovensko? Povestiami opradené pohoria (Tatry, Nízke Tatry, Pieniny, Malá Fatra). Naše rieky. jaskyne Slovenska plné záhad. (Demänovské j., Domica). Lesy. Čo ukrývajú?. Drahokam Slovenska –

Naše starobylé pamiatky a ich krása

Povesti z veľkých a starých miest Slovenska. Svetoznáme pamiatky Slovenska (UNESCO). Slávne hrady, zámky a povesti o nich

Cestujeme v čase – Slovensko v minulosti a dnes

4. ročník

Krajina, v ktorej žijeme

Čítanie mapy Slovenska, časová priamka, územné členenie kraja

Mestá a dediny

Charakteristika mesta a dediny.

Krajské mestá.

Cestujeme z Bratislavy do Košíc

Cestujeme po Bratislave.

Cestujeme po Košiciach.

Hľadanie cesty z miesta nášho bydliska do Košíc alebo Bratislavy, Dóm sv. Alžbety, Gejzír v Herľanoch.

Moje obľúbené miesto na cestovanie – ako by sme tam cestovali v minulosti a dnes.

Zaujímavosti zo Slovenska

Baníctvo na Slovensku v minulosti a zaujímavosti s ním spojené.

Tradicie a zvyky

Historické regióny na Slovensku. Zvyky a tradície podľa historických regiónov. Život v stredovekom meste.

Skanzeny.

V súlade s prírodou

Ideme do hôr – prípravy, horská služba. Pravidlá bezpečného správania sa v horách.

Ako sa oddychovalo v horách v minulosti a ako dnes.

Prírodné zaujímavosti vytvorené prírodou. Prírodné zaujímavosti vytvorené človekom.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Krajina, v ktorej žijeme.	Čítanie mapy Slovenska	Opísať a rozlíšiť povrch krajiny podľa členitosti. Opísať polohu pohorí a nížin. Vymenovať a ukázať na mape naše najväčšie rieky.
	Časová priamka	Porovnať udalosti podľa časovej priamky, určiť, ktorá udalosť sa stala skôr a ktorá neskôr. Usporiadať udalosti svojho života a udalosti v roku na časovej priamke.
kraje. kraja, v ktorom	Územné členenie – Charakteristika	Vymenovať podľa mapy kraje SR a ukázať krajské mestá. Vyhľadať regionálne osobitosti vlastného kraja.
Mestá a dediny.	Charakteristika mesta, dediny.	Z fotografií, krátkych textov a svojich skúseností opísať charakteristiku mesta, resp. dediny a porovnať ich výhody a nevýhody.
	Krajské mestá.	Vedieť správne priradiť krajské mestá ku krajom.
Cestujeme z Bratislavy do Košíc.	Vlakové, autobusové a letecké spojenie.	Vyhľadať rôzne spoje z cestovných poriadkov (z internetu). Poznať pravidlá slušného správania sa v dopravnom prostredí.
Cestujeme po Bratislave.		Z mapy Bratislavy a dostupných materiálov (sprievodca po Bratislave, po Košiciach, z internetu...) vyhľadať významné pamiatky Bratislavy a Košíc.
Cestujeme po Košiciach		
Hľadanie cesty z miesta nášho bydliska do Košíc na mape.		. Využiť dostupné cestovné poriadky (IKT).
Moje obľúbené miesto na cestovanie – ako by sme tam cestovali v minulosti a dnes.		Sprostredkovať ostatným skúsenosti, zážitky a zaujímavosti z vlastných ciest.
Zaujímavosti zo Slovenska, baníctvo na Slovensku	Kedy a prečo sa začalo baníctvo rozvíjať – ťažba zlata, striebra, rudy, uhlia, soli, travertínu	Porozprávať ako sa rozvinulo baníctvo na Slovensku a akú úlohu zohralo v našich dejinách, čím bolo významné. Odraz minulosti v súčasnosti.

Práca baníkov v minulosti a dnes. Spomienky na baníctvo. Čo nám z baníctva zostalo.		Opísať prácu baníka, aké nástroje používal a porovnať ako sa zmenila práca baníkov v priebehu dejín.
Tradiície a zvyky. Skanzeny.	Historické regióny na Slovensku (Orava, Liptov, Šariš, Spiš...)	Poznať historické regióny Slovenska, vedieť zaradiť zvyky a tradície do príslušných regiónov, na základe poznatkov zo skanzenov a iných zdrojov. Opísať charakteristické znaky života ľudí v minulosti a porovnať so životom v súčasnosti. Použiť k tomu obrázky, informácie z kníh, časopisov, filmov, ľudovú slovesnosť.
Zvyky a tradície podľa historických regiónov		
Život v stredovekom meste		
Práce na vidieku v minulosti počas leta a počas zimy.		
Skanzeny na Slovensku – čo všetko v skanzene nájdeme.		

V súlade s prírodou	Ideme do hôr – prípravy, horská služba. Pravidlá bezpečného správania sa v horách.	Poznať základy ochrany prírody a ochrany zdravia. Zásady bezpečného pohybu v horskom prostredí.
Ako sa oddychovalo v horách v minulosti a ako dnes	Ako ľudia trávili voľný čas v prírode v minulosti a dnes. Zaujať vlastný postoj k dnešnému tráveniu voľného času – ako turizmus ovplyvňuje prírodu.	
Kráľova hoľa, Kriváň – povesť, výber		
Vznik riek, formovanie územia riekou, oblasti v povodí riek Jazerá, gejzíry,	Opísať rôzne podoby, ktoré môže mať rieka. Posúdiť ako človek technológiami ovplyvňuje tok riek. Podľa mapy ukázať oblasti jazier. Opísať v čom je výnimočný gejzír	
Plavíme sa po Dunaji a Dunajci Dunaj pod Devínom, Dunaj v Bratislave, Dunaj v Gabčíkove, Dunaj v Štúrove	Opísať vybrané úseky Dunaja, čím sú zaujímavé Opísať vybrané úseky Dunajca, porovnať ich s úsekmi Dunaja	
Prírodné zaujímavosti vytvorené prírodou. Výber	Vysvetliť rozdiel medzi prírodnou zaujímavosťou a zaujímavosťou vytvorenou človekom.	
Prírodné zaujímavosti vytvorené človekom Výber		
Mini projekt o vlastnom kraji	Súčasnosť a minulosť v našom kraji	Poznať významné udalosti a osobnosti späté s jeho krajom,

Informatická výchova

Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Na 1. stupni ZŠ sa budujú základy predmetu informatika a preto sa názov predmetu prispôbil na informatická výchova.

Poslaním vyučovania informatiky/informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika/informatická výchova a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika/informatická výchova je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky/informatickej výchovy široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Ciele predmetu

Cieľom informatickej výchovy na 1. stupni ZŠ je zoznámenie sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote.

Prostredníctvom aplikácií obsahom aj ovládaním primeraných veku žiakov získať základné zručnosti v používaní počítača. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo z matematiky, slovenského a cudzieho jazyka, získavajú vedomosti za podpory edukačných programov z prírodovedy a vlastivedy a rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenia v rôznych grafických editoroch.

Dôraz klásť pri tom nie na zvládnutie ovládania aplikácie, ale na pochopenie možností, ktoré môžeme využiť pri každodenných činnostiach. Najvhodnejšie sa javí využitie programov určených špeciálne pre žiakov, prostredníctvom ktorých by sa zoznámili s najbežnejšími činnosťami vykonávanými na počítači (aplikácie určené pre dospelých nie sú vhodné kvôli ich prílišnej komplexnosti).

Obsah

Návrh vzdelávacieho obsahu pre 1. stupeň základnej školy

Vzdelávacie obsah informatiky v Štátnom vzdelávacom programe je rozdelený na päť tematických okruhov:

- § Informácie okolo nás
- § Komunikácia prostredníctvom IKT
- § Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie
- § Princípy fungovania IKT
- § Informačná spoločnosť

Učivo v tematickom okruhu **Informácie okolo nás** je kľúčové už aj pre nižšie stupne vzdelávania. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimedialná, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa už od prvej triedy mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby

1. vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
2. získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,

3. porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
4. pochopili spôsoby reprezentácie základných typov informácií (reprezentovanie farieb a obrázkov),
5. pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Ďalší tematický okruh **Komunikácia prostredníctvom IKT** sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci

1. by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
2. by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
3. by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.
4. by mali pochopiť spôsob definovania kľúčového slova, vyhľadávanie podľa kľúčového slova
5. by mali zvládnuť výber potrebných informácií

V tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh **Princípy fungovania IKT** sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť

1. s možnosťami vstupných a výstupných zariadení,
2. rôznych oblastí určenia softvéru,
3. so získavaním základných zručností pri práci so súborami a priečkami,
4. s elementárnymi funkciami lokálnej siete a internetu.

Tematický okruh **Informačná spoločnosť** sa zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

1. sa oboznámiť s ukázkami využitia IKT v bežnom živote,
2. pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám,
3. viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Informácie okolo nás

Pojmy:

- textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
- obrázok, nástroje pero, čiara, štetec, vyplňanie farbou, paleta
- zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty
- animácia

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- ukladanie rôznych informácií do súborov (text, obrázok, zvuk),
- jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka a kurzíva),
- dodržiavanie základných zásad písania textu,
- kombinácia textu a obrázka,
- základy kreslenia v grafickom prostredí (farby a hrúbky čiar, jednoduché nástroje), úprava obrázkov (kopírovanie, otáčanie),
- tvorba jednoduchých animácií,
- počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (matematické hlavolamy s číslami, hádanie slov, dopĺňanie písmen, dokresľovanie do obrázkov do mapy),
- prezentovanie výsledkov vlastnej práce.

Komunikácia prostredníctvom IKT

Pojmy:

- e-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár,
- www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe,
- bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, učiteľke, spolužiakom...),
- bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov),
- žiaci zistia e-mailové adresy rodičov a kamarátov (využitie adresára),
- detské webové stránky (rozprávky, obrázky), on-line hry, zásady správania sa na portáloch,
- vyhľadávanie informácií a obrázkov na internete a ich správne použitie,
- práca s kľúčovým slovom,
- výber vhodnej informácie.

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Pojmy:

- postup, návod, recept,
- riadenie robota, obrázková stavebnica, postupnosť krokov,
- detský programovací jazyk, elementárne príkazy, program,
- robotická stavebnica.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- skladanie podľa návodov (stavebnice, hlavolamy, origami),
- zápis/vytvorenie postupu, receptu, návodu a práca podľa návodu,
- v počítačovom prostredí riešenie úloh pomocou robota, skladanie obrázkov z menších obrázkov, okamžité vykonávanie príkazov, vykonanie pripravenej postupnosti príkazov,
- riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov, pohyb animovaných obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Pojmy:

- základné periférie na ovládanie počítača, myš, klávesnica,
- tlačiareň, skener,
- CD, USB – pamäťový kľúč, CD mechanika,
- ukladanie informácií, súbor, meno súboru,
- vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- digitálny fotoaparát, mikrofón, slúchadlá.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- funkcie vybraných klávesov,
- práca s tlačiarňou, skenerom,
- práca s rôznymi médiami – čítanie CD, čítanie a zapisovanie na USB kľúč,
- uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie,
- vytváranie a pomenovanie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- základy ovládania digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača.

Informačná spoločnosť

Pojmy:

- informačné technológie v škole (edukačné programy, komunikácia)
- voľný čas a IKT (počítačové hry, hudba, filmy),
- bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety
- využitie komunikačných možností IKT v škole
- aké rôzne profesie sú pri tvorbe edukačných programov a počítačových hier (výtvarník, skladateľ, animátor, scenárista, rozprávač, ...)
- prečo a pred kým treba chrániť počítač

Vzdelávací štandard – výstup za celý stupeň

Obsahový štandard

Oboznámenie sa s počítačom, ovládanie klávesnice, myši, tlačiarne, skenera. Oboznámenie s prostredím jednoduchého grafického editora – kreslenie obrázka voľnou rukou, s použitím nástrojov, efektívne využívanie nástrojov grafického editora pri kreslení obrázkov (kreslenie pomocou geometrických tvarov,

priamok, výberu, kopírovania, presúvania...). Vytváranie jednoduchých animácií. Práca s textovým editorom, jednoduché formátovanie textu, vkladanie obrázkov do textu, kopírovanie, mazanie, presúvanie. Vytváranie, ukladanie, mazanie dokumentu, vytváranie priečinkov. Oboznámenie sa s nástrojmi a prezeranie a vyhľadávanie, využívanie internetu ako zdroj zábavy, ale aj informácií v textovej i obrazovej podobe, využívanie e-mailovej pošty, bezpečné správanie na internete, základy slušného správania na internete. Spúšťanie hry a hudby z CD a internetu, ovládanie jednoduchých hier. Práca s multimédiami, nahrávanie zvukov. Získanie základov algoritmického myslenia. Využívanie možností IKT pri riešení úloh v rámci projektového vyučovania, prezentovaní projektov.

Výkonový štandard

Žiak je schopný:

- § vymenovať z akých základných častí sa skladá počítač,
- § samostatne zapnúť a vypnúť počítač,
- § pracovať s myšou, klávesnicou,
- § správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD,
- § minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho,
- § pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
- § chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- § dokument (fotografiu, obrázok) vytlačiť na tlačiarňu,
- § ovládať samostatne výučbový SW,
- § spustiť CD, DVD cez tento počítač,
- § pracovať s USB kľúčom (vytvoriť priečinok, kopírovať dokumenty, obrázky),
- § sa orientovať v prostredí jednoduchého grafického editora,
- § samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
- § samostatne, ale i podľa návodu, nakresliť obrázok, vytvoriť návod a využiť jednotlivé nástroje,
- § sa orientovať v jednoduchých hrách a hypertextoch na internete,
- § si samostatne nájsť a prečítať informáciu na internete,
- § si samostatne spustiť hru z internetu,
- § pochopiť základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier, CD...,
- § narábať s multimediálnou informáciou – prehrať video, zvuk, spustiť, zastaviť,
- § pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť,
- § ovládať zásady správneho sedenia pri počítači, psychohygienu,
- § samostatne o svojom konaní a správaní sa rozprávať a odpovedať na kladené otázky,